

Edita:
Edicions Terra
Nostra, S.A.
C/. València, 244.
08007 Barcelona
Tels. 215 27 39
215 27 84

Any VII N.º 364

Setmana del 14 al 20 de
setembre del 1986

Director:
Joan E. Jarque i Jutglar

Preu: 75 Ptes.

Catalunya Cristiana

SETMANARI POPULAR D'INFORMACIÓ I DE CULTURA RELIGIOSES

"Cal que els homes no
solament reconguin la
solidaritat, sinó que
l'acceptin profundament i,
més encara, que la visquin
en l'amor. Mai l'home serà
plenament feliç sense els
altres, perquè Déu uní en
Jesucrist el destí del món
amb el de tots els homes
de tota la Humanitat."

Michel Quoist

AFINANT

La raó oculta

JOAN E. JARQUE
I JUTGLAR

Chesterton diu que "l'home és el menys natural dels animals" i Mond, amb un honest cinisme, conclou que "som uns forasters en el Cosmos"... puix, segons ell, no hi ha "res" més enllà. Sorprenentment, malgrat la seva debilitat "natural" l'home va aconseguir de posar tot allò que és "natural" al seu servei, "sota els seus peus". Si ho assolix és en la mesura en què accepta i respecta, la naturalesa tal com és —no tal com ell voldria que fos, puix no l'ha pas creada ell—, i en la mesura en què assumeix plenament i arriscadament la seva condició d'home; és a dir, exercir la "intel·ligència" —furgant la realitat, sense distorsionar-la—, la "reflexió" —ponderant els veritables valors— i la "llibertat" —assumint el bé i refusant el mal.

Per a perseverar en aquesta tasca ingent "d'exercir d'homes" fent de la natura una "cultura", no és precisament engrescador pensar que, al capdavall, tot acabarà en el "no-res". És urgent que la humanitat s'adoni i reconegui fins on el creure, ni que sigui de renda, en un "més enllà" assolible és la raó oculta de la reexida de "l'home" sobre la terra.

Nou camí per arribar a Sant Ramon Nonat (1)

Pàg. 18

Seqüeles del paorós incendi de Montserrat

Centrals

Des del Mont Blanc el Papa condemna els actes terroristes de Karachi i Istanbul

"Sang de germans reunits en lloc d'oració"

A primeres hores del passat diumenge, el papa Joan Pau II es traslladà en helicòpter fins a Courmayeur i va emprendre l'accés al Mont Chetif, de 2.342 metres, en el massís del Mont Blanc.

En un discurs adreçat als alpinistes parlà del "pensament que s'eleva vers el creador i l'home sent plasmades les seves ànsies de transcendència i d'infinit". "Les muntanyes —va dir— són eloqüent imatge de la immutabilitat de Déu".

El to poètic de les seves paraules va tenyir-se de tristesa en parlar dels esdeveniments a Karachi i Istanbul. "La nostra oració a la Reina de la Pau, la imatge de la qual es dreça al cim del Mont Chetif, es fa dolorosament implorant pels dos fets de terrorisme, que, en poques hores, han vessat sang innocent. Sang de germans que anaven de viatge; sang de germans reunits en lloc d'oració. Enfront d'uns esdeveniments tan horribles i increïbles, l'ànsia de pau es transforma en angoixa. La consciència d'humanitat —concloué el Papa— se sent ferida en el més íntim dels seus valors i aspiracions i proclama amb força que

és necessari i inajornable posar fi a la incessant escalada d'odi".
Joan Pau II també tractà del tema de la unitat d'Europa que

té les seves arrels en el comú patrimoni de valors que nodreixen cada cultura nacional.
Joan Pau II descendí sobre

l'immens mantell blanc de neu calçat amb botes de claus i protegit amb un gruixut anorac blanc.

Telegrama de la Conferència Episcopal Espanyola a l'abadia de Montserrat

Els bisbes membres del Comitè Executiu de la Conferència Episcopal Espanyola, que el dijous es reuniren per primera vegada després de les vacances, han enviat a l'abat del Monestir de Montserrat, dom Cassià M. Just, el següent telegrama: "Reunit Comitè Executiu Conferència Episcopal Espanyola, expressa sentiments d'afecte i solidaritat cristiana comunitat benedictina davant angoixoses jornades viscudes amb motiu recent incendi. Fernando Sebastián, secretari general".

Pelegrinatge de les diòcesis catalanes a Montserrat

Comunicat de la Comissió

El dia 4 de setembre s'ha reunit la Comissió que prepara el pelegrinatge espiritual al santuari de Montserrat, convocat pels bisbes de Catalunya d'acord amb el pare abat del monestir i que se celebrarà el dia 27 d'aquest mes.

La comissió constituïda pels bisbes de Catalunya està integrada pel secretari de la Conferència Episcopal Tarraconense, un delegat de cada diòcesi i un representant del monestir de Montserrat.

A la reunió del dia 4 hi varen assistir: Lluís Martínez Sistach, per l'arxidiòcesi de Barcelona; Joan Aragonès, per l'arquebisbat de Tarragona; Josep M.ª Pont, per la diòcesi de Girona; Jaume Montaña, per la de Lleida; Josep Rota, per la de Solsona; Francesc Ciuraneta, per la de Tortosa; Joan Pujol, per la d'Urgell; Fèlix Guàrdia, per la de Vic; i el pare Jordi Castanyer, pel monestir de Montserrat.

La peregrinació s'unirà a la comunitat montserratina en la celebració de la missa conventual, presidida pels bisbes de Catalunya. La missa se celebrarà a les 11 del matí.

L'accés al monestir i la reduïda capacitat d'aparcament dificulten que els que desitgin participar en aquest pelegrinatge ho facin en cotxes particulars. Per evitar aquestes dificultats i per facilitar una millor organització de l'acte, la comissió ha acordat que els pelegrins pugin al santuari de Montserrat amb autocars que organitzaran cadascuna de les diòcesis catalanes en la que forma que determinaran.

Els delegats diocesans informaran a cada diòcesi dels altres aspectes concrets de la peregrinació.

Barcelona, 5 de setembre de 1986

CONEGUEM L'ÍNDIA

del 10 al 31 d'octubre 1986

Amb motiu del XIVè CONGRÉS MUNDIAL DE LA
UNIÓ CATÒLICA INTERNACIONAL DE LA PREMSA

CATALUNYA CRISTIANA organitza un viatge a l'Índia i al Nepal
pels dies 10 al 31 d'octubre del 1986.

Visitant Bombai, Elefanta, Nasik (visita a la missió), Ellora, Ajanta,
Aurangabad, Surat (visita a la missió), Udaipur, Jaipur, Delhi, Agra,
Benares, Katmandú (Nepal).

A la recerca dels diferents rostres de l'Índia misteriosa (hinduis-
me, budisme, islamisme...) i per conèixer de prop la tasca evan-
gelitzadora i humana dels nostres missioners.

Amb l'assessorament religiós i cultural de Mossèn Joan E. Jar-
que i Jutglar, director de CATALUNYA CRISTIANA.

*Per a més informació, adreceu-vos a Maria Figueres,
Carrer València 244, 2n.
Tel. 215 27 39 - 215 28 03 de 10 a 13 h.
Places limitades.*

Propers viatges de CATALUNYA CRISTIANA

Novembre:

TERRA SANTA

Cap d'any:

EL RENAIXEMENT
ESPIRITUAL A

FRANÇA:

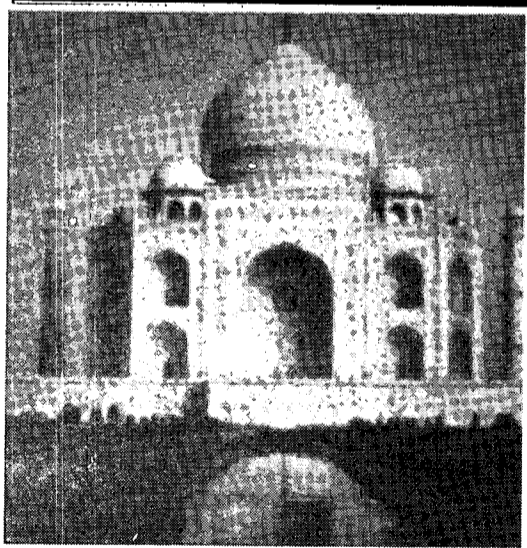
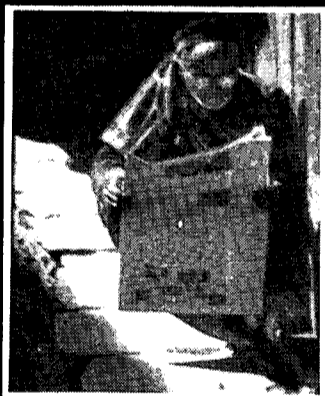
Paray-le-Monial, Taizé,

Cluny, París (St. Gervais,

Germanetes Monàstiques

de Betlem...), Solesmes,

Lisieux.

Editorial

Col·legialitat i comunió eclesial

La setmana passada ens referíem als temes, "per la reflexió estiuenca", proposats pel Papa a tota l'Església en el seu discurs programàtic del dia de sant Pere. Un d'ells és el de l'aprofundiment de la doctrina conciliar sobre la col·legialitat i, per tant, sobre la funció pròpia de les conferències episcopals. El seu pensament sobre aquest punt queda reflectit en aquest paràgraf del discurs esmentat: "El Vaticà II—digué Joan Pau II— va iniciar una reflexió nova sobre la teologia de l'Episcopat, que està donant els seus fruits concrets en l'aplicació de la col·legialitat i de la comunió eclesial. Les noves formes de col·laboració i de corresponsabilitat susciten nous conceptes i nous camins pel pensament teològic. Però l'ecclesiologia conciliar, rica en idees i expressions noves, també té cura de no crear una inadequada tensió entre l'ordre teològic i el pastoral.

L'ecclesiologia del Vaticà II, a més, sota els seus diversos aspectes (comunió, misteri, col·legialitat, carismes, col·laboració) és aliena al principi filosòfic i polític de democràcia, ja que la pertinença a l'Església com a poble de Déu, deriva d'una crida particular, unida a l'acció salvífica de la gràcia". És notable la quantitat de vegades que, en aquest text, surt la paraula "nou", "nova". Realment, el Papa és conscient i es fa seva —podia ser altrament, atès el caràcter dogmàtic del Concili i la contribució personal que ell hi aporta?— la innovació que el Vaticà II féu a l'ecclesiologia, completant tal com era urgent, aquella iniciada pel Vaticà I.

La funció col·legial dels bisbes és fonamental en l'Església i no sols "equilibra", com ho podrien fer unes cambres parlamentàries, el paper primordial del bisbe de Roma, successor de Pere, sinó que el "complementa", constituint aquest cos harmònic únic que és l'Església; "lloc" de la comunió de l'home amb Déu i amb tot l'home, per la gràcia salvífica de Jesucrist, difosa per l'Esperit.

El Papa assenyala coratjosament que el camí a recórrer és encara llarg, tant en el terreny de la "praxi"—"noves formes de col·laboració i de corresponsabilitat"— com en el de l'elaboració teòrica adequada—"nous conceptes i nous camins pel pensament teològic"—. Res més lluny, per tant del pensament de Joan Pau II que un intent de "reduir" el paper de les conferències episcopals. Tot al contrari. El que cal és, seguint un mètode que es ben evangèlic, mirar d'anar vivint com més millor l'esperit de comunió eclesial—com ell s'esforça d'anar practicant, tant a la seva diòcesi romana com en el seu ministeri universal, visitant les Esglésies locals i els seus bisbes "a casa seva"— amb la certesa que els camins encertats s'aniran mostrant i les formulacions justes seguiran el moviment de la vida eclesial portada per l'Esperit. Una visió de fe, per tant, sobre l'Església allunyada tant d'un teologisme apriorístic, com d'un mimetisme mundà que pretengués "importar" en el cos misteriós de l'Església, fórmules manllevades de la sòcio-política del dia que li són heterogènies.

Pel que fa al nostre país, aquesta voluntat programàtica del Papa que, recordem-ho, no fa més que recollir les aspiracions del darrer Sinode, ens hauria de portar a una reflexió renovada sobre l'exercici de la col·legialitat episcopal a la mida i al servei de la nostra realitat històrica, cultural i avui sortosament també política, que és Catalunya. També aquí hi ha llargs camins a recórrer.

La pedagogia del desert

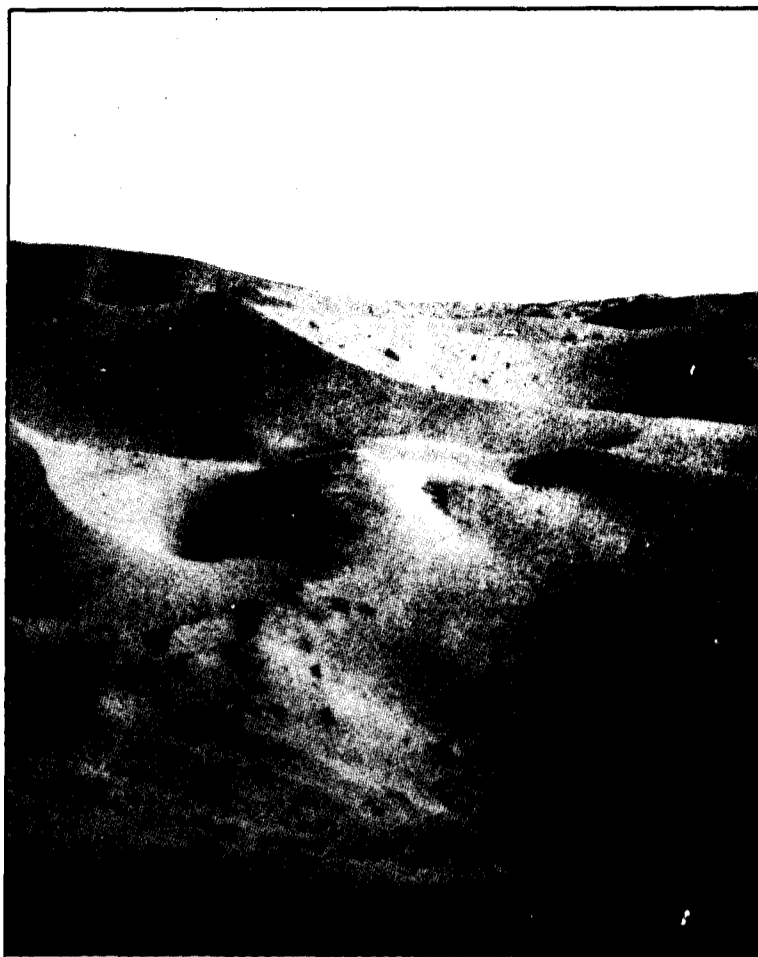
MICHEL HUBAUT
Franciscà

Què pot haver-hi de comú entre un Psichari, un pare de Foucauld, un Thierry Sabine, els aventurers de la París-Dakar i els pelegrins vinguts per passar deu dies al peu d'Ahaggar a Tamanrasset? Quina zona secreta de l'imaginari col·lectiu desperten aquestes imatges d'un helicòpter estavellat sobre les dunes, aquests espais de silenci escombrats pels vents d'arena, aquestes nits fredes sota un cel curull d'estrelles i aquestes lentes caravanes que semblen eixir directament d'un llibre d'història sagrada de la nostra infantesa? Més enllà de les motivacions de cadascú, de les imatges, ¿no hi haurà la mateixa misteriosa fasciació del "desert"?

En la mateixa Bíblia, el desert ja evoca imatges contradictòries. "Terra de maledicció" on la vida és rara i on l'home difícilment sobreviu. El desert és el lloc simbòlic de les bèsties malignes, de les forces hostils, dels dimonis, de la mort... Però paradoxalment, el desert també és, en la consciència col·lectiva del poble bíblic, el temps i el lloc on aquest poble ha allunyat els límits de l'impossible, on ha fet l'experiència d'un Déu transcendent i íntim, foc ardent i brisa lleugera, universal i compromès amb la seva pròpia història. Els autors bíblics hi han entrevist un esdeveniment-paraula. Ells han retingut d'aquesta pedagogia del desert, tres lliçons essencials i permanents.

La primera, que el desert és l'itinerari obligat per passar de l'esclavatge a la llibertat, de l'alienació a l'adoració, de la insignificància a la història, de la fatalitat absurda a la gratuïtat d'una Aliança, de la desesperança a l'esperança. La segona lliçó és que el desert és el lloc on un grupat d'individus aprenen a esdevenir poble. Un temps en el qual cadascú descobreix que no pot sobreviure sol i que tota marxa endavant exigeix la solidaritat i el compartir entre companys d'una mateixa aventura. La tercera lliçó és que el desert és un temps de purificació. Allí, cadascú abandona les seves disfresses, les seves falses seguretats per situar-se veritablement en la immensitat d'un espai-temps que el sobrepassa. El desert obliga a fer opcions. Retornar a la servitud d'Egipte o avançar, dia a dia, per un camí imprevisible. Un temps en el qual l'home també dolorosament es consciència de la distància existent entre els seus impulsos generosos, els seus entusiasmes, i la seva radical pobresa enfront la durada de la prova.

El desert sempre és aquest temps en el qual l'home, permanent nòmada, enfrontat amb la dura realitat, murmura: "Quina seguretat hi ha pel nostre ave-

nir?". Finalment, la gran pregunta de l'home travessant el desert sempre és la mateixa: "Hi és Déu entre nosaltres o no?" (Ex 17,7). Sorprenent actualitat d'aquesta experiència bíblica!

Perquè, qui d'entre nosaltres, quin poble, quina Església, un dia o altre de la seva història, no ha de fer l'experiència del "desert"? En el pla personal, això serà una prova moral o de santificació, un període de dubte, d'aridesa, de trencament, una impressió de tornar a començar... Desert del qui cerca. Desert de l'home polític. Desert del pensador. Desert del creient. Desert de la parella. Desert del claustre. Desert de la ciutat. En el pla eclesial, això serà una parròquia moribunda o somnolent, el bloqueig de les institucions... En el pla col·lectiu, això serà una minoria marginada, un poble desfet per una guerra o per un subdesenvolupament endèmic...

I si tots aquests "deserts" trobaven la seva significació en aquest èxode de l'esclavatge a la terra de llibertat?

I si la grandesa de l'home fos justament ser un caminant que ha de progressar de campament en campament? ¿I si el desert fos la seva veritable escola en la qual hi aprèn a viure, a pensar, a pregar sense preocupar-se gaire per acumular provisions i acollir el "manà" de cada dia? ¿I si el desert li ensenyés que la solidaritat és la única supervivència possible de l'aventura humana? En el desert cada punt d'aigua és vital. La humanitat, ¿no té necessitat dels pe-

tits pous cavats per cadascú, per cada cultura, cada ciència, per sadollar la seva set de veritat i d'esperança? ¿I si cada creient, cada religiós fossin una font que Déu fes brollar en el cor de l'home?

Rarament hom escull el seu "desert"! És diferent per cadascú. Però, tard o d'hora, cal travessar-lo! ¿Temps buit? ¿I si en aquest desert, sense noses finalment, nosaltres hi hem d'aprendre a avançar sota el núvol de l'Esperit fins al Sinai interior del nostre cor per escoltar-hi algú? ¿I si en aquest desert, despulats finalment, nosaltres hem de retrobar-hi la grandesa de tot encontre humà en el qual l'altre esdevé un ésser únic, un company de viatge, amb qui compartir fins al pròxim oasi?

El desert, en la Bíblia, no és ni una fita en si ni el símbol de la "fugida del món", sinó l'itinerari dinàmic, l'èxode alliberador de la fe d'un poble. ¿Creiem que Jesucrist, després d'haver travessat i assumit tots els nostres deserts, s'ha posat al capdavant d'aquesta humanitat en marxa vers la terra promesa? ¿Creiem que, ressuscitat i vencedor dels parany i miratges dels nostres deserts, ha marcat una ruta pasqual vers aquest reialme de l'amor que satisfà la nostra fam i la nostra set?

Sabem, a la llum de la Pasqua, comprendre aquesta pedagogia del desert on Déu vol fer créixer la nostra set i fer brollar fonts de vida?

De "La Croix"

Catalunya Cristiana
EL SETMANARI DE MÉS DIFUSIÓ DE CATALUNYA
Difusió controlada per O.J.D.

MEMBRE DE LA UCIP
Director: Joan E. Jarque i Jutglar
Sots-director: Francesc Malgosa i Riera
Edita: Edicions Terra Nostra, S.A.
Gerent: Jaume Roigé i Torrentgenerós
Disseny: Josep Samper i Aledo

Redacció, administració, publicitat i fotocomposició: Edifici de la Parròquia de la M. de D. dels Àngels C./ València, 244, 2on.
Tels: 215/27 39 - 28 05 - 27 84 08007 Barcelona
Impressora: Publigráf, S.A.L. Consell de Cent, 224, Barcelona. D.L.B. 14.387/79

SUBSCRIPCIONS ANUALS
Catalunya: 3.900 ptes.
Resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal: 4.400 ptes.
Europa: 7.400 ptes.
Amèrica: 9.150 ptes.
Àfrica, Àsia i Filipines: 9.900 ptes.
Oceania: 12.400 ptes.

3. Instrumentalització de la "cultura"

El relativisme intel·lectual i moral que viu la nostra societat, com les altres d'Europa i Nord-amèrica, té efectes sobre la noció mateixa de cultura. En efecte, allà on els valors són absolutament relatius al criteri individual (fins i tot tractant-se dels valors que regeixen la vida col·lectiva) no existeixen raons per determinar si quelcom és cultura o incultura, bonic o lleig, elevat o rastrer, moral o immoral, etc. Si "La Trinca" té una acceptació popular superior a Frederic Mompou, o hi ha més gent que s'estima més de veure el "Vosté jutja" que un drama de Shakespeare; existeix cap raó per dir que la música de concert o la gran literatura universal són valors culturals superiors?

Però això significa que, en les nostres condicions culturals i ideològiques, qualsevol protecció oficial a una manifestació cultural és una arbitrariedad; com a mínim. Potser és, també, instrumentalització de la cultura que, no essent capaç de definir per si sola què és el valuós, es veu subordinada i reduïda a la condició de mitjà útil per les ideologies que s'ordenen a la presa i administració del poder. Naturalment, un poder que administra els valors protegint o desnonant, oficialment, llurs manifestacions concre-

En el primer centenari de la publicació de "Canigó"

Actualitat de Verdaguier (II)

SANTIAGO FERNANDEZ BURILLO
Catedràtic de Filosofia.

tes i difusió, és un poder irresponsable. Car, en efecte, "responsabilitat" és capacitat de respondre del valor dels propis actes; ara bé, aquell qui defineix què és valuós i què no val, aquell no ha de respondre: és creador.

Dins del marc del relativisme cultural, el poder esdevé irresponsable. Cobra aleshores importància excepcional la noció de "popular". Els valors indiscutibles són els que comparteix el poble, la gran majoria dels ciutadans. Només la "cultura popular" pot jutjar al poder: la mentalitat popular, el sentit comú, les conviccions populars, les creences compartides

per la nació, que vinculen el seu present amb el passat, el qual reconeix com a propi, precisament, en virtut de tals creences.

¿Quines són les creences i conviccions que han configurat el sentit comú del poble català? ¿Quin és l'origen de Catalunya? ¿Quina la seva essència, la seva realitat permanent a través dels canvis històrics?

Hi han diverses respostes donades a aquests interrogants. I és coneguda la del bisbe Torras i Bages, que la veu popular va resumir en aquesta frase: "Catalunya serà cristiana, o no serà".

Una observació em sembla oportuna i fins i tot necessària, el 1986, al respecte: que el poema **Canigó** conté, explícit, aquest mateix concepte de la nació. Només això pot explicar l'inexplicable.

En efecte, és veritablement inexplicable que Catalunya, dotada d'autogovern després de segles, i governada per un partit nacionalista, ignori el primer centenari del seu Poema èpic nacional. No en tenim un altre. Ni tenim celebració popular. Així, o la millor cultura catalana no és popular, o la cultura popular catalana no interessa als mateixos polítics (o administradors o ideòlegs, o el que siguin), els mateixos que paguen cara la pornografia d'importació.

1. L'amor es revela en clau de praxi

Referir-se a l'amor crec que només esdevé vàlid i significatiu quan es viu en l'amor i des de l'amor. Nogensmenys, sembla que l'esmentat mot s'empri amb bastant d'arbitrariedad i amb una lleugeresa i superficialitat rutinària que l'únic que fan és desnaturalitzar i degradar el seu autèntic sentit i valor.

Siguem cauts, doncs, a l'hora d'usar aquesta paraula, car amb tota la bona intenció podem caure en la trampa de creure que quan més anomenem el vocable amor, més estimem, convencent-nos a nosaltres mateixos a força de manejar gratuïtament el susdit terme, que som persones plenes d'amor, quan l'únic que potser tenim és la nostra boca.

No voldria, ni de bon tros, desqualificar amb això, aquella gent que amb la millor fe, encara creuen que parlar d'amor és necessari i convenient en una societat que sembla tenir en l'adquisició de béns materials, la competitivitat

cega i l'individualisme despietat, els únics criteris legítims i útils per tal que hom pugui ser acceptat i reconegut —que no estimat— pels altres.

L'amor s'expressa en la praxi humana, és a dir, la seva realitat no es comprèn si no és vivint-la. De cap de les maneres no pot ser un concepte donat a especulacions i raonaments més o menys afortunats i eloqüents; si fos així, no caldria viure'l i assumir-lo com quelcom viu i humà, encarnat en la fibra moral de la persona.

Per la seva pròpia naturalesa transformadora, l'amor exigeix capgirar radicalment els esquemes, idees, actituds i conductes no compromeses, insolidàries i tancades envers els altres. Reivindicar la necessitat de l'amor no és, per tant, superflu o ociós, ben al contrari, però el que cal, a més, és saber transformar en la praxi, mitjançant actes de vertader amor, tot allò que sigui alienant, deformant i vexatori per l'home, puix que aquests actes, al cap i a la fi, són els que de debò prevalen.

L'amor, en l'home, és aquella força espiritual que, incontentible en el seu interior, ha d'ésser alli-

L'amor, poder transformador

JOSEP SABATER I RODRIGUEZ

berat en obres, i ha de donar testimoni del seu valor en realitats concretes. L'amor és donat a l'home per a la seva realització personal més plena i autèntica. Així, passa de ser un mot susceptible d'estèrils i inoperants disquisicions i teories filosòfiques o banals, a esdevenir la flama viva que confereix a l'ésser humà una presència vigorosa i profitosa davant la realitat i el proïsme, constituint allò de més elemental, senzill, pregon i ver d'aquell.

2. L'amor, criteri de veritat, justícia i llibertat

Donant pas a la llibertat, tot hom pot tenir el seu paper i res-

ponsabilitat en l'amor. En aquest sentit, ningú és més pel fet de tenir més, sigui poder, diners, influència, prestigi, domini, fama, etcètera, sinó que tots, en la mesura que els nostres actes estiguin amarats d'amor, som iguals. És l'amor de cada persona el que val, i no la seva posició en la societat. En aquesta lògica desapareix tot intent d'apropiació de béns d'altri, explotació de persones, discriminació de races i cultures, opressió de pobles i altres injustícies, ja que els criteris de poder aliens a l'amor, causa de tots els mals citats, es desqualifiquen a si mateixos, encara que tinguin tot el món sota llurs peus.

Qualsevol temptativa de buscar remeis als mals de la humanitat que no passi pel nucli de la sensibilitat moral de l'home, per sortir amb l'embranchida transformadora dels actes personals materialitzats en expressions d'amor, roman destinada al buit i al pou de l'autoengany.

Amb això no vull pas afirmar una altra cosa que la força de l'esperit humà, la veritat de l'amor as-

sumit i viscut enterament per l'home, i la seva potència per transformar la injustícia en justícia, la mentida en veritat, el mal en bé... Proposo, doncs, que sense deixar de ser on som, ni de ser qui som, ens convertim en homes nous, aptes per denunciar les iniquitats i d'actuar contra elles amb el poder de l'amor que tot home, poc o molt, duu en el seu cor quan s'obre als fruits de l'Esperit. Un amor que es pot expressar en diferents llengües: tant en fets rellevants i transcendents, com en fets quotidians aparentment insignificants.

Les estructures de poder al servei de la falsia i la desigualtat, potser es mantindran; les institucions corruptes i viciades pels interessos egoistes d'uns quants, també, però qui sap si d'aquesta manera, l'home serà més lliure per no deixar-se atrapar, superar ni alienar per elles.

En conclusió, gràcies al poder transformador de l'amor, podrem donar el primer pas per obrir sota la llum de l'esperança, nous camins i vies de veritat, justícia i llibertat a l'actual situació general d'atzucac.

ARA MATEIX

També, i per a cloure el tema, m'agradaria de fer uns quants suggeriments per l'estil dels d'un article anterior (el 5), però, aquesta vegada, als catalanoparlants.

1. Cal arribar a l'ànima de l'immigrant. A qui sàpiga mirar a fons no li costarà gaire de descobrir-hi, a vegades a través de formes primàries, la riquesa d'unes cultures velles i sàvies. Els prejudicis i els tòpics han de ser substituïts per l'observació realista i el diàleg franc. També fa nosa per aquest aprofundiment aquell complex de superioritat que deriva potser de la inseguretat, o del cofoisme, o, en relació als pobres, de la presumpció burgesa, o de tot alhora. Val a dir que els fets diferencials són legitimats pel dret a ser un mateix, no pas per la pretensió de ser superior. El folklore, les tradicions, el cant i les dites dels altres també ajuden a conèixer el cor de l'home.

2. L'amistat personal obre el camí de la comprensió humana, més que no pas la sola anàlisi ideològica. Un test interessant seria fer-se aquesta pregunta: ¿amb quantes persones procedents d'altres indrets tinc, realment, amistat? Atesa la proporció de la població que prové de la immigració, una resposta negativa a aquest interrogant significaria no connectar amb una part important del país real. L'amistat permet de conèixer les històries concretes dels homes i de les dones que sovint amaguem darrera els grans

Normalització lingüística i convivència a les comunitats eclesials (i 8)

Més suggeriments

J. CARRERA PLANAS

mots com ara "fenomen migratori". I adonar-se de què representa, per exemple, que milers d'infants catalans tinguin avui els avis a Andalusia, a Galícia, a Extremadura...

3. La comprensió és una virtut integradora. Qui no sap comprendre no té capacitat d'integració. L'objectiu d'assolir un país homogeni va lligat, doncs, al fet que la part receptora sàpiga oferir un projecte on sigui possible d'inserir-se sense sentir-se reprimat ni auto-reprimir-se. Aquest és el rept. Pertoca també a la mateixa part d'excel·lir en la paciència, en la capacitat d'espera a llarg termini, en la superació de la baralla petita. És més important avançar lentament en la solidarització cordial dels nousvinguts amb el país, que no pas forçar una assi-

milació formal ràpida sota la qual covés el ressentiment.

4. Tot això és compatible amb la seguretat, amb la convicció del dret a ser allò que som, amb la no dissimulació de cap dels trets del país. És en l'afebliment d'aquesta fermesa on rau el perill de desnaturalització més que no pas en el ritme més o menys accelerat d'integració dels nou vinguts.

5. Les comunitats eclesials han de ser per als cristians de la immigració de la primera i de la segona generació la porta del país. Això requereix dues condicions: que la porta estigui oberta i que doni realment al país. La tradició de fidelitat catalana que és majoritària a la nostra Església ens permet de donar prioritat, sense complexos, als elements d'obertura, d'acolliment, de cordialitat. Així l'Església, sobretot des de les barriades on la vida és més difícil, fa també una contribució eficaç a la pau civil, més enllà de les possibilitats de les lleis i la política. La normalització progressiva de la vida catalana —bé cal esperar-ho— ens permetrà d'estar-nos, com a comunitat eclesial, d'accions de defensa de la ciutat que les circumstàncies havien fet necessàries i de centrar les energies en l'anunci profètic d'una altra manera de fer país, aquella que s'inspira en l'esperit de l'Evangelí: qui vulgui assegurar la seva vida la malbaratarà, i el qui sigui capaç de malbaratar-la per la causa de Jesús la salvarà. (Mt. 10, 39).

CATALUNYA

Cent mil aragonesos estiuegen a Salou

Al voltant de cent mil aragonesos estiuegen aquest any a Vila-Seca i Salou, segons el Patronat Municipal de Turisme d'aquesta localitat.

Les bones comunicacions per autopista entre Saragossa i Vila-Seca i Salou faciliten, segons fonts del patronat, l'afluència d'aragonesos, que representen el 65 per cent dels turistes espanyols que descansen en aquesta localitat catalana.

La capital de la Costa Daurada acull durant el període estival a unes tres-centes mil persones. Als turistes aragonesos els segueixen en nombre els de la Rioja, bascos, navarresos i madrilenys.

Alguns aragonesos que estiuegen a Vila-Seca i Salou es despla-

cen fins aquí des de fa trenta anys. Els aragonesos acostumen a allotjar-se en apartaments, en deteriorament d'hotels i campings. Socialment acostuman a ser de classe mitjana alta i la seva composició és eminentment familiar, segons assenyala el Patronat Municipal de Turisme.

ESPANYA

Incompliment de RTVE a les Illes

"El conveni signat entre l'ens públic RTVE i la comunitat autònoma de les Balears no té vigència perquè RTVE no ha realitzat les inversions pactades en els terminis acordats", segons que ha manifestat a Menorca el vice-president del govern balear, Joan Huguet, donant resposta a les crítiques formulades al govern autòmic per l'incompliment d'aquest conveni.

Huguet ha explicat que el conveni es va signar amb el propòsit de regionalitzar, a Balears, l'emissora Radiocadena Espanyola, amb la voluntat de transformar-la en una emissora pròpia de les Balears. "Però aquests objectius no s'han pogut dur a terme, perquè RTVE no ha complert el conveni que l'agost del 1984 van signar José Maria Calviño, director general de RTVE, i el president del govern balear, Gabriel Cañellas".

El vice-president i portaveu del govern de les Balears ha declarat que "RTVE no dugué a terme fins al 1986 les aportacions i inversions previstes per al 1984 i el 1985; per tant, el govern de la comunitat autònoma no pogué aportar els vint milions i mig de pessetes inclosos en els pressupostos del 1984 i el 1985". Per Joan Huguet, no és procedent parlar de negligència del govern balear, sinó d'incompliment, per part de RTVE, dels terminis acordats.

MÓN

L'explosió a Txernòbyl produirà milers d'afectats de càncer

Després de l'explosió nuclear de Txernòbyl, unes cent mil persones estaran sota control mèdic durant decennis, i milers d'aquestes persones moriran de càncer, segons que va declarar l'especialista en transplantaments de medulla Robert Gale. El doctor Gale, nord-americà, va anar a la Unió Soviètica al cap de poc de tenir-hi lloc l'accident i presidí la missió de metges nord-americans que per primer cop, després de la segona guerra mundial, van ser invitats a cooperar en el tractament de víctimes del desastre.

Fins ara han mort, segons dades oficials, vint-i-vuit persones a causa de l'accident de la central soviètica de Txernòbyl, unes trenta encara estan hospitalitzades i la resta dels cinc-cents afectats que havien estat internats al principi han estat donats d'alta i resideixen en diversos llocs propers a

la zona. Ara mateix, les autoritats tenen previst de descontaminar una àrea de tres mil quilòmetres quadrats, destruint els boscos i els camps per evitar qualsevol malaltia. Gale va dir que confiava que l'URSS permetria d'altres especialistes occidentals a anar al país perquè tractin les víctimes del desastre.

Els militars acusats de delictes durant la dictadura seran jutjats per civils, a l'Uruguai

El Tribunal Suprem de Justícia de l'Uruguai resolgué que els militars han de ser jutjats pels tribunals civils. És el primer veredict sobre el conflicte de competències plantejat pels jutges militars després de la democratització del país. Això afectarà els judicis contra militars acusats de delictes contra els drets humans durant la dictadura.

AVISOS I COMUNICATS

Centre d'Animadors del Cant litúrgic.— El Centre de Pastoral Litúrgica organitza com cada any un curs dedicat especialment als cristians que intervien com a responsables, animadors, directors, cantors, etc. al cant de les celebracions litúrgiques. Les sessions tenen lloc cada dilluns, des de primers d'octubre, a les aules del CEP, (c/ Rivadeneyra, 6è, 3ª) de 7 a 9'30 del vespre. Les matèries són: Estudis de repertori i formació litúrgica; estudis de direcció, lectura musical i polifonia. De 6 a 7, diilluns alterns, té lloc un curs optatiu sobre salmòdia. A partir d'aquest curs s'oferiran també unes classes de solfeig alternant amb el curs de salmòdia. Preu de matrícula: 7.500 ptes. Per informació i matrícula: CPL, c/ Rivadeneyra, 6è, 3ª. Tel. 302 22 35.

Curs Bàsic de Litúrgia.— El Centre de Pastoral Litúrgica, a través del seu Institut de Litúrgia (vinculat a la Facultat de Teologia de Catalunya), organitza un Curs Bàsic de Litúrgia. Pensat, especialment, en funció de tots aquells cristians que col·laboren en aquest camp eclesial. El curs comprèn un cicle de dos anys. Durant el 1986-1987 el temari serà el següent: La litúrgia de les Hores, Història de la litúrgia, Els sacramentals, Litúrgia dels Sagraments. El curs comença el 2 d'octubre i acaba el 10 d'abril, amb sessions setmanals, cada dijous de les 7 a 2/4 de 9 del vespre, a la Facultat de Teologia. Matrícula: 6.500 ptes. Informació i matrícula: CPL, c/ Rivadeneyra, 6, de 10'30 a 13, i dimarts i dijous també de 5 a 7 de la tarda. Tel. 302 22 35.

Cursos d'Àudio-Visual.— L'Escola d'Àudio-Visual, de la Delegació Diocesana de Catequesi, ha obert les inscripcions per a fer els diversos cur-

sos de formació àudio-visual aplicada a la catequesi, en el nou Curs 1986-1987. Actualment l'activitat acadèmica se centra en un Curs d'animació, en el qual dona a conèixer un ventall ampli de tècniques àudio i visuals; un Curs de creació, més tècnic, a fi de conèixer i experimentar els diversos elements, per a crear un muntatge àudio-visual; i un Curs de taller, que treballa, àudio-visualment, els diferents moments de l'any litúrgic. Informació: Secretaria de l'Escola, c/ Diputació, 231 (Edifici Seminari). Tel. 254 18 98. De dilluns a dijous de 6 a 9 tarda i dimarts a dijous de 10 a 12 matí.

Mostra de Recursos pedagògics.— L'Escola d'Àudio-visual, de la Delegació Diocesana de Catequesi, inicia el nou Curs 1986-1987, abans de començar l'activitat acadèmica, amb una mostra de recursos pedagògics àudio-visuals, amb l'objecte d'oferir a tots els catequistes una panoràmica dels diversos materials àudio i visuals que poden ser eines adequades per a la tasca catequètica. La Mostra estarà oberta del 30 de setembre al 9 d'octubre, de dimarts a dijous, de 10 a 2 del matí i de les 6 a les 9 del vespre, a la mateixa Escola, c/Diputació, 231 (Edifici Seminari). Els dimecres, a la tarda, hi haurà projeccions de muntatges i vídeos.

Escuela Teresiana de Formació continuada. Curs 1986-1987.— c/ Ganduxer, 85. Temàtica: Dilluns, de 4 a 5 "Pedagogia Familiar", gmna. Rodríguez Briz. Dimarts, de 4 a 5, "Catequesi", P. García Duran; de 9 a 10 del vespre, "Qüestions actuals de moral", P. Jordi Escudé; de 10 a 11 de la nit, "Teresianisme", gmna. Mª Victòria Molins. Dijous, de 4 a 5, "Estimar Catalunya", Enrica Casanelles; de 9 a 10, "Actualitat eclesial", Mn. J. Guiteras; de 10 a 11 de la nit, "Sagrada Escripura". Mn. Eduard Bosch. Dis-

sabte (una vegada al mes), de 11'30, "Psicologia Familiar". Informació i inscripció: Col·legi Teresià, c/ Ganduxer 85, de 16'30 a 18, del 17 al 24 de setembre.

Lumen Dei. Exercicis Espirituals.— Data: 4 i 5 d'octubre (comença el dia 3 vespre). Lloc: Casa de St. Ignasi de Sarrià. Informació: Tel. 219 21 20. Recés Espiritual: cada segon diumenge de mes, de 5'30 a 8'30, a MM.RR. c/ Casp, 49 (xamfrà Girona). Cercles Bíblics: dimarts, de 7 a 8 de la tarda; dissabte: de 5 a 6. Lloc: c/ Migón, 25, bis, entl. Tel. 219 21 20.

Celebració litúrgica a honor de Sta. Maria de Cervelló a la Basílica parroquial de la Mare de Déu de la Mercè.— Tindrà lloc el proper divendres, dia 19, a les 20 del vespre. Celebrarà l'Eucaristia i predicarà l'homília, Mn. Jaume Armengol pvre. Finalitzat l'acte, es podrà venerar el cos incorrupte de la Santa. Organitza l'acte la "Pia Unió de devots de Sta. Maria de Cervelló".

101 Pelegrinatge Arxidiocesà de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes de Barcelona als santuaris pirinencs.— Com de costum, des de l'any 1933, a més del pelegrinatge del passat mes de juny, l'esmentada Hospitalitat ha organitzat el segon pelegrinatge, del 20 al 25 d'aquest mes de setembre que serà presidit pel bisbe auxiliar Dr. Ramón Daumal i estarà compost de dos trens, un autocar i diferents cotxes particulars. El programa dels actes serà el mateix del mes de juny, per ésser la cloenda dels actes commemoratius del 75 aniversari de la fundació de l'esmentada Hospitalitat i del Centé Pelegrinatge. Es preveu que el nombre de pelegrins passarà del mil i 250 els malalts.

MUSEU DE VALLDOREIX
Exposició de "Goigs"

Parròquia de Sant Cebrià
del 6 al 21 de Setembre 1986

El Museu de Valldoreix, que entre tots anem formant, inicia les seves activitats públiques, presentant aquesta exposició de "goigs" de Sant Cebrià, la Mare de Déu i advocacions de la rodalia.

INAUGURACIÓ:
Dissabte dia 6 de Setembre a les 7 de la tarda.
Dissabte dia 13, a les 7 de la tarda xerrada sobre "Valldoreix i els goigs" (amb diapositives), per Josep Mª Jujol, President dels "AMICS DELS GOIGS".
L'exposició es podrà visitar els Dissabtes de 6 a 8 de la tarda i els Diumenges de 11 a 1.30 del matí, fins el Diumenge dia 21.

COL·LECCIONS de:
Josep Mª Gavin, Josep Mª Jujol, Joaquim Lloveras, Mn. Jordi Sales i N'Assumpta Villegas, de Valldoreix.
Vicenç Soler i Carles Tomàs de La Floresta, Mn. David Boix i Miquel Febrés de Mirasol.
Col·laboració d'AMICS DELS GOIGS de Barcelona.

A SANT CELONI RESTAURANT LES TINES

va bé per tot per tots i per vostè

- Especialitats selectes
- Escollit servei de carta
- Menús especials per a Banquets i Festes
- Menjadors climatitzats
- Capacitat fins més de 300 persones
- Gran Terrassa - Jardí amb esplai Infantil
- Servei de Bar i Barbacoa
- Revetlles i Arrossades Populars

Psg. dels Esports, 16-18
Davant Camp de Futbol
T. 867 25 54 - 867 01 97

Desitjo subscriure'm a:

Catalunya Cristiana
Redacció i Administració: c/ València, 244, telèfon: 215 27 39
08007 Barcelona

Nom i cognoms .....

Adreça .....

Població ..... D.P. ....

Trameto les 3.900 ptes. per gir postal.
 Incloc un taló barrat per aquest import.
 Prego al Banc/Caixa .....

Agència .....

que se serveixi domiciliat aquest pagament anual, fins a nova ordre, en la meua llibreta/compte n.º .....

Lloc.....Data.....

Signatura .....

RESIDÈNCIA 3ª edat Pedrell

Torre amb ampli jardí, habitacions assolellades; direcció mèdica. A.T.S. Curtes i llargues estances. Cures de repòs, c/ Pedrell, 52-54, 08032 Barcelona. T. 357 48 69 - 254 30 34.

Congrés general dels trinitaris

Assistència social, tasca prioritària de l'orde

La família religiosa trinitària ha celebrat el congrés general de l'orde entre el 18 i 22 d'agost. L'ha presidit el pare general, fra José Gamarra i s'ha celebrat a Madrid.

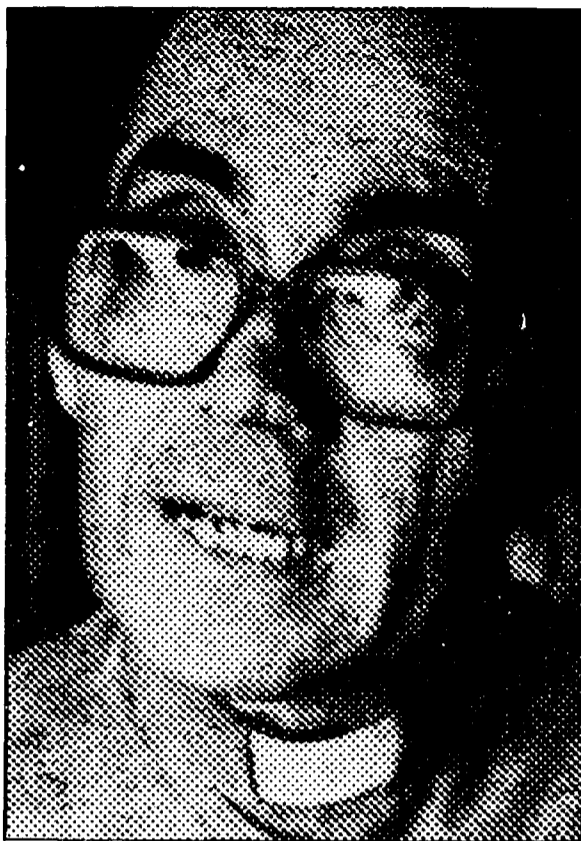
Entre les conclusions importants del congrés, segons el pare Gamarra, hi ha l'aprofundiment en el estil de vida evangèlica basada en la redempció i la caritat — pilar de l'apostolat de la família — que cal que sigui adaptat als nostres dies, així com en els aspectes comuns

dels instituts i grup, a la llum de l'últim Sínode dels Bisbes. L'Orde, fundat el 1198 per l'espanyol, Juan de Mata, fou destinat en el seu origen a redimir captius.

Una altra de les conclusions és donar més atenció al laicat, conjunt de cristians compromesos que col·laboren amb els sacerdots i les germanes trinitàries en la seva tasca d'assistència social. La presència d'aquests grups és relle-

vant a Llatino-amèrica sobretot. Per últim, el pare Gamarra va destacar el tema de l'últim dia del congrés general, en el qual es va donar suport als germans perseguits per la seva fe i sobre els quals pesa amenaces de mort o persecucions per la justícia a causa de la seva defensa dels marginats.

L'Orde trinitari ha augmentat considerablement de vocacions a Llatino-amèrica. A Espanya hi ha vint instituts trinitaris femenins.

Fra José Gamarra, superior general dels trinitaris

El bisbe nicaragüenc Vega es defensa

Monsenyor Pablo Antonio Vega, expulsat de Nicaragua per les seves declaracions a favor de la "contra", ha enviat una carta de 29 folis a tots els bisbes del món, per explicar-los com està aquest país centre-americà. El document fou elaborat pel bisbe de Juigalpa durant la seva estada de dues setmanes a Roma, on es va entrevistar dues vegades amb Joan Pau II i va mantenir altres trobades amb monsenyor Achile Silvestrini, secretari del Consell per a Afers Públics de l'Església, i amb monsenyor Lucas Moreira, secretari de la Congregació per als Bisbes.

El bisbe es defensa de les afirmacions de la Junta Sandinista, que l'acusa d'haver "conspirat" contra el règim en reunions mantingudes a Washington i Nova York. "Com a cristians —afirma el bisbe— no podem donar suport a cap règim d'extrema dreta ni d'extrema esquerra. Però hem de buscar, en harmonia amb les exigències de la nostra fe, un ordre social basat en els drets inalienables de l'home i de les col·lectivitats nacionals. Tot

tipus de suport extern, fins i tot armat, ha d'estar orientat al bon ordre intern i internacional de les col·lectivitats nacionals, i no a afavorir els règims de força".

Suport de la Santa Seu

"El poble de Nicaragua —afegeix monsenyor Vega— té una identitat cristiana i una identitat històrica pròpia. No se li pot imposar per la força i amb enganys una estructura

materialista que desconeix aquesta identitat i els drets fonamentals de cada home i de cada col·lectivitat nacional."

L'actitud de la Santa Seu respecte el "cas Vega" apareix cada vegada més clara: el ferm suport a un bisbe expulsat de la seva diòcesi no ha de ser cap obstacle per a un esforç de conciliació entre l'Església i l'Estat a Nicaragua. Les properes trobades ja anunciades entre el comandant Ortega i el cardinal Obando, arquebisbe de Managua, són en aquesta línia. La publicació de la carta

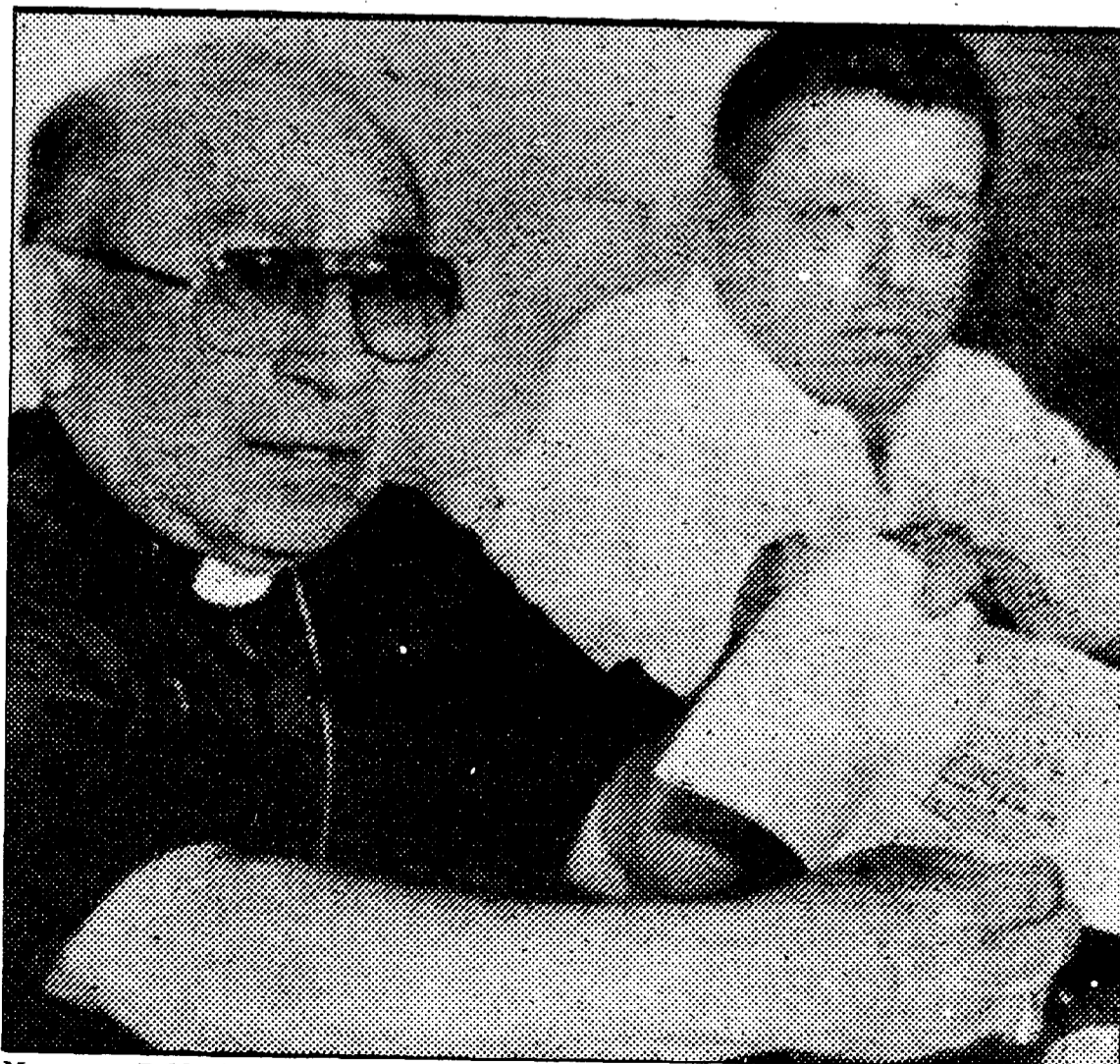
de monsenyor Vega a l'episcopat mundial ha estat, per això mateix, rodejada d'algunes cauteles.

En una entrevista concedida pel prelat nicaragüenc a Guillermo Martín Rodríguez per al programa en llengua castellana de la Ràdio Vaticana, Vega explicà que "les raons fonamentals de la meua expulsió no són de tipus personal, sinó que aquesta raó és la confrontació ideològica entre un materialisme totalitari, com el que s'està portant a terme a Nicaragua. L'esquema que

s'està imposant, aleshores, sobre el poble és totalitari.

El bisbe nicaragüenc es troba des de fa uns dies al Canadà. No consta encara quin serà el seu proper destí pastoral. La Santa Seu intenta que les autoritats de Managua autoritzin el seu retorn al país, sense "restriccions de cap mena", és a dir, com un bisbe que pugui seguir desenvolupar la seva acció pastoral en absoluta llibertat.

Aquesta és una de les tasques del nou nunci a Managua, monsenyor Paolo Giglio.

Monsenyor Pablo Antonio Vega, expulsat de Nicaragua.

PER PRIMERA VEGADA, DES DEL CONCILI VATICÀ II, ÉS A L'ABAST DELS FIDELS DE PARLA CATALANA EL

MISSAL FERIAI

EN EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

Amb els textos eucològics i lectures de les misses de totes les fèries de l'any, de les celebracions del Propi dels sants, de les misses del Comú, rituals, per diverses necessitats, votives i de difunts. Ordre de la missa amb les pregàries eucarístiques del Missal romà, la pregària V (del Sínode suís), les de reconciliació i d'infants.

De venda a les llibreries

Format, 11 x 17 cms. - 2.208 pàgs. paper bibloprint - Impres a dues tintes Enquadernació de simil-pell - P.V.P. (amb IVA), 5.150 ptes.

EDITORIAL REGINA, S.A. - Mallorca, 87 i 89 - 08029 BARCELONA

VATICÀ DIA A DIA

Joan Pau II a Austràlia

La visita pastoral que Joan Pau II farà el novembre a Austràlia i Nova Zelanda durarà quinze dies, ja que visitarà Bangla Desh, Singapur, les illes Fiji i les Seychelles. Aquest trenta-dosé viatge del Papa a l'estranger —del 18 de novembre al 2 de desembre— serà el més llarg del seu pontificat.

***

300.000 persones en el pelegrinatge d'estiu a Fátima

El tradicional pelegrinatge d'estiu al santuari de Fátima, a Portugal, dedicat als emigrants, reuní el 12 i 13 d'agost propassats, una multitud de 300.000 persones. Les cerimònies foren presidides pel cardenal Bernadin Gantin de Benin, president de la Comissió pontificia, responsable de l'acció pastoral per a l'emigració i el turisme. El bisbe francès de Creteil, monsenyor Fratellière, presidí per la seva part una trobada d'emigrants portuguesos de la seva diòcesi present en el pelegrinatge.

***

Bertol Brecht a Ràdio Vaticà

Ràdio Vaticà consagrà a mitjans d'agost una emissió a la personalitat i l'obra del dramaturg alemany Bertol Brecht, mort fa 30 anys. És la primera vegada que el Vaticà s'ocupa d'aquest autor, que no tingué bones relacions amb l'Església i estigué molt unit al Partit Comunista durant la lluita contra el nazisme.

Assemblea Mundial de la Societat Sant Vicenç de Paül, a Montreal

"Vicentí en l'Església i en el món actual" fou el tema de la reflexió dels membres de la Societat de Sant Vicenç de Paül que es reuniren en assemblea del 13 al 17 del propassat agost a Montreal (Canadà), procedents de 90 països diferents. Presidí la magna reunió el president internacional, el franc-libanès Amin de Tarrazi. És la primera vegada que una Assemblea plenària de la Societat se celebra fora d'Europa.

Foren invitats a conferenciar sobre diversos temes, el cardenal arquebisbe de Manila, Jaime L. Sin, l'ancià arquebisbe de Conakry, Raymond-Marie Txidimbo, i Jean Vanier.

El tema general del congrés s'articulà entorn a dues idees: "Una missió espiritual: ser signe de comunió i de caritat de l'Església" i "Una opció preferencial: servir Jesucrist en la persona dels pobres, promoure l'home en l'acció solidària".

***

Detingut l'ex-ambaixador filipí davant la Santa Seu per tràfic d'armes

L'ex-ambaixador de Filipines davant la Santa Seu, Bienvenido Dantoco ha estat detingut pels serveis secrets italians, acusat de tràfic d'armes. En la residència de l'ex-diplomàtic, considerat un íntim parent de la família Marcos, han estat trobades ingents quantitats d'armament de tot tipus.

Unes altres cinc persones de nacionalitat filipina han estat igualment detingudes.

L'ex-ambaixador Dantoco presentà les seves cartes credencials al Sant Pare el 7 de juliol del 1983 i va romandre en el seu lloc fins el 4 d'abril del 1986, quan la Presidenta Corazón Aquino es va fer càrrec del poder. Bienvenido Dantoco va romandre, en canvi, a Roma i continuà ocupant la residència de l'Ambaixada, que no era propietat del Govern filipí, sino de la família Marcos.

Per altra banda, el cardenal Sin, arquebisbe de Manila, ha fet una crida d'atenció al Govern per no malgastar les oportunitats polítiques que posà en les seves mans la caiguda del règim de Marcos. En una celebració religiosa celebrada a la catedral de Manila, en presència de Corazón Aquino, el cardenal digué: "La nova situació ens havia donat esperances i, ara descobrim que s'haurà de fer grans esforços per realitzar els objectius de la nostra esperança". La Presidenta no va comentar aquesta crítica del cardenal.

***

El Papa recorda el vuitè centenari de l'evangelització de Letònia

Joan Pau II s'adreçà al cardenal Julijans Vaivods, de Letònia, administrador apostòlic de Riga i Liepaja —únic membre del Sacre Col·legi de l'URSS—, amb ocasió del vuitè centenari de l'evangelització de Letònia.

L'aniversari fou celebrat solemnement el 15 d'agost al santuari marià d'Agona pels quatre bisbes letons i el clergat d'aquest petit estat bàltic annexat per

la Unió Soviètica l'any 1944.

A través del cardenal Vaivods, el Papa s'adreçà als 500.000 catòlics letons (sobre una població de 1.400.000) i els demanà que romanguessin "forts en la fe, l'esperança i la caritat", malgrat les "dificultats" que puguin trobar. Joan Pau II felicità les 179 parròquies de Letònia per la seva iniciativa de llançar, commemorant aquest aniversari, un programa de catequització "destinat a revigorejar la fe heretada dels avantpassats i que cada u és cridat a viure i transmetre a les generacions futures".

Per acabar, invità els fidels a "donar un testimoni més vivent dels valors cristians, contribuint així al benestar i la prosperitat de tots els ciutadans".

El Papa celebrà el juny passat una missa per Letònia a Sant Pere amb 23 cardenals, bisbes i sacerdots d'arreu del món, la meitat dels quals són d'origen letó.

***

Brasil: L'Església demana garanties per als religiosos

La Conferència Nacional de Bisbes del Brasil (CBB) demanà al President, José Sarney, garanties per a la vida d'onze religiosos amenaçats de mort pel ser suport a camperols de l'estat de Ceara, al nord-est del país, que lluiten per la possessió de la terra. La sol·licituc està continguda en una carta que l'arquebisbe de Fortaleza, Aloisio Lorscheider, envià al cap de l'Estat.

Segons l'esmentat arquebisbe, vuit sacerdots i tres religioses, a més a més de deu laics, han estat amenaçats de mort pels latifundistas d'aquesta regió, que s'opo-

sen a la reforma agrària decidida pel Govern. Recorda la carta que "diversos assassinats ja foren perpetrats per pistolers al comandament de poderosos propietaris, contràriament al desig i les determinacions del Govern federal".

Agrega el cardenal Lorscheider que "la violència s'ha intensificat a l'estat Ceara i els assassinats es multipliquen en la mesura que creix l'organització dels treballadors en la lluita pel dret de romandre a la terra".

La violència rural a Brasil ha ocasionat en l'últim any, més d'un miler de morts, especialment de dirigents agraris que exigeixen terres per treballar, amb el suport de l'Església catòlica brasilera.

El bisbe brasiler sol·licita al President l'adopció de mesures "capaces de conduir amb seguretat el procés de reforma agrària justa, necessària i urgent".

***

"Profecia" sobre el futur assassinat del Papa a Lió

Monsenyor Albert Decourtray, cardenal arquebisbe de Lió, ha refusat la proposta de rodejar de vidre antibales l'altar on el Papa celebrarà l'Eucaristia en aquesta ciutat.

L'alcaldia i l'arxidiòcesi ha rebut centenars de cartes per "fer venir el Papa perquè el matí", ja que Lió, pot ser la ciutat a què es refereix la profecia de "Nostradamus". La profecia diu: "Romà Pontífex: guarda't d'apropar-te a la ciutat que reguen dos rius. La teva sang allis esputarà. Tu i els teus quan floreixi la rosa".

S'han fet públics documents fins ara reservats

Dues cartes de la Santa Seu al general dels franciscans

La premsa més aliena a la vida de l'Església és la primera que ha esbombat un "affaire" que fins fa poques setmanes es mantenia en el més rigorós secret. Ha fet públic dos documents de la Santa Seu adreçats al pare general dels franciscans, fra John Vaughn. El primer és una Carta de la Sagrada Congregació de Religiosos, signada pel seu Prefecte, cardenal Hamer, dirigida al general franciscà, com a President de la Unió de Superiors Generals, i l'altre una Carta de la Congregació per la Doctrina de la Fe, signada pel seu President, cardenal Ratzinger, que es refereix concretament a l'orde franciscà.

El primer despatx data del cinc de desembre de 1985, i el segon està signat el nou de maig de 1986.

La primera observació que cal fer és que no es tracta de documents d'última hora. Havien estat reservats i eren de caràcter privat. Una agència catòlica italiana, Arca, ha fet ara públics els dos documents, sense cap coneixement ni autorització de la cúria general dels franciscans. Una altra observació prèvia és que la informació s'ha donat absolutament barrejada de dades fidels amb altres errònies i tendencioses.

En el primer document, la Sagrada Congregació de Religiosos invita a tots els superiors i superiores d'ordes i congregacions a vigilar d'una manera especial els escrits, lliçons i conferències de religiosos i religioses que no estan conformes amb els ensenyaments de l'Església. Assenyala casos concrets "d'escassa ortodòxia, d'ambigües posicions de falta d'obediència", etc. Davant de queixes contínues que arriben de tot arreu al Vaticà, "es recorda —adverteix el document— que cada superior ha de vigilar

John Vaughn, general dels franciscans, reelegit últimament per majoria absoluta.

sobre la recta i sana doctrina de la seva pròpia comunitat". I insisteix que "els superiors han d'impedir, sense ruptures que provoquin xocs públics, que es difonguin entre les joves generacions els gèrmens de doctrines no aprovades per l'Església, exercint una espècie de magisteri paral·lel i alternatiu a l'oficial": Àdhuc condemna una certa postura passiva dels superiors, enfront de casos de manifesta desobediència d'alguns religiosos.

La Carta de la Sagrada Congregació per

a la Doctrina de la Fe, es refereix, com hem dit, concretament a l'orde franciscà. Entre altres coses, el President de la Congregació, cardenal Ratzinger, es queixa d'actituds de desafiament i de crítica respecte al magisteri eclesial, que es dona també a individus qualificats i d'alta responsabilitat dins l'orde de sant Francesc.

Malgrat que els dos documents són durs i inexorables —aspecte que ha ressaltat molt la premsa—, hi ha un rerafoc, tant en el to com en el contingut, que palesa un intent de diàleg serè i fraterne entre les altes instàncies del Vaticà i la cúria general dels framenors.

No cal tirar aigua al vi, però tampoc avivar més el foc. La premsa francesa sobretot, ha estat molt negativa envers el Vaticà. Un gran coneixedor de les fonts franciscanes, el framenor pare Desbonnets, ha fet unes declaracions culpant com a responsables de l'"affaire" un grup de franciscans que treballen en diversos dicasteris romans, que intenten frenar l'evolució de l'orde. Desbonnets cita el fet de la voluntat de l'orde de no considerar-se una institució clerical, cosa que, segons diu ell, no agrada a la Santa Seu.

La premsa espanyola ha estat un xic més moderada, limitant-se a copiar frases —potser les més dures— dels dos documents esmentats.

Ha contestat el general dels franciscans a la Santa Seu, i de quina forma? Per ara s'ignora aquest extrem. El que és cert és que la cúria general dels framenors ha enviat una circular a tots els provincials del món signada pel Pro-Vicari General, fra Gualberto Gismondi. Està datada del 17 d'agost últim. En la circular, després de clarificar

les coses i de denunciar els errors i inexactituds de certa premsa, manifesta que, donat que el cardenal Ratzinger citava expressament el nom d'alguns religiosos implicats en les desviacions, el govern central de l'orde va considerar oportú que el general escrivís personalment i directament a aquells provincials que tenien alguna responsabilitat o estaven implicats en determinats casos. I que com que la majoria de les províncies apareixien lliures dels "comportaments negatius" denunciats pel cardenal Ratzinger, es considerarà convenient no enviar-los cap advertiment.

El Pro-Vicari general deixa entreveure també que els pressumptes litigis entre la Santa Seu i l'orde, referent al genuí esperit franciscà, ha donat peu perquè "el govern central, estudiï les formes que van més en consonància amb la nostra tradició per revaloritzar el propi carisme".

El pare Gismondi, en nom del pare general, exhorta a tots els frares, que en totes les declaracions que es facin, especialment si és a través dels mass media, parlin sempre amb respecte de les persones, oficis i institucions, manifestant un comportament fraterne i evangèlic, és a dir, es comportin sempre com a veritables "framenors". Acaba la circular manifestant que "la col·laboració fraterna de tots, serà un ajut al govern de l'orde per la seva tasca no gens fàcil".

Que l'"affaire" no està resolt ni del tot arxivat ho dona a entendre el mateix cardenal Ratzinger insinuant una alta cimera dels superiors generals, convocada pel Vaticà, per estudiar properament una "línia d'un comportament comú".

FRANCESC GAMISSANS

SOLSONA

Monsenyor Moncadas parla dels Exercicis del Poble de Déu

“Ajudar a fer una opció fonamental, lliure i evangèlica”

SOLSONA.— “Al servei de l'Església local” és el títol de la carta pastoral que el bisbe de Solsona, monsenyor Miquel Moncadas ha adreçat als seus diocesans, sobre els Exercicis del Poble de Déu. Com se sap, el Bisbe Miquel, ja de fa anys, dirigeix de tant en tant, unes tandes anomenades “del Poble de Déu”, obertes a totes les persones de tota condició.

Amb motiu de la publicació d'aquesta carta, el mateix bisbe de la diòcesi ha concedit una entrevista al Servei de Premsa del Bisbat. En ella el bisbe explica aquesta experiència, les seves finalitats, les circumstàncies que la motivaren i les seves esperances.

—Sr. Bisbe, aquesta experiència dels Exercicis del Poble de Déu ja la va començar a Menorca, com va ser?

—Certament. Ara fa catorze anys vaig iniciar al santuari de la Mare de Déu del Toro aquesta experiència, no sense una mica de por. Vam començar a caminar com un servei més del bisbe als seus diocesans, als qui volguessin acollir-lo amb esperit de fe i de confiança. Era un risc, però hem de reconèixer que, gràcies al Senyor i a la resposta dels fidels, va reeixir.

—I a la diòcesi de Solsona, com va començar?

—Ja fa quasi deu anys. Al principi jo no coneixia prou la nova realitat pastoral, però entrellucava que, amb l'experiència de

Menorca, aquí també podria fer algun bé als diocesans de Solsona i vam endegar “ad experimentum” la primera tanda al Seminari Diocesà. He d'agrair ben de cor la confiança i la resposta d'aquells primers exercitants.

Una segona evangelització

—Molta gent es pregunta, Sr. bisbe, si avui dia ja no cal anar d'exercicis, que està pasat de moda, que és cosa d'un altre temps. Diuen que per a ser bon cristià no cal fer exercicis. Com ho veu vostè, això?

—Hi ha una gran majoria dels nostres fidels, també dels qui es diuen catòlics, que fins i tot practiquen i, encara més, treballen en consells pastorals, delegacions diocesanes, catequesi, etc. que els falta fer l'opció fonamental per la persona del Crist i pel seu Regne. Cal ajudar-los a fer i refer de llur existència una opció personal (no sociològica), ben lliure (sense pressions), molt evangèlica (per motivacions de fe cristiana) pel Crist. D'altres tenen necessitat de revisar el seu compromís inicial i fonamental de la fe, passant d'un pla subjectiu i emocional al pla d'una fe més adulta i ferma.

Ajudar a fer aquesta opció fonamental, lliure i evangèlica, és el que pretenen aquests Exercicis

Espirituals, que en diem del Poble de Déu.

En definitiva, cal fer una segona evangelització, especialment en aquests dies de persecució verbal i fàctica contra el compromís de la fe militant entre nosaltres.

—En aquests Exercicis hi acudeix molta gent, més de la resta de Catalunya que no del bisbat de Solsona. Quins tipus de persones hi van i què hi busquen?

—Hi vénen gent de tota condició i de tota edat. Matrimonis, joves, persones grans, religioses, sacerdots. Jo diria que el que tenen en comú és la recerca d'un nou sentit a les seves vides. És veritat que vénen més persones de la resta de Catalunya, encara que, primordialment, vol ser un servei pastoral del bisbe als seus diocesans.

—Què pretenen aquestes tandes, més concretament què reben els qui hi participen?

—Els Exercicis del Poble de Déu volen ser una escola de pregària evangèlica, una pedagogia pràctica de l'oració ben entesa.

Descobrir el sentit d'Església

—Hi ha d'altres objectius, a més dels que ha enunciat?

—Un dels objectius és també ajudar els fidels a assolir el discerniment espiritual i pastoral, avui

Com dius, una de les característiques que més defineixen aquesta experiència és el seu caràcter d'Exercicis eminentment bíblics. D'aquesta manera intentem posar en solfa el que ens va dir el Concili Vaticà II.

“No és un ‘hobby’ personal”

—La tasca d'un Bisbe no és una altra que dedicar-se a donar exercicis?

—No, no. No pensis que això és un “hobby” personal. És, jo diria, com diu Joan Pau II, “la tasca més alta del bisbe”. Mira: t'ho diré amb paraules del Concili: “Pertoca als Bisbes, en els quals hi ha la doctrina apostòlica, d'instruir oportunament els fidels que els són confiats, perquè usin com cal els llibres sagrats” (DV.25). La instrucció Christus Dominus afegeix, encara, que la funció de santificar és inherent a la missió del bisbe. Per això, quan jo faig Exercicis espirituals amb els meus diocesans, em sento i sóc més bisbe que mai.

—Bé, Sr. bisbe. Per acabar, vol afegir quelcom més?

—Voldria que restés ben clar que no pretenc, mitjançant aquests Exercicis bíblics, espirituals, eclesials, conciliaris i d'interiorització, ni una involució ni crear cap “obra” ni cap “moviment” nou a la diòcesi o arreu de Catalunya. He d'afegir que tampoc no estan vinculats als moviments o obres ja existents, del signe que siguin.

Vol ser, senzillament, com veus, un intent d'animació espiritual (no espiritualista) de la diòcesi a semblança d'un radiador que escalfa un ambient, sense trastocar ni crear res de bell nou.

—Moltes gràcies, Sr. bisbe.

F.M.

Homilia del bisbe de Solsona en el 50è aniversari de la seva “Confessió”

“La del germà Saperas és una veu que demana reconciliació”

TÀRREGA.— En escaure's el 50è aniversari de la “confessió” del germà Saperas, claretia, el bisbe de Solsona, monsenyor Miquel Moncadas, pronuncia una homilia, els trets més importants de la qual reproduïm a continuació.

Avui, vosaltres, fills de Tàrrega, claretians estimats, fills de Cervera i de tota la comarca, hem estat convocats vora la “confessió” d'un jove assassinat fa cinquanta anys per motivacions de fe, les despulles del qual es guarden en aquest temple parroquial des de fa quinze anys. Aquesta “confessió” martirial del germà Saperas, com deien profèticament els botxins, sense saber què deien, és “un bon record per Tàrrega”.

Però vora d'aquest sepulcre ens fem una gran pregunta:

Aquestes despulles en el 50è. aniversari del seu traspass què ens volen recordar? De què fem memòria?

D'antuvi recordem una nit ben trista, trista i resplendent als llindars del vostre cementiri. Una nit que canta el nostre poeta amb aquests versos:

“Aquella nit, Déu meu, aquella nit fosca d'agost, que en fou, d'esglaiadora!
L'udol del llop omplia l'infinit
i es desbordà de tanta sang, l'aurora.

Oh tu, germà del claustre de Cervera,
que, com si fossis ordenat prevere,
digueres Missa amb ornaments de sang”
Climent Forner, pure.

La veu del germà Saperas és una veu que demana reconciliació i perdó al nostre poble i a la nostra Església. Els Bisbes de Catalunya, en aquest any, aniversari d'un aixecament militar, d'una revolució i una guerra civil, us ho hem volgut recordar oportunament: “És veritat que que res de la història no es pot suprimir i que cal aprendre les lliçons, però si es fa memòria dels esdeveniments es-

mentats... caldria fer-ho reflexivament i amb esperit de concòrdia i de perdó”.

No oblidem mai que els cristians són sempre, i encara més que mai avui, “llevat de comunió”.

Fem memòria del Crist fidel i “veritable”

La mort del germà Saperas l'hem de contemplar il·luminada per la llum del Crist màrtir. Aquesta és l'única manera d'interpretar-la sense error.

Es ben cert que tota causa humana pot trobar els seus “herois”, els seus “fanàtics” que accepten morir per tal de fer-la reeixir.

Però per a nosaltres, els creients, per a l'Església des del principi i de sempre el màrtir és un do de Déu fonamental de la seva espiritualitat eclesial, que el contempla i l'acull com la més alta forma d'imitació de Crist i no perquè es tracti d'un fet polític o les conseqüències d'un conflicte d'idees. Escolteu el text del Concili Vaticà II, per desgràcia, poc comentat:

Recordant el carisma martirial de l'Església

Un especialista en l'espiritualitat de l'Església primitiva, el P. Viller, ens ha revelat que el màrtir o l'alba de l'Església és com una condensació o, millor encara, com el cim de la vida cristiana.

“La vida cristiana s'orienta tota sencera vers el màrtir, i és perfecta en tant que més s'hi assembla” (Viller, L'espiritualitat dels primers segles cristians. París, 1930. Pàgs. 23-24).

Daniel Rops ha deixat escrit: “A la gran època dels màrtirs s'ha remarcat fortament el llaç entre martiribaptisme, entre màrtir-eucaristia, tant que s'ha dit que el màrtir és un acte sacramental” (D. Rops. El màrtir,

testimoniatge humà i acte sacramental: Vida espiritual. 1947. Pàgs. 416-425).

“L'Evangeli torna a començar” (Pau VI)

Els màrtirs d'avui, amb el seu testimoniatge sagnant, ens ho recorden en un moment com el nostre en què l'Església torna a néixer.

Sense odi, però també sense por ni vergonya, un mossèn expulsat de Rússia, el P. Dimitri Doudko a aquesta gran pregunta: “Quina és, al vostre parer, la millor època per al desenvolupament de l'Església?”, la seva resposta és aquesta:

“Precisament la nostra. L'Església és forta quan està crucificada, quan és perseguida... Altrament, quan l'anyaguen massa, s'afebleix.”

Que el martirologi d'ahir i d'avui —com deia Pau VI— torni a ser el llibre de moda per als creients.

Dins un món on esdevenim sovint i fàcilment gregaris, conformistes, tous, vergonyants i covards, dins una Església que considerem: “com un sistema d'assegurances espirituals o com un sistema d'utilitat temporal i política que ens degrada, el clam dels màrtirs, d'un màrtir com el nostre germà. Saperas, ens podria fer recordar i entendre la nostra identitat de cristians, la nostra identificació amb el Crist crucificat.

Quin goig poder dir, que a Tàrrega hi ha enterrat un jove que ha confessat la fe en Jesucrist mort i ressuscitat! A Tàrrega ha vessat lliurement la seva sang per Déu i per l'Església verge un germà nostre.

“Qui tingui oïdes per a escoltar, que escolti!”

+ Miquel, Bisbe de Solsona

VIC

Amb una solemne Eucaristia a la catedral

El 5 d'octubre es festejarà el 1.100è aniversari del Bisbat

VIC.— Aquest any s'esdevé el mil cent aniversari de la restauració del Bisbat de Vic, ocoreguda, lògicament, al 886, gràcies al domini del Compte Guifré sobre els sarraïns que fins aleshores havien senyorejat aquestes contrades.

Hi ha intenció de celebrar tan magna efemèrides amb tota significació històrica i religiosa, i, a tal fi, s'ha assenyalat el diumenge 5 d'octubre per a festejar-la amb una solemne Eucaristia a la catedral de Vic, amb assistència dels arxiprestos, preveres i laics del bisbat.

Presidirà l'acció litúrgica el Nunci de Sa Santedat a l'Estat espanyol Mons. Tagliaferri, especialment invitat per a la festa.

Més endavant ja hi haurà informació més detallada. Però avui ja podem avançar que s'ha passat invitació a tots els cors del bisbat sol·licitant llur col·laboració al pla de cant que es prepara per aital diada.

Traspàs de Mn. Torrentó, rector jubilat de Manlleu

El dia 12 del proppassat juliol, l'església de Santa Maria de Manlleu s'omplí completament per a participar en la missa exequial que, presidida pel senyor bisbe de la diòcesi Dr. Josep M.ª Guix, i concelebrada pel bisbe emèrit Dr. Ramon Masnou i un bon nombre de preveres, se celebrà en sufragi de Mn. Francesc Torrentó i Massana, mort el dia abans.

Mossèn Torrentó havia nascut a Cabrianes el dia 23 de juny de 1898. Tenia, doncs, actualment, vuitanta-vuit anys.

Féu els estudis eclesiàstics al Seminari de Vic i rebé el presbiterat l'1 de juliol de 1923. Exercí el ministeri sacerdotal com a Vicari de Rubió, Callús, Navarces i Manlleu; com a ecònom de Tona,

com a rector-arxiprest de Santa Coloma de Queralt, i, des de 1955 fins a 1984 en què es jubilà, com a rector arxiprest de Santa Maria de Manlleu.

Tant a Santa Coloma de Queralt com a Manlleu féu una important i encertada restauració de les respectives esglésies parroquials.

A Santa Maria de Manlleu, a més, féu una notable i apreciada acció social. Era considerat com un sacerdot de la sòlida i profunda, distingit i senzill alhora, intel·ligent i jovial.

El Bisbat de Vic no té pas precisament una història de quatre dies...

PENSANT-HO BÉ

L'oli

XESC SOLIU

Fidels al refrany: "A la casa per estar-hi bé, el pa, el vi i l'oli ho han de fer", avui parlarem de l'oli. Ens referim, principalment, a l'oli d'oliva, el més apreciat, conreat i típic de l'àrea mediterrània. El nostre país ha estat, i en bona mesura és encara, un gran fecund olive-rar. Sempre, al redós de totes les masies, el petit nombre d'oliveres acompanyava la petita vinya i el petit hort amb la pretensió de satisfer les necessitats casolanes. Ni el lent creixement de l'olivera, ni les periòdiques gelades han pogut vèncer la tossuderia de la gent del camp. Si sabéssim els anys i les suors que ha exprèmut aquell oli quan distretament fem anar d'ací d'allà el rajolí del setrill!

Certament que l'oli d'oliva és un greix vegetal. Avui que la greixor té tan mala premsa i que a tothom espanta el traginar greix de franc, l'oli és més bescantat que mai. Però, ja em direu què farien cuineres i cuiners sense alguna mena d'oli! Perquè, certament, tot cuinat, guisat i guisofí es "porten l'oli" corresponent. Potser sí que no és veritat allò de "la millor cuinera és la bona oliera", perquè "si vols envellir poc oli al setrill"; però, entre el poc i el massa hi ha el punt just, i per amanir els menjars l'oli és necessari.

D'olis en corren de moltes classes: de soia, de gira-sol, de blat de moro, de cacauet, de colza (sota terra sigui!), de coco, etc. A casa nostra, però, l'oli comestible per antonomàsia, és l'oli d'oliva. Extret dels fruits madurs de l'olivera, és un líquid untuós, límpid, transparent, de color groguenc i d'olor i gust ben característics. D'aquest també n'hi ha de diverses classes: verge, refinat, pur d'oliva, pinyolada, etc., que depèn dels fruits sotmesos a la mòlta i del procés emprat en l'oleificació.

Una de les menges més populars i tradicionals que des de la nostra infantesa ha aflagat al nostre paladar amb la seva agradositat, és sense cap mena de dubte "el pa amb oli". L'individu que per menysprear quelcom fet amb negligència o sense valor aparent, encunyà "d'ésser pa sucad amb oli", o no ha-

via tastat mai el pa amb oli, o li untaven amb oli de màquines o tenia estraftat el paladar. La senzillesa no està renyida amb la qualitat, ni la complexitat agressiva és penyora de qualitat. La populatxera cançó enfadada del "volem pa amb oli" té les seves arrels ancestrals. I encara que l'altra cançó enfadada de "l'escarabat bum-bum posi oli, posi oli..." es refereix al llum i no a la paella, creieu-me, a la paella on es cou el viure de cada dia, cal tenir la precaució que mai no hi manqui oli, sinó ¿com s'acompliria l'adagi "qui té la paella pel mànec fa anar l'oli allà on vol"? Moltes vegades, en lloc de tirar rostos avall allò que xerrica o no marxa prou bé, posar-hi una mica d'oli, és com "posar oli en un llum", segons allò de "oli i vi, bàlsam diví". ¿No ho va fer-ho així el bon samarità?

La mentalitat antiga molt més capacitada per a lectura dels signes, sempre interpellants i suggerents, i prompta a valorar qualsevol aportació de virtut guaridora a les debilitats humanes, féu de l'unció amb oli un ritu gairebé sagrat: reis, sacerdots, atletes, malalts, eren ungits. No era pura superstició, sinó consciència i reconeixement d'una missió i crida a superar les dificultats. Si l'ajut diví arribava, millor que millor. Jesús, tan sensible a allò humà, ha volgut que la unció amb oli, quedés assumida per la litúrgia sacramental com a signe eficaç de consagració i de guariment. Així, providencialment, ha esdevingut veritat la dita "l'oli no és sant, però fa miracles".

Sovint ens entretzenem de manera caparuda, i deixem que qualsevol conflicte, per estult que sigui, s'estengui com una taca d'oli i, per poc que badem, un projecte, una il·lusió, una relació amical han begut oli i se n'han anat a can pistras. Diu que "qui oli mesura els dits se n'unta". Tant de bo que, lliurats generosament a l'amor, l'oli de l'estimació i de la pau ungís el cor i l'esperit de totes les dones i de tots els homes del nostre poble.

BARCELONA

L'Associació de Vídues celebra trobades mensuals

BARCELONA.— Amb afany de millorament i desig d'ajudar-nos les unes a les altres, ha sorgit un grupet de dones separades que voldrien posar en comú llurs inquietuds des de la seva perspectiva tan concreta dins la societat.

La idea ha pres forma entre membres de la Comunitat, i creiem que pot interessar a gent que es trobi en aquesta circumstància.

Les trobades s'han pensat, en principi, mensuals, de dues hores, un diumenge a la tarda. Comencem amb una posada en comú, s'aprofundeix un tema i s'acaba amb una pregària.

Qui hi estigui interessat, pot trucat a la Lluïsa (tel. 330 77 77) o a la Carme (a la feina) (tel. 205 50 28).

Mort en accident de mossèn Casimir Pereira

BARCELONA.— El proppassat 18 d'agost moria, víctima d'accident de carretera, Mn. Casimir M. Pereira, capellà de l'arxidiòcesi de Barcelona. Tenia 37 anys i en portava set de ministeri sacerdotal. Des de feia quatre anys era coadjutor de la parròquia de Caldes de Montbui. Col·laborava també en la de Palau-Solità.

Les seves exèquies, celebrades el dia 20, van ser una sentida manifestació de dol. La gran església de Santa Maria de Caldes, era plena de gom a gom: àdhuc moltes persones no van poder entrar en el recinte i van haver de seguir la celebració des del carrer. La seixantena de preveres concelebrants i la gent de totes les edats que omplien l'espai nau, van palesar la seva emoció i el seu dolor per la partença del sacerdot i l'amic.

El bisbe Ramon Daumal, que presidí la celebració, va trametre unes paraules de condol del Sr. Cardenal, que era absent de Barcelona. Monseñor Daumal, visiblement emocionat, va adreçar als presents uns mots de consol i d'esperança.

Mn. Casimir, que s'havia format a la Casa de Santiago, va morir mentre conduïa el seu automòbil per la carretera de Sant Cugat, des d'on es veia la muntanya de Montserrat feta una columna de foc i fum.

PATRONAT D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

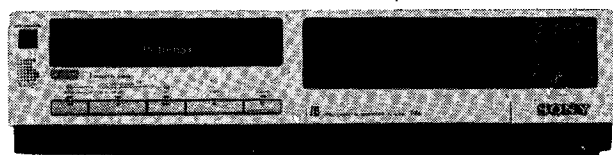
TRADICIONAL SORTEIG 1986

EN SUPORT DE

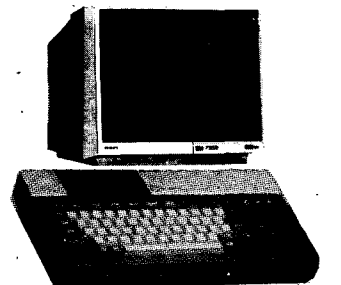
Catalunya Cristiana

1er. Premi. Un viatge per a dues persones a TERRA SANTA.

2on. Premi. Un magnific aparell de video SONY.

3er. Premi. Un extraordinari ordinador personal PHILIPS (teclat i pantalla).

A tots els nostres subscriptors, lectors i amics:

**¡COL·LABOREU AL SOSTENIMENT
DEL NOSTRE SETMANARI!**

Adquiriu les butlletes a la vostra parròquia o lloc de culte habitual, o bé, directament a

CATALUNYA CRISTIANA
c/. València 244, 2n. 08007 BARCELONA
T. 215 27 39 / 215 27 84

**¡CATALUNYA CRISTIANA UNEIX!
¡UNIM-NOS AJUDANT CATALUNYA CRISTIANA!**

Desitjo participar en el TRADICIONAL SORTEIG 1986
en suport de CATALUNYA CRISTIANA

Envieu-me.....
Nom i cognoms.....
Adreça.....
Població..... C.P.....

Talonaris a 5.000 ptes.

Butlletes a 100 ptes.

Trameto l'import per taló barrat que incloc
 gir postal

CATALUNYA CRISTIANA c/. València 244, 2n. 08007 BARCELONA

URGELL

Se celebrà la Festa de la Mare de Diu des Nhèus

VAQUEIRA.— Per primera vegada s'ha celebrat la missa de la festa major en la nova església de la Mare de Déu de les Neus, presidida per una artística talla de la Verge. El temple d'una capacitat per a 500 persones, s'omplí de gom a gom per a celebrar la festivitat de la Mare de Diu des Nhèus i participar en la celebració litúrgica.

Aquesta església, constituïda al peu de les pistes d'esquí, vol oferir assistència religiosa al personal de l'hosteleria i als esportistes de muntanya, sobretot esquiadors, que durant la temporada acudeixen a practicar l'esport blanc en les pistes més llargues del Pirineu. Des del passat dia 31 de desembre del 1985 s'hi celebra l'Eucaristia cada dissabte a la tarda i el recinte s'omple d'esportistes, familiars i personal dels diferents serveis. L'església s'ha construït amb els donatius dels devots agrupats en una "Comissió Promotora" i les obres han costat 31 milions de ptes. en la seva primera fase.

Enguany per a donar a conèixer la nova església i la seva advocació mariana, la imatge de la Mare de Déu que presideix el temple ha estat reproduïda en les medalles de la festa de Sant Cristòfol que s'han repartit aquesta diada en totes les parròquies d'Aran.

ANTONI MIRABET

GIRONA

Generalment hom aprofita ex-rectories per acollir les tandes de colònies.

El bisbat compta amb una vintena

Nova Casa de Colònies a la parròquia de Puigpardines

GIRONA.— El bisbat de Girona ha posat en marxa una nova casa per a celebrar-hi colònies d'estiu que és l'antigua rectoria de la parròquia de Puigpardines a la Garrotxa. Amb aquest són ja una vintena les cases que tenen les parròquies a la seva disposició per enviar-hi els nens durant aquests mesos, la majoria d'elles ex-rectories que actualment estan desocupades.

Aquest és el cas de les rectories de Sant Privat de Bas, Sant Martí de Llèmana, Argelaguer, Granollers de Rocacorba, Foixà, Sant Salvador de Bianya, Oix, Castanyet, la Cot, Begudà, Vilert, Serinyà, etc. A més, compta amb ermites com els Arcs, Sant Aniol de

Finestres, Sant Romà de Joanes, el Collell, Sant Pere de Riu i Santa Ceclina.

Unes quaranta parròquies organitzen Colònies d'Estiu a les quals participaran prop de tres mil nens i nenes, dirigits per 573 responsables. A més, se celebraran 21 casals d'estiu, 8 camps i 6 rutes. Als casals hi assistiran més de dos mil infants.

Centenari de la mort del Dr. Masmijtja

El dia 26 d'agost s'iniciaren els actes commemoratius del centenari de la mort del fundador de les Missioneres del Cor de Maria, el Dr. JOAQUIM MASMITJA I DE

PUIG, nat a Olot el 29 de desembre de 1808 i mort a Girona el 26 d'agost de 1886.

El dia 26 d'agost, a 2/4 de 12 del matí, a la Casa Mare d'Olot hi hagué una concelebració Eucarística que presidí el bisbe de Girona, monsenyor Jaume Camprodon. El dia 27, a les 8 del vespre, la celebració eucarística es féu a la parròquia de sant Esteve d'Olot i la presidí Mn. Esteve Andreu, Vicari de Pastoral de la diòcesi.

Quant als actes de caire diocesà, hem de subratllar la concelebració eucarística que es farà a la catedral de Girona el dia 25 d'octubre, a les 5 de la tarda.

M. CABALLE

LLEIDA

L'Acadèmia Mariana dedica el seu certamen a Torreciudad

LLEIDA.— La Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfica-Mariana de Lleida, dedicarà el certamen d'aquest any a la Mare de Déu de Torreciudad, segons decisió de la seva Junta de Govern, que organitza el certamen des del 1862.

Segons Salvador Gené Giribert, Director de l'Acadèmia i del rotatiu "Diario de Lérida", el primer premi en prosa el concedeix la Casa Reial i el tema serà "La Casa Reial espanyola i els Reis d'Aragó". En poesia hi ha també diversos premis, atorgats per nombroses entitats. Un total de 500 autors d'Espanya i Amèrica llatina es presenten anualment a aquesta doble convocatòria, que s'acaba de publicar.

Els actes principals es desenvoluparan el diumenge 5 d'octubre, a la seu de l'Acadèmia i en el Teatre Principal, a la capital lleidatana. El bisbe de Lleida, monsenyor Malla Call, presidirà la concelebració de la Santa Missa. Una còpia de la talla de la Mare de Déu de Torreciudad serà traslladada a Lleida per rebre l'homenatge del món de les lletres.

IMPROMPTU

La pluja

ORIOI CAMPS

Com cada any per l'agost, l'escapada d'uns dies de vacances al nostre racó del Cabrerès, ben conegut certament, era la nostra il·lusió d'inhibiment de les coses de cada dia.

El primer que va sorprendre'm en arribar, fou les cares llargues, preocupades, els ulls fitant angoixats aquell cel tan net de núvols, aquell sol aclaparador cremant la terra eixuta, assecant la poca vegetació encara vivent. Les collites perdudes són una pena, però la set del bestiar és la gran preocupació de tots aquells pagesos...

L'angoixa se'ns va transmetre i, com aquella bona gent, mentre avançàvem d'excursió pels corriols de la contrada, anàvem mirant el cel per veure si ho descobríem l'anunci, almenys, de l'esperada pluja.

Finalment, després de diversos intents, el cel va enfosquir-se i, en arribar la vesprada "passaren" les primeres gotes que poc a poc es multiplicaren fins a traduir-se en intensa pluja que va durar més de set hores seguides...

Al matí següent, les cares s'havien il·luminat de goig pel retrobament de l'esperança perduda... I recordaré sempre la mirada brillant d'aquell bon pagès quan em deia: "Se m'ha omplert el bassot de les vaques!". La seva alegria era com una íntima acció de gràcies al bon Déu per aquest tan esperat do.

GLOSSES DOMINICALS

Privatització de la fe

En el document que hem publicat els bisbes catalans, titulat "Arrels cristianes de Catalunya", vam dir això: "La veu cristiana ha de fer-se present en tots els àmbits de la societat i no plegar-se a la pressió dels qui voldrien passar de la correcta distinció entre el món temporal i el món espiritual a exiliar de la nostra cultura i de la nostra societat les opcions transcendents".

El problema de fons d'aquesta afirmació és el de la "privatització de la fe". La qüestió es podria formular així: ¿la fe no és potser una cosa que s'ha de quedar en la intimitat de la consciència de cadascú? Conseqüentment ¿no ha de ser relegada al terreny de les coses privades i, com a màxim, s'ha de manifestar en els actes de culte? ¿No quedaria així salvaguardada la distinció entre la vida religiosa i la social i política? Cal afirmar, tot seguit, que aquesta separació seria contrària al mateix sentit de la fe, que, perquè és "vida", ha de configurar la manera de ser i les activitats de tot cristià. Ja en els primers segles de l'Església, l'autor de la "Carta a Diognet" es referia a la vida dels creients que, vivint en ciutats paganes, donaven proves d'una conducta peculiar que era "admirable i, per confessió de tots, sorprenent". Aquella conducta, que responia als valors de l'Evangeli, era exterior, visible, pública, perquè responia a les exigències de la fe.

Existeix un altre àmbit de la projecció externa de la fe: és la que es refereix a la presència dels valors transcendents en la cultura i en la societat. Ens podem preguntar: ¿ha d'arribar fins aquí la influència de la fe? Hi ha persones que responen que no; són els partidaris de "privatitzar la fe". Parteixen del principi —que ningú no nega— que l'opció de fe és exclusivament personal i dedueixen que

els cristians, en llurs actuacions públiques, han d'obrar amb els ulls posats exclusivament en allò que s'anomena "la consciència social col·lectiva", "allò que pensa la majoria", com a única font de valors, exclosos els religiosos.

El Concili Vaticà II ensenya que Crist ha d'il·luminar amb la seva llum salvadora tota la societat humana, impregnar de sentit moral la cultura i la civilització, "perfeccionar i saturar d'esperit evangèlic l'ordre temporal". És a dir, segons paraules de Pau VI, "L'Església ha de ser el signe alçat enmig dels pobles, per tal d'oferir a tots l'orientació de llur camí envers la veritat i la vida". L'Església és per al món.

Pel seu caràcter "secular" aquesta tasca correspon als laics d'una manera especial, ja que llur vocació específica és la de donar un testimoniatge cristià enmig de les activitats temporals. A ells correspon —individualment o bé units en formes associatives— d'expressar els valors de l'Evangeli en l'ambient de la cultura i de la societat en què es desenvolupa llur vida. El Concili Vaticà II no es cansa de repetir que els seglars "han de conèixer la cultura, purificar-la, conservar-la, desenrotllar-la segons les situacions recents, donar-li en fi la seva perfecció en Crist, per tal que la fe de Crist i la vida de l'Església no siguin estranyes a la societat en què viuen, sinó que comencin a penetrar-la i a transformar-la".

Cal que es rebutgi —va dir també el Concili— aquella "doctrina malastruga que vol construir la societat prescindint en absolut de la religió i que ataca i destrueix la llibertat religiosa dels ciutadans".

NARCÍS JUBANY
Cardenal-Arquebisbe

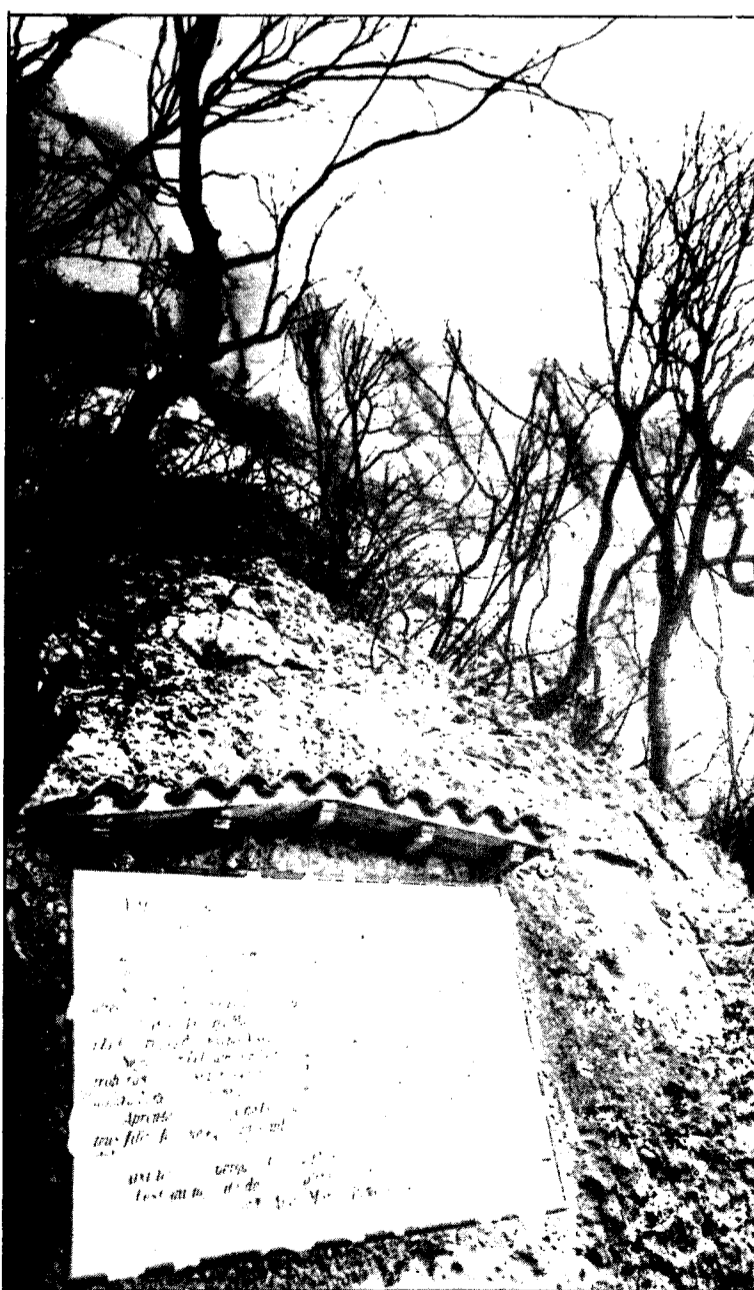
Els estralls del foc són ben visibles. Les flames afectaren fins i tot aquests rètols que hi ha abans d'arribar al santuari.

S'han malmès entre 900 i 1.000 hectàrees de la muntanya.

Seqüeles del paorós incendi de Montserrat

Mai Montserrat no havia sofert una agressió tan brutal com la dels dies 18, 19 i 20 d'agost.

En aquesta làpida, després de l'incendi, és difícil llegir la inscripció. El foc va fer molt de mal.

Els estralls d'un foc embogit, aclaparador i terrible són ben visibles. La destrossa ecològica és d'una magnitud considerable. El verd i la frondositat d'un dels paratges més bonics de la geografia catalana han deixat pas a aquest color de cendra fred i impersonal. Montserrat, un dels símbols de la nostra catalanitat i un centre religiós molt estimat per tots, s'ha transfigurat. Cal aplegar esforços, d'una manera coordinada, per tornar-li el verd.

Des d'una de les finestres del Monestir —precisament el dia en què es reunia el ple del Patronat de la Muntanya de Montserrat— vàrem constatar, amb infinita tristesa, les conseqüències del foc arrauyat. Aquest estiu s'han cremat 5.380 hectàrees en el conjunt dels quatre municipis que envolten Montserrat. S'han malmès entre 900 i 1.000 hectàrees de la muntanya, xifra que representa el 55% del verd forestal. Les pèrdues, en una primera estimació, s'han valorat en 1.200 milions de pessetes.

Mai Montserrat no havia sofert una agressió tan brutal com la dels dies 18, 19 i 20 d'agost. Al Monestir es recorden encara els moments de tensió, nerviosisme i desesperació viscut el dilluns, 18 d'agost, dia especialment crític. El foc arriba al jardí de l'abadia i amenaça la biblioteca i les instal·lacions de la impremta. Es va encendre la llum vermella d'a-

El president Pujol presidí una reunió extraordinària del ple del Patronat de la Muntanya de Montserrat que se celebrà l'1 de setembre.

S
at

larma. La situació, segons testimonis presencials que han parlat amb Catalunya Cristiana, era patètica. Calia actuar amb rapidesa. S'organitzà l'evacuació dels monjos més grans i dels escolans.

La fotografia del pare Ricard Maria, amb la imatge de la Mare de Déu que hi ha a la Santa Cova va aparèixer a la primera pàgina de molts diaris. Definia, pel seu dramatisme, el clima que es vivia a Montserrat. El pare Ricard Maria, que té 79 anys, va cada dia a la Santa Cova i aquell 18 d'agost, quan les flames s'apropaven a l'ermita, optà per custodiar la imatge fins que passés el perill.

Després de la tempesta ve la calma. En aquesta tarda de setembre en la qual visitem Montserrat s'observa que s'han restablert amb tota normalitat les visites de pelegrins i turistes. De fet, el racó del massís que acull el Monestir va ser un dels menys afectats pel foc, tot i que les flames s'acostaren perillosament a l'edifici.

D'ençà de la catàstrofe, han arribat al Monestir un nombre molt important de comunicacions per oferir idees i el suport necessari per a restaurar l'equilibri ecològic de la muntanya. El Patronat de la Muntanya de Montserrat —entitat en la qual estan representats la Generalitat, l'Administració de l'Estat, les quatre Diputacions, els Ajuntaments

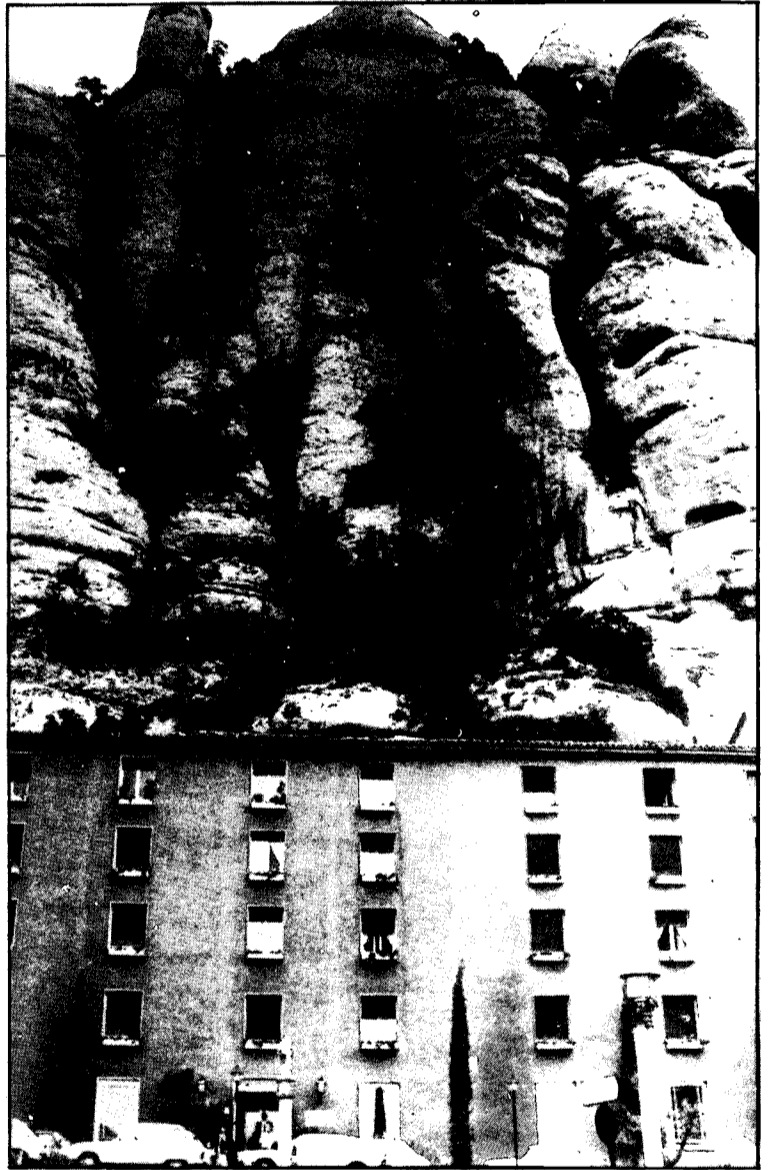
El passeig del Degotalls ofereix aquest aspecte tètric.

del Bruc, Collbató, Monistrol i el Marganell i la comunitat benedictina— acordà, en una sessió extraordinària, canalitzar totes les ajudes i suggeriments per evitar actuacions espontànies. Algunes persones, amb bona intenció, han plantat alguns arbres a la muntanya com a signe de solidaritat.

Són arbres que mai no creixeran. Ara és millor no passejar-se per les zones cremades que necessiten repòs. El Patronat acordà també nomenar una comissió que farà el se-

guiment de totes les qüestions relacionades amb l'incendi i demanar al govern català que la muntanya sigui declarada Parc Natural.

Alguns dels monjos que han viscut el drama d'aquest estiu eren al Monestir durant l'incendi del 1942 quan es cremà el bosc de sota la cova que precisament ara ha tornat a ser malmès per les flames. L'any 1861 se'n va produir un altre de molt important que va afectar tota la muntanya. Aleshores, com enguany, se suposa que fou provocat.

El foc va estar a punt d'afectar els edificis.

Jornada d'adhesió dels bisbats

El dia 27 de setembre, les diòcesis catalanes organitzen una jornada d'adhesió i solidaritat. L'Església catalana vol fer aquest acte per tot el que significa el santuari i l'abadia en la història de Catalunya i per la desgràcia que l'ha afectat. Es vol que no hi hagi cap manipulació política i sigui un acte eminentment religiós i eclesial. L'abat, Cassià M. Just, ha dit, en unes declaracions al diari "Avui", que volia que fos un acte de reconciliació i de pau i que Montserrat ha d'estar per damunt de partidismes.

Els bisbes de Catalunya van fer públic també una nota d'adhesió en la qual es diu que

"aquest pelegrinatge, realitzat amb esperit de fe i d'esperança evangèlica, tindrà com a objectiu resar amb els monjos a la Mare de Déu de Montserrat a fi que, com va escriure el gran bisbe Torras i Bages, ella —la Mare de Déu— tregui de Catalunya l'esperit de discòrdia i ajunti tots els seus fills amb cor de germans". La nota diu en un altre punt: "Que el desastre de la muntanya de Montserrat sigui per a tothom una invitació a viure amb esperit de fortalesa cristiana aquesta adversitat. Ara i sempre hem d'oposar a l'odi i a la violència destructora, els sentiments d'amor, de pau i de reconciliació que són els únics que poden fer gran el futur de tots els pobles de la terra".

TOMÀS PUNTI

CALENDARI

Diumenge, 14 de setembre. L'Exaltació de la Santa Creu. Sant Joan Crisòstom, bisbe doctor. Sant Amat i sant Lligori, bisbes.

El sol sale a les 5,30 i es pon a les 6,03 (hora solar). Festa major a Anglesola, Bellpuig d'Urgell, Cabra del Camp, Pardines, Sant Cugat Sesgarrigues i Santa Creu de Joglars.

Dilluns, 15 de setembre. Mare de Déu dels Dolors. Sant Nicomedes, màrtir i sant Albí, bisbe.

Dimarts, 16 de setembre. Sant Corneli, papa màrtir; sant Cebrià, bisbe. Santa Edita, verge i la beata Imelda, verge. Festa major a Collbató, Fogars de Tordera, Ordino, Saiàs, Tiana, Unya, Valldoreix i Vilafant.

Dimecres, 17 de setembre. La Impressió de les Nafres de Sant Francesc. Sant Robert Belarmino.

Dijous, 18 de setembre. Sant Josep de Cupertino, confessor i sant Ferriol, màrtir.

Divendres, 19 de setembre. Santa Maria de Cervelló, verge i sant Gener, bisbe.

Festa major a Sant Julià de Vilatorrada.

Dissabte, 20 de setembre. Sant Eustaqui, santa Teopista i fills, màrtirs. Santa Felipa, màrtir.

L'ESGLÉSIA CELEBRA

14 de setembre. Diumenge. Exaltació de la Santa Creu. Lectures: Primera, Nm 21,4-9, S 77, segona Fl 2,6-11, tercera Jo 3,13-17.

15 de setembre. Dilluns. La Mare de Déu dels Dolors. Lectures: Primera, He 5,7-9, S 30, segona Jo 19,25-27, o bé: Lc 2,33-35.

(1 C 11,17-26.33, S 39, Lc 7,1-10)

16 de setembre. Dimarts de la setmana XXIV durant l'any. Lectures: Primera, 1 C 12,12-14.27-31a, S 99, segona Lc 7,11-17.

17 de setembre. Dimecres de la setmana XXIV durant l'any. Lectures: Primera, 1 C 12,31-13,13, S 32, segona Lc 7,31-35.

18 de setembre. Dijous de la setmana XXIV durant l'any. Lectures: Primera, 1 C 15,1-11, S 117, segona Lc 7,36-50.

19 de setembre. Divendres de la setmana XXIV durant l'any. Lectures: Primera, 1 C 15,12-20, S 16, segona Lc 8,1-3.

20 de setembre. Dissabte de la setmana XXIV durant l'any. Lectures: Primera, 1 C 15,35-37.42-49, S 55, segona Lc 8,4-15.

D'ACÍ I D'ALLÀ

L'amo llunàtic

PERE CAMPÀS BONAY
Monestir de L'Estany

Mentre les màquines a la fàbrica segueixen indiferents el ritme de la seva especialitat, entre soroll de cops de martell a les planxes, el capatàs dona a un obrer un telegrama així de fred: "Mare, morta. Enterrament demà a les 4". L'afectat s'encamina al despatx de l'amo a demanar llicència per acudir demà a l'acte a la ciutat veïna. L'amo, amb cara de pocs amics, deixa entreveure a la cara cert malestar pel fet que haurà de faltar demà al treball el mencionat obrer. Davant d'aquell gest, inhumà, empresarial, l'assalariat que li diu: "Suposo, senyor, que el fet que s'hagi mort la mare no és culpa meua". Després de l'acte de l'enterrament, el patró té un aire més acollidor, no pas per la condolència sinó senzillament perquè, efectuant les honres, la mort d'aquella dona ja és assumpte liquidat. Un amo vertaderament llunàtic. Procurem, amic lector, en cada circumstància, tenir els sentiments que corresponen.

HOMES I INSTITUCIONS

Manuel Bertran i Oriola

L'home, el poeta, l'amic

Una presència cristiana que ve de molt lluny.

Vaig conèixer Bertran i Oriola amb motiu dels Jocs Florals de la parròquia de Santa Madrona (Poble Sec) —maig de 1948— on guanyarem uns premis, ell la Viola d'Or amb aquell sonet exquisit i punyent alhora "Sant Pau del Camp, saule caigut..." i jo amb un poema de caire parroquial.

Si bé al principi la nostra coneixença fou bastant espaiada, ens veíem esporàdicament, ens felicitàvem el Nadal i pocs anys després vàrem coincidir al "Rall" club d'escriptors i poetes, i també a les vetllades literàries del Centre Comarcal Lleidatà, on bastants dissabtes a la tarda fan trobades amb lectures de gent lletraferida.

De bell entuvi vaig endevinar que Bertran i Oriola era un home profundament religiós, fidel a les lleis de l'esperit, i alhora modest, senzill, afable.

Malgrat els anys passats, encara el veig: d'estatura mitjana; prim sense magresa; rostre xuclat; mentó sortit; esguard intel·ligent i dolç darrera ulleres rodones; posat quelcom encorbat; un perenne llacet negre per corbata i sempre aquell somriure fi, plaent, angèlic.

Donava goig d'estar al seu costat. Sempre tenia un motiu per parlar, però igualment sabia escoltar i àdhuc quedar-se com embadalit davant un pensament que el sorprenia. No era la primera vegada que li veia treure un paper de la butxaca i apuntar-se, amb senzill parsimonia, un mot, una frase, uns apunts que el magí li havien suggerit.

Malgrat la seva veu fina i tènue, tenia el do —si calia— de fer-se escoltar, pel seu posat assenyat, el tremp del seu dir, pel tarannà espiritual que inspirava. Amb tot, sabia discernir les coses amicalment i estava content de comunicar als amics la darrera poesia feta o parlar i comentar un fet literari que li complagués.

Ens havíem intercanviat llibres. Jo guardo els seus "Quares-

ma" i "Ciutat de Déu", ambdós dedicats, on es consagra com el seglar més místic del nostre País, a part de rebre d'ell poesies soltes d'homenatges i aniversaris que tan joiosament i poèticament ell sabia escriure.

Tot el seu exquisit refinament poètic s'anà convertint per a ell en una elevació espiritual de digníssima factura. Poesies d'un to, d'una cadència, d'unes rimes i sobretot d'una musicalitat perfectes.

De les seves autèntiques trobades, voldria esmentar l'última poesia que, ja malalt, va dir-nos als companys del "Rall". Visió lúcida, delicadíssima, espiritual, d'un matí de boira al Pirineu:

La boira

Pel verd etern de les arbredes la boira passa els seus pinzells. Amb blanc i gris fa cascavells, omple les cases i les cledes.

Velluts i puntes, flocs i sedes, són el seguici d'oripells. Guarda la fúria dels rampells.

Sentiu que us toca amb les mans fredes.

Ve dels fondals, com escapant-se, però s'atura i fa una dansa, si el pensament se us extasia.

Quedeu clavats i sense veu. Els ulls contemplen. No sabeu si es fa de nit o es fa de dia.

Quan ja estava enllitat a l'hospital de Sant Pau —estiu de 1976—, on jo vaig anar a veure'l dues vegades, la seva preocupació no era fins i tot la salut, sinó saber si havia estat fervorós i atent servidor del Senyor, pensar si havia fet mèrits per a la vida definitiva. Ell, persona de comunió i missa diària. Quin exemple de modestia, d'humilitat!

T'agafava la mà i amb una fervor profunda i una exultació íntima deia, empès de digníssima resignació:

—Que es faci la voluntat del Senyor. Ell té cura de nosaltres.

Ens deixava l'eminent poeta i el car amic, a les primeres hores del dia 11 de setembre d'ara fa 10 anys, quan encara féu memòria a la seva muller, Josefina Tura, que recordés de posar al balcó la senyera catalana en acte de fidelitat a tan assenyalat dia, i com una premonició cabdal del seu traspàs definitiu.

Jo guardo d'ell perennes records, converses d'amical interès, escrits d'una simplicitat poètica emocionant i per aquesta gran amistat jo pregunto: Quan serà possible veure tota l'obra poètica d'aquest home preclar en les lletres i modèlic en l'esperit? Quan veurem vindicat el seu nom com cal i es mereix? No deixem passar endebades la vida d'un gran poeta i un bon català, ara fa deu anys traspasat a la vida eterna.

PERE VIVES I SARRI

ADULTS EN LA FE

Les qualitats que fan prudent (i 2)

JOAN GUTTERAS I VOLANOVA

maginació en matèria pràctica. Car per assolir un fi s'han de determinar els mitjans que emprarem. I també és necessària l'habilitat de sospesar el pro i el contra de les solucions triades.

Aquí hi ha un suport important: la llibertat espiritual, és a dir, el distanciament de les passions. Aquestes són males conselleres, car menen a accions poc raonades i, per tant, poc raonables, impedeixen una deliberació serena, pressionen la decisió i la falsifiquen...

Preveure

Per exercir prudentment, hom ha de ser previsor, és a dir, ha de tenir clar el sentit del que pot succeir. Sense la previsió, és impossible la prudència. Per això s'ha d'endevinar per on aniran les coses, quines reaccions desencadenaran en les persones, com se marcarà el futur... Perquè "l'acció s'inscriurà en el futur, en el futur deixarà les seves petjades. Una acció bona en si mateixa pot tenir unes conseqüències funestes. Es tracta de preveure els efectes abans de posar la causa". Penso que aquest aspecte la gent d'Església l'hauríem de tenir molt present.

És ben certa, és clar, la incertesa del futur, però mercès a l'experiència, hom assoleix d'aproximar-se al que pot esdevenir. Cal no jugar mai a "surti el que surti". La vida és massa valuosa per a deixar-la a les mans de l'atzar!

Prendre precaucions i considerar les circumstàncies

El futur està ple de molts esdeveniments, un dels quals és l'amenaça. És veritat que hi ha perills. El prudent, per això mateix, és previsor i cautelós. Sense caure en l'error de no fer res, sense deixar-se parilitzar per la por, cal reconèixer que hi ha emboscades de moltes menes i que també s'ha de tenir present llur possibilitat. Una dosi de precaució no és mai inútil. Ha de ser, però, la ràció mesurada.

Caldrà, finalment, que la persona prudent estigui atenta als detalls i a les circumstàncies que, sense ser l'acte, el poden modificar profundament: temps, lloc, manera... És un art adonar-se de quines circumstàncies, en un acte, valen la pena i quines han de ser refusades. Un art que s'ha de fer servir.

En posar punt final al tema de la prudència, he de dir que aquests dies d'estiu els diaris portaren una colla de notícies que, a primera vista, semblen imprudències considerables. I, mentre recollia les idees del dominic A. Raulin, pensava en determinades accions imprudents, tal vegada, de cristians de tota mena i condició. Rumiava també allò de Jesús: "que els fills de les tenebres són, sovint, més prudents que els de la llum". Em venia al pensament així mateix, aquella paradoxal sentència evangèlica: "sigueu candorosos com els coloms i prudents com les serps".

Per a l'adultesa en la fe, cal que la prudència guï la vida del cristià. És del tot necessari que la virtut auriga, conductora de totes les altres, funcioni amb el màxim rendiment. Jesús, al final del sermó de la muntanya, ja parlava de l'home prudent que edifica damunt la roca. És referia al qui fa cas de la Paraula de Déu i, il·luminat amb la seva llum, camina sense error.

Volem insistir en les qualitats que ha de tenir l'home prudent. Vam parlar, a l'article passat, del saber acumular experiència, de la manera d'obtenir principis i de com s'ha de consultar. Avui, seguint les petjades del P.A. Raulin, exposarem les actituds restants.

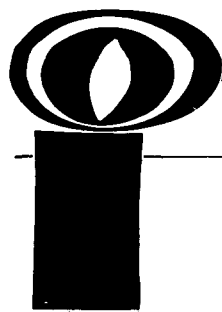
Fer-se càrrec ràpidament d'una situació

Per tenir prudència cal posseir "cop d'ull". És a dir, aptitud per adonar-se exactament d'una situació, per mesurar-la tal com és. No basta aconsellar-se. I, de vegades, ni és possible. Perquè l'acció no pot ser diferida i no hi ha temps per a una consulta. Però també hi ha una altra qüestió: si demanem consell, hem d'exposar al conseller els fets tal com són. El seu judici dependrà de les dades que nosaltres li subministrem. D'alguna manera —no es pot oblidar— el conseller està lligat a la nostra apreciació.

D'aquí que és molt important una mirada justa. I, en això, el conseller no ens pot substituir. La seva funció és l'ajudar-nos. Si el cop d'ull no ens funciona, la docilitat podrà ser bona. Però no ens podrà assegurar una acció prudent al cent per cent.

Tenir els mitjans

A les qualitats anteriors cal sumar-hi un cert grau d'i-

“Mireu l'arbre de la creu...!”

“TOTHOM QUI HAVIA ESTAT PICAT, SI MIRAVA LA SERP DE COURE, SALVAVA LA VIDA”

Aquest text està assumit aquí per la referència que Jesús fa, a l'evangeli d'avui, a aquest episodi de l'exode. La intenció de Jesús no és la de fer una comparació amb tot el fet, sinó només la de destacar l'elevació de la serp i la força salvífica del signe per als qui el miraven. Així ens introduïm en el sentit de la festa de l'Exaltació de la creu “per la qual tenim la salvació, la vida i la resurrecció”.

Lectura del llibre dels nombres (21: 4b-9)

En aquells dies, els israelites, per no entrar dins el territori d'Edom, se n'anaren de la muntanya d'Hor, fent la volta pel camí del Mar Roig. Tot fent camí, el poble acabà la paciència i malparlava contra Déu i contra Moisès. Deia: “¿Per què ens vau fer sortir d'Egipte, si hem de morir en aquest desert? No hi ha pa ni aigua, i ja estem fastiguejats d'aquest menjar tan miserable”. Llavors el Senyor envià serps verinoses que els picaven, i molta gent moria. El poble anà a trobar Moisès i li digué: “Hem pecat malparlant contra el Senyor i contra tu. Prega el Senyor que ens tregui aquestes serps”.

Moisès pregà pel poble, i el Senyor li digué: “Forja una imatge d'aquestes serps i posa-la en forma d'estendard. Els qui hauran estat picats, si la miren, salvaran la vida”. Moisès va fer una serp de coure, la va posar en forma d'estendard, i tothom qui havia estat picat, si mirava la serp de coure, salvava la vida.

“NO OBLIDEU LES OBRES DEL SENYOR”

El poble de Déu és el fruit de la misericòrdia del Senyor, no pas dels mèrits els homes. Per això, quan recordem els fets de l'antic testament, i més encara quan contemplem la realitat de l'Església de Crist, no podem oblidar que tot això és “obra del Senyor”. La creu de Crist és, sobretot, l'obra del Senyor.

Salm 77: 1-2,34-35,36-37,38 (R.: cf. 76)

Escolta, poble, el meu ensenyament, escolta les meves paraules. Aprèn dels meus llavis aquests records, t'acleariré el sentit dels fets passats.

R.: No oblideu les obres del Senyor.

Quan els feria, ells el buscaven, es convertien i tornaven a Déu. Es recordaven de Déu, la seva roca, del Déu Altíssim, el seu redemptor. R.

Però no eren més que paraules, mentida davant d'ell a flor de llavis; els seus cors no eren sincers, cors infidels a l'aliança. R.

Ell, tot amor entranyable, els perdonava la culpa i la vida, refrenava tothora el seu rigor, s'aguantava per no ésser sever. R.

“JESUCRIST S'ABAIXÀ. PER AIXÒ DÉU L'HA EXALÇAT”

El meravellós text paulí, assumit probablement per l'apòstol d'entre els càntics de la comunitat primitiva, és l'explicació teològica del terme que designa la festa d'avui: “exaltació”. Està clar que no es tracta només d'una exaltació material, encara que aquesta és, per l'evangelista Joan, el punt de partida significatiu. En el càntic de Filipencs, “exaltació” és glorificació, entronització com a Senyor d'aquell que s'abaixà.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis (2:6-11)

Jesucrist, que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu, sinó que es va fer no-res, fins a prendre la condició d'esclau. Havent-se fet semblant als homes i començant de capturar-se com un home qualsevol, s'abaixà i es féu obedient fins a acceptar la mort i una mort de creu. Per això Déu l'ha exalçat i li ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom, perquè tothom, al cel, a la terra i sota la terra, doblegui el genoll al nom de Jesús, i tots els llavis reconeguin que Jesucrist és Senyor, a glòria de Déu Pare.

• LA FESTA DE L'EXALTACIÓ DE LA SANTA CREU

Un dels moments més emotius de l'acció litúrgica del divendres sant és l'adoració de la santa creu. La creu, en mans del sacerdot, fa la seva entrada solemne enmig de l'assemblea, o és descoberta progressivament, i ressona la invitació: “Mireu l'arbre de la creu, on morí el Salvador del món!” I tothom, agenollant-se, adora: “Veniu, i adorem-lo!”. Després d'aquest gest comú, cadascú s'acostarà a la creu per besar amb fe i devoció la imatge del Crucificat. Mentre es fa la processó, els cants alternen el plany amb la lloança, sobretot en el cant que diu: “Adorem, Senyor, la vostra creu, lloem i glorifiquem la vostra santa resurrecció; per aquest arbre ha vingut el goig a tot el món”.

La festa que avui celebrem —Exaltació de la Santa Creu—, en la coincidència enguany del diumenge, és com la fixació d'aquest gest del divendres sant. La història de la festa del 14 de setembre està vinculada —segons explica el P. Olivari en el seu llibre “El nou calendari litúrgic”— a la dedicació de les dues esglésies de Jerusalem: la del Martiri, en el Gòlgota, y la de l'Anàstasi, és a dir, de la Resurrecció. Això s'esdevenia el 13 de setembre de l'any 335. Al dia següent, 14 de setembre, fou exposada solemnement la reliquia de la Santa Creu, la Vera Creu. Així, en els mateixos llocs on la creu de nostre Senyor Jesucrist fou l'instrument de la seva passió, realitat humiliant humanament, “abaixament”, la mateixa creu era instal·lada, i mirada, des de la fe cristiana en la resurrecció, com l'instrument de la glorificació i de la salvació, signe de l'exaltació de Jesús com a Senyor a la glòria del Pare.

• LA CREU DE CRIST EN LA NOSTRA VIDA

Esponàniament, la festa d'avui ens fa adonar de la presència del signe de la creu en la nostra vida quotidiana. A casa nostra, a l'església, potser al lloc on treballam i sobre nosaltres mateixos, trobem la creu. Més invisiblement, però ben realment, tots els cristians estem senyalats amb la creu del Senyor, des del moment mateix del nostre primer contacte amb l'Església, en el baptisme. El ritual del baptisme dels infants proposa actualment que no sigui només el ministre del baptisme el qui faci el senyal de la creu sobre l'infant, sinó també els pares i els padrins. D'aquesta manera es fa més clar que el signe de la creu és el signe de la família dels fills de Déu. Sant Joan ho diu molt bé: “Jesús havia de morir per reunir els fills de Déu dispersos” (Joan 11,52).

Tot això, però, encara podria quedar-se a fora de nosaltres. La creu de Jesús és més íntima a la vostra existència. Sant Pau, emocionat, proclamava: “Estic crucificat amb Crist; visc, però ja no sóc jo qui visc, sinó que el Crist viu en mi” (Gal 2, 19-20). Aquest és, per a cadascú dels batejats, el fruit del baptisme. “¿O bé ignoreu que tots els qui hem estat batejats en el Crist Jesús hem estat batejats en la seva mort? Hem estat, doncs, sepultats amb ell pel baptisme en la mort per tal que, així com el Crist va ressuscitar d'entre els morts per la glòria del Pare, així també nosaltres por-

tem una vida nova... Hem estat empeltats a la imatge de la seva mort... El nostre home vell ha estat crucificat amb ell...” (Romans 6, 3-4.5.6).

La creu defineix la vida del cristià, amb el seu misteri d'abaixament i d'exaltació, com defineix tota la vida de l'Església de Jesucrist. “L'Església va pelegrinant entre les persecucions del món i els consols de Déu, anunciant la creu i la mort del Senyor, fins que Ell vingui... Caminant enmig dels perills i de les tribulacions, es veu confortada per la força de la gràcia de Déu que el Senyor li va prometre perquè no defalleixi de la fidelitat perfecta, a causa de la debilitat de la carn, sinó que perseveri com una digna esposa del seu Senyor, i no pari de renovar-se a si mateixa sota l'acció de l'Esperit Sant, fins que, per la creu, arribi a la llum sense posta” (Lumen gentium, nn. 8 i 9).

• “...ON MORÍ EL SALVADOR DEL MÓN!”

Tot això enriqueix aquesta “mirada” de fe que avui, d'una manera especial, però moltes vegades cada dia, adrecem a la creu. En la creu, en efecte, hi veiem el Salvador del món.

Les paraules de Jesús a Nicodem en l'evangeli d'avui expliquen ben clarament el que podem veure mirant la creu de Crist; el do del Pare als homes, do definitiu, perquè és el del seu Fill únic: “Déu estima tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna”. El do de Déu només pot ésser fruit de l'amor generós. ¿Què podria fer-li esperar que li donés sim quelcom abans de donar-nos el seu do? La creu de Crist és, per tant, la revelació de l'amor gratuït, misericordiós, reconciliador, del Pare. Ho és per a tothom: per als qui miren la creu, i per als qui no la miren. Però Crist i l'Església ens conviden a mirar-la, amb fe, perquè “tots els qui creuen en Crist tenen vida eterna”.

Les imatges de Crist clavat a la creu han estat fetes amb diferents representacions, a través del temps. En els primers segles, i el romànic, es preferia representar Crist viu, revestit amb túnica reial, o sacerdotal, o de jutge. Són les “majestats”, ben conegudes entre nosaltres. Després, es va preferir representar-lo agonitzant o mort, o amb la llançada al costat, evocant més els fets històrics del Gòlgota. Cada època ha tingut la seva espiritualitat. Però no es pot negar que la representació de les “majestats” és d'una gran riquesa doctrinal. És un intent de representar Jesucrist revestit de la majestat de Déu a causa de la seva passió: exalçat, perquè es va abaixar (vegeu la 2.ª lectura). Un intent, per tant, de deixar “veure” als homes allò que és ara la realitat de Jesucrist, vivent pels segles dels segles: glorificat en la seva passió, perenne intercessor davant del Pare, purificador dels pecats, i comunicador a l'Església de l'Esperit Sant.

Segui quina sigui la imatge del crucificat, “mirem-la”. És l'Home, és el Senyor. I més encara: adonem-nos que, més enllà de la imatge, portem en nosaltres la mort de Crist, crucificats amb ell; i no parem de celebrar l'Eucaristia, en la qual Crist ens ha deixat el memorial, ple de realitat, d'aquell “sacrifici que, a l'ara de la creu, va llevar el pecat del món” (oració sobre les ofrenes).

“EL FILL DE L'HOME HA DE SER ENLAIRAT”

Com en el text de la 2.ª lectura, també en l'evangeli s'explica el binomi baixar-pujar com a síntesi de l'obra salvífica de Déu. El “baixar” del Fill de l'home ha estat un do de Déu, una revelació del seu amor. Però el “baixar” total, és a dir, la creu i la mort, s'ha convertit en un “enlairament” font de salvació. El símbol històric d'això és la creu de Jesús, i la manera d'acollir aquest do és la fe en el Fill únic.

Lectura de l'evangeli segons sant Joan (3: 13-17)

En aquell temps, Jesús digué a Nicodem: “Ningú no ha pujat mai al cel, fora d'aquell que n'ha baixat, el Fill de l'home. I així com Moisès, en el desert, enlairà la serp, també el Fill de l'home ha de ser enlairat, perquè tots els qui creuen en ell tinguin vida eterna. Déu estima tant el món, que ha donat el seu Fill únic, perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna. Déu envià el seu Fill al món no perquè el condemnés, sinó per salvar el món gràcies a ell”.

Història

La vida no és cap ideologia ni cap teoria més ben o mal fonamentada. La vida és un fet, una realitat que es va descapdellant inexorablement. I que no es repeteix mai. Situada en el camí del temps, la vida — especialment la vida humana — pot dir el que proclamava una antiga llegenda d'un rellotge de sol: "Sémitam, per quam non revértar, àmbulo: Vaig per un camí per on no tornaré a passar". És el camí del temps, que la vida va devorant sense parar. Així la vida, mentre fuig, sembla immòbil. Però no para mai, no es detura enlloc. Aquest camí és ple de fets. Són les petjades de la vida que van fent el carrerany de la història. La història menuda, la de cada persona particular, que la immensa majoria de vegades no sols no troba cap cantor que la celebri ni cap cronista que l'enregistri, sinó que ni el mateix interessat que la viu, se n'adona ni en fa cap cas, com ja constata Ovidi: "Vivit et est vitae nescius ipse suae: Viu i el mateix no s'adona de la seva vida" (*Tristes* 1,3,12). Tanmateix, els petits fets de cada dia són el canemàs de la història. Al seu damunt, les grans gestes, teixiran el tapís d'allò que en diem Història amb majúscula. ¿Què són, però, l'una o l'altra, aquestes dues versions de l'única història que fa feix dels fets de toda la humanitat? Hi ha respostes per a tots els gustos i per a tots els pessimismes o optimismes. També hi ha la resposta de la fe. És la que assaja el salmista en aquest salm —el segon més llarg del salteri (72 versets), després del salm 118 -H. 119- que en té 176— i que avui el cantem en el salm responsorial. És un salm didàctic,

Cara i creu de la història

(Salm 77 -H.78-: 1-2.34-35.36-37.38 R.: cf. 7b)

JOSEP M. ARAGONÈS

que intenta fer reflexionar els israelites sobre els fets de la seva història des de la sortida de l'Èxode fins al regnat de David, **perquè posin en Déu la confiança, no oblidin mai més les obres de Déu i guardin els seus manaments; que no es tornin com els seus pares, gent in-dòcil i rebel, gent de cor inconstant, d'esperit infidel a Déu** (vv. 7-8). Vet aquí una visió de la història humana des de la perspectiva creient. Com en una moneda hi ha la cara i la creu.

La cara

Són les gestes glorioses del Senyor, el seu poder i els seus prodigis (v. 4cd). Déu ha baixat a la història de la humanitat. Ha caminat i camina amb nosaltres per les rutes del temps. Més encara, s'ha fet un dels nostres i ha compartit amb tots la cara i la creu de la història humana. Avui precisament celebrem la festa de l'exaltació de la Santa Creu, que és una manera de dir com Jesús, el Fill de Déu fet home, ha tombat definitivament la moneda

de la història humana i, de la creu, n'ha fet la cara: la gesta més gran i gloriosa de Déu en la nostra història i, a l'hora també, la gesta més brillant i més transcendental de l'home en la seva pròpia història. Aquesta gesta única i ambivalent és la de l'obediència total i absoluta de l'home Jesús de Natzaret a la voluntat del Pare. Amb la seva obediència filial fins a la mort, i mort de creu —o sigui fins al fons sense fons de la desgràcia humana— Jesucrist ens ha revelat del tot l'amor entranyable de Déu (vegeu v. 38). És la cara de la moneda de la història de la salvació, la intervenció de Déu en la història de la humanitat, que ha capgirat el signe de la seva sort.

La creu

El salmista ens dibuixa magistralment la verdadera creu de la història humana. Allò que és producte genuí de nosaltres els homes. Ho fa en aquests versets —34-37— del nostre salm responsorial. El pecat omple toda la nostra història. Des dels orígens fins ara. Un pecat que es presenta

sota mil formes diverses i que té moltes paraules per amagar la seva malícia i la hipocresia del cor humà. El pecat de cadascú i el pecat col·lectiu, però que sempre és infidelitat a l'amor del Pare, i en definitiva, també destrucció de la verdadera personalitat humana. Així la injustícia i la insolidaritat omplen tots els racons de la nostra història. També de la nostra història sagrada i eclesial. Per això en aquesta veritable "creu" de la nostra història s'hi ha ficat el Fill de Déu en persona i, alçant ben amunt la bandera de l'obediència amorosa, ens crida a tots a convertir-nos, a abandonar definitivament la nostra dèria de dir paraules ben sonants, però buides, mentides davant de Déu, que tenim a flor de llavis, manifestació de la manca de sinceritat del nostre cor, i a encaminar-nos decididament cap a l'amor dels germans que és el millor llenguatge per dir l'amor de Déu. Ho és tant de bo, aquest llenguatge, que el Fill de Déu, que és la Paraula, no n'ha trobat d'altre: **Déu estima tant el món, que ha donat el seu Fill únic, perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna** (Jo 3:16). I perquè ja la comencin a tenir ací per la vida de la justícia i de l'amor solidari. Això és el que el salm responsorial vol que escoltem i aprenguem per tal de fer-nos amb la clau de la lectura creient de la nostra història (vv. 1-2) i perquè, comunitat adulta com hem de ser, ho ensenyem i transmetem als nostres fills (vv. 3-8). I així clamem avui en el cant de l'al·leluia: **Us adorem, oh Crist, i us benemim, perquè per la vostra creu heu redimit el món**. El Misteri Pasqual ha capgirat el sentit i el curs de la nostra història.

CULTURA CIENTIFICA

La cèl·lula i la reproducció dels éssers vius

17. La partenogènesi experimental

El descobriment de la partenogènesi dels pugons per Charles Bonnet el 1740 havia plantejat una qüestió molt important: si l'espermatozou en aquest cas no cal perquè l'ou es desenvolupi fins a formar l'animal adult, quina missió acompleix en els altres casos en què es necessita? Bonnet no havia dubtat a donar la resposta performacionista ovista: en l'ou ja hi ha l'animal preformat i l'element masculí només estimula el seu desenvolupament. I creia que es podrien desenrotllar els ous de qualsevol espècie si hom els excitava fos com fos; per això, quan ell ja no s'hi veia per a comprovar-ho, va escriure a Spallanzani, el 15 d'agost de 1778, que ho provés amb ous verges de granota; i així ho intentà el sacerdot naturalista amb excitacions elèctriques i amb líquids estimulants, com vinagre i verí de salamandra, però infructuosament.

No és fins a finals del segle XIX que s'aconseguí allò que Spallanzani per molt poc no havia obtingut. Ara, però, ja es planteja la qüestió en termes diferents en virtut de la teoria cromosòmica de l'herència: sabem que el zigot o cèl·lula-ou és el resultat de la fusió de dues cèl·lules, espermatozou i òvul, i els caràcters hereditaris depenen en un 50% de cada progenitor; serà possible, doncs, que artificialment s'aconsegueixi un individu adult que ho tingui tot, el 100%, de la mare com els pugons? Richard Hertwig, germà d'Oscar Hertwig, de qui ja hem parlat, i

zoòleg també, ja havia notat que sota l'acció de l'estricnina o amb una solució salina els òvuls verges d'eríç de mar iniciaven el procés de segmentació. Seria possible fer-lo continuar fins arribar a animal adult?

Jacques Loeb (1859-1924)

L'home que aconseguiria les primeres partenogènesis experimentals va néixer a Mayen (Renània, Alemanya). Als setze anys hagué d'interrompre els estudis per haver-se-li mort el pare i es col·locà en un banc, que era d'un oncle seu. Però un altre oncle, veient les seves qualitats intel·lectuals el féu tornar a la universitat a estudiar filosofia. Estudiant el problema de les localitzacions cerebrals va entrar en contacte amb el botànic Sachs. Aquest ha demostrat que les plantes en presència de la llum fan de màquines fotoquímiques. Loeb vol estudiar més la cosa i arriba a la conclusió que també hi ha animals, com les orugues i pugons, que reaccionen químicament amb la llum. Ampliant la idea exposa la teoria dels tropismes, que diu que els canvis de direcció dels òrgans vegetals es fan sota la influència d'un estímul extern (de "tropos", canvi,

FRANCESC NICOLAU
Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

en grec), i opina que tots els fenòmens vitals són en realitat fenòmens fisicoquímics.

El 1891 es traslladà a la universitat de Chicago d'Estat Units on es naturalitzà americà. El 1902 passà a la de Califòrnia i a partir de 1910 formà part del "Rockefeller Institute for Medical Research". El seu afany de reduir-ho tot a la fisicoquímica el portarà a suggerir que l'ètica i la moral humanes no són més que el resultat de combinacions de tropismes. Exageració evident motivada per una mentalitat positivista en excés.

La "fecundació química" i la "mecànica"

El 1899 aconseguia Loeb el primer èxit en partenogènesi experimental. Ficant en aigua de mar ous verges d'eríç marí, afegint-hi més sal i clorur de magnesi va veure com l'ou es començava a dividir fins esdevenir la larva, en aparença ben normal. La cosa fou considerada un gran èxit.

Després millorà la tècnica d'aquesta "fecundació química", com l'anomenà ell, afegint-hi un àcid gras, concretament el butíric. D'altres biòlegs, com Yves Delage, repetiren l'experiment i comprovaren que això valia per altres tipus d'animals: anèl·lids, amfibis... Conclusió: els òvuls es troben en un estat fisicoquímic força inestable i es pot engegar el seu desenvolupament per l'acció de molts estímuls: àcids grassos, àcids minerals, alcaloides, cloroform, xilol... I fins i tot n'hi ha prou de vegades elevat la pressió osmòtica del líquid on són els ous, o variant la temperatura, o bé, encara, amb el mètode tan mecànic com és la simple punció amb una finíssima agulla de vidre o platí per a provocar que es parteixi en dos. Aquesta "fecundació mecànica" ja la va aconseguir el mateix Loeb i més tard Bataillon ha obtingut més resultats amb granotes i tritons; ara s'anomena "partenogènesi traumàtica". El filòsof Bertrand Russell davant d'una granota obtinguda així exclamà: "Heus aquí un animal que té per pare una agulla".

Cal dir, però, que tots els animals obtinguts per partenogènesi experimental són raquífics i la majoria ja es moren durant la fase larvària; els pocs que arriben a adults són molt més petits que els normals.

I no es podria fer una cosa semblant amb l'espermatozou en comptes de l'òvul, ja que el patrimoni genètic té la mateixa importàcia en l'un i l'altre? Hi ha una dificultat a simple vista insoluble: els òvuls contenen, a més del nucli, grans quantitat de substància nutritiva en el citoplasma, cosa que no passa amb l'espermatozou, format pel nucli i poca cosa més. Com podria sobreviure si es comencés a dividir? Aquest problema es resolgué rebentant òvuls i traguent-los el nucli. El citoplasma que en quedava seria l'aliment dels espermatozous. Així es féu i els espermatozous que penetraven en aquests òvuls "desnucleïtzats", com si els fecundessin, també començaven a dividir-se... De moment només s'aconseguí que arribessin als primers estadis, però modernament un perfeccionament del mètode ja ha permès d'arribar fins a les larves. D'aquest fenomen hom en diu ara **merogònia** (de "meros", part i "gonia" engendrament, en grec) perquè consisteix en una espècie de "fecundació" parcial, sense el nucli de l'òvul.

Tots aquests fets plantejen un problema biològic molt intrigant: per què arriben a formar-se individus, ni que no siguin del tot normals, amb cèl·lules dotades només de la meitat del nombre de cromosomes que ha de tenir una cèl·lula ordinària? Com actuen els "factor hereditaris" de Mendel quan veiem que amb la meitat n'hi ha prou? Noves recerques donaran una mica de llum sobre aquesta qüestió.

Són ben necis tots aquells homes que s'han quedat amb el desconeixement de Déu i no han estat capaços de descobrir qui és Ell per les coses bones visibles, ni n'han reconegut l'artífex en fixar-se en les obres.

Sav 13,1

Més de cinquanta joves estudiants franciscans s'han reunit a Lleida

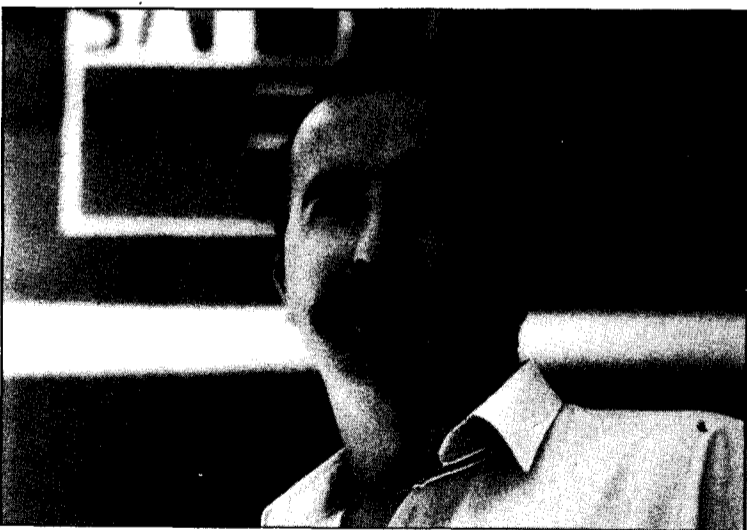
No totes les vocacions han de passar pel sacerdoci

“Als nostres joves franciscans —encara en període de formació— els interessa tornar a les fonts de la vida de sant Francesc i, realitzar-se no bàsicament vers el sacerdoci, sinó en activitats relacionades amb el món de la marginació” ha manifestat a “Catalunya Cristiana” el pare Severino Calderón Martínez, responsable d’una trobada de més de cinquanta estudiants franciscans que s’ha celebrat a la residència “Sant Antoni” de Lleida a finals del proppassat agost.

Severino Calderón, llicenciat en teologia pastoral per la universitat de Salamanca i professor de pastoral juvenil a la Facultat de Teologia de Granada, manifesta que la finalitat d’aquesta trobada o curset es completar la formació específica franciscana que els estudiants realitzen en els seus respectius centres durant l’any. “Com que aquesta formació no seria completa —afegeix—, a causa que els estudiants freqüenten Facultats teològiques, no pròpies de l’Orde, es creu convenient que s’intensifiqui en uns dies de convivència i d’aprofundiment dels fonaments franciscans”.

Anar a les fonts

El nombrós grup reunit a Lleida procedia de diferents reunions d’Espanya i Portugal. La temàtica del curset s’ha orientat aquest any de cara als escrits de sant Francesc i una mica també vers les fonts, per estudiar el context històric en què va viure el sant fundador d’Assís. Els curssets tenen una programació de tres anys, estudiant-se progressivament diferents aspectes de l’espiritualitat

Severino Calderón, responsable del curset.

Ramon Domènech, director tècnic.

i vida franciscana, de manera que en un trienni pugui tenir una visió genèrica del que és l’Orde, a la qual aquests joves ja pertanyen, però no d’una forma definitiva per la professió solemne dels vots.

Les classes han estat dictades per diversos especialistes en la matèria. Finalitzades, els joves treballen en grups reduïts, per posar després en comú les seves conclusions. En aquest sentit hi han participat activament.

Inquietuds de la joventut franciscana

El responsable del curset exposa les inquietuds de la joventut franciscana, avui.

— Als joves els interessa tornar una mica a les fonts de la vida franciscana, vivint sant Francesc en l’avui de la pròpia història del segle XX. A vegades són rebecs, a tantes estructures que hem anat creant. Els nostres joves volen utilitzar els mitjans “menors” —humils—, que acreditin la seva identitat.

— En tot això no hi ha un cert idealisme?

— Sí, no hi ha cap dubte que és un signe d’esperança el fet

que vulguin prescindir de tot allò que se’ns ha adherit caminant i centrar-se en la “minoritat” —sobretot en la pobresa—, i també en el servei dels més petits de la societat.

Insistent en el tema, el pare Severino reconeix que una de les dificultats que tenen els joves prové d’haver-se’ls donat les coses massa fetes, amb massa comoditats. “Al jove —diu— se li facilita tots els mitjans per a la seva formació, se’ls inscriu en una Facultat, etc. però no constaten el que suposa el treball, el sacrifici; no valoren en tot el seu abast la facilitat que suposa tenir una economia sanajada per viure i caminar; no detecten el sacrifici que exigeix estar en contacte permanent amb els pobres, potser viuen en una utopia allunyada de la realitat, en constatar el que es pensa i no el que és viu”. En aquest sentit —continua— entenc que hauríem d’inculcar-los l’esforç, la responsabilitat, sense això no podran realitzar el que generosament han ideat. És un punt molt personal, però crec que hi ha joves biològicament desenvolupats, però psicològicament immadurs; els manca en aquests dos aspectes identitat personal”.

Els camins de l’Orde

Segons l’opinió del pare Severino l’Orde Franciscà viu la necessitat que no sigui “clerical”, sino que adopti de nou el sentit d’unes fraternitats de membres, de “germans” —no necessàriament sacerdots— que puguim dur a terme diferents activitats o treballs. I això per diverses raons: la primera perquè sant Francesc no fou sacerdot i mai no va induir els seus companys que ho fossin, i després perquè entre els mateixos joves, fins i tot després d’haver acabat els seus estudis teològics, no creuen necessari ordenar-se tots. Aquesta nova visió, que fou la primigènia de l’Orde, facilita una millor presència en el món de les classes humils.

El mateix pare Severino veu positiva aquesta concepció, que ha sorgit no solament de la base; la defensa l’actual general de l’Orde i la majoria dels superiors provin-

cial del món.

— En aquest context, ¿quina seria la diferència d’un franciscà i un simple seglar?

— M’agrada la pregunta. El fet que disposem de cases grans, encara que velles, i de temps i llibertat, ens possibilita dedicar-nos a formar grups de nois i noies sotmesos en el món de la delinqüència, de l’atur i de la droga. Els nostres convents poden ser centres de rehabilitació, d’acompanyament, en un sentit generós, totalment desinteressat. Crec que aquesta iniciativa o alternativa difícilment poden oferir-la els seglars, perquè els ho impedeixen o dificulten d’altres obligacions que dimanen del seu estat.

Parròquies i col·legis

A Espanya sembla que els bisbes insisteixen que els religiosos regentin parròquies i no abandonin els col·legis. L’Orde franciscà ha estat requerit en aquest sentit.

— Això és veritat, però pel que fa a nosaltres no sé si sempre els fruits que s’esperaven han estat reals. Per altra banda també l’Església està insistint en la tasca de l’evangelització, més urgent potser que una tasca purament curat. Nosaltres vàrem ser formats per una pastoral cultural, sacramental. Però actualment constatem que són molts els batejats i pocs els evangelitzats. En aquest sentit, entenc que els franciscans, des de la seva opció preferencial —la de ser “menors”, estar a la cua—, han d’inserir-se entre les classes populars, duent una tasca d’evangelització i no en tasques únicament parroquials. Evidentment que hem de ser present en la pastoral de la diòcesi, però en nosaltres hi ha una opció autonòmica, que no podem renunciar; hem de viure el carisma en el nostre moment històric que ens defineix.

Quan Severino Calderón parla així, s’evidencia que en l’Església, avui, existeixen moviments. La seva finalitat és l’evangelització de les classes altes i benestants i, que fins i tot s’exigeix als seus membres títols universitaris abans d’ordenar-se sacerdots, per aconseguir

més prestigi i influència. L’Orde franciscà no va per aquesta línia.

Educació en llibertat

Li pregunto a Severino, si els estudiants, en acabar el curset, han redactat algun manifest dirigit als superiors de l’Orde, expressant la seva voluntat i els seus projectes cara al futur.

— En anys anteriors redactaren un escrit així, d’acord amb la realitat del moment. L’any passat fou un manifest de solidaritat amb el nostre germà, Leonardo Boff, però aquest any la línia ha anat per un altre sentit. Davant la redacció d’uns estatuts per a aquestes trobades, els estudiants veuen convenient que els esmentats estatuts tinguin present la convivència i les pròpies experiències i, que no només es refereixen a la formació intel·lectual. Tenen raó. De fet, aquest any, per primera vegada, els joves franciscans que acabaren ja el curset de tres anys, han projectat pel seu compte una trobada d’una setmana en la leproseria de Trillo (Guadalajara). Els quals s’han citat i han planificat els dies que passaran en l’esmentat centre assistencial. I ho han fet sense cap vinculació amb els seus immediats i respectius superiors. La idea sorgí de la base, fruit d’una formació en llibertat i, crec que això és molt important, que es reuneixin pel seu compte i analitzin una mica la direcció de l’Orde, actualment.

En aquest curset hi fou present en tot moment el pare Ramon Domènech, director tècnic i director del Col·legi Menor “Sant Antoni” de Lleida, seu de la trobada. Ha manifestat la seva opinió sobre el curset.

— Meravellós, perfecte. Entre d’altres coses em va causar un gran impacte i emoció les Eucaristies que se celebraven cada dia. Duraven quelcom més d’una hora, però han estat tan originals, serioses en el contingut i líriques en la forma que pensaba: “Tant de bo l’haguessin presentiat els joves seglars que resideixen aquí durant l’any.”

FRANCESC GAMISSANS

Noves dades que verifiquen la seva existència

Un nou camí per arribar a sant Ramon Nonat (1)

No es tracta del santuari del Sant a Portell, ni d'un camí geogràfic, sinó de la mateixa persona del Sant i d'un camí que va a través de la història.

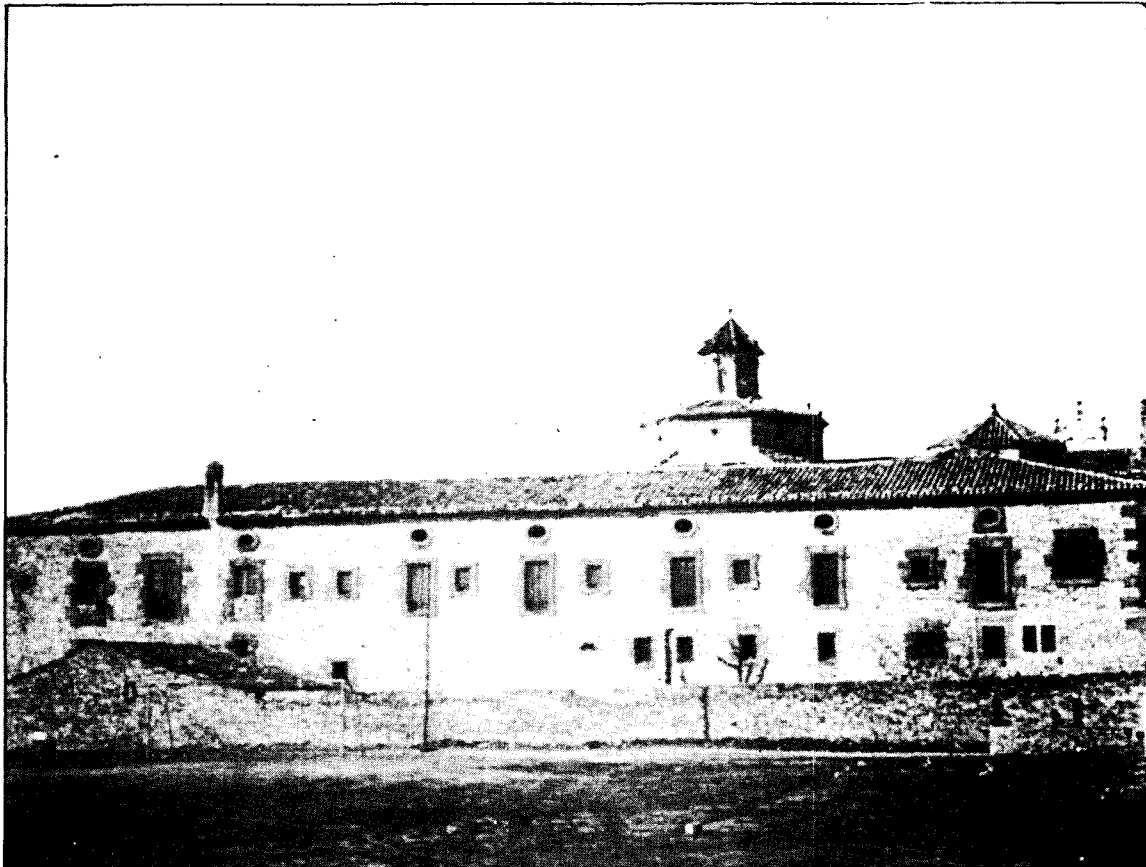
Fins ara l'únic camí que s'ha seguit per arribar a sant Ramon Nonat ha estat el de la Tradició, que no va més enllà del segle XV, i els historiadors, des del XVII, en fer passar pel Sedàs de la crítica històrica aquesta tradició no en deixen gairebé res. Alguns historiadors moderns arriben a dubtar de la mateixa existència del Sant. Sant Ramon Nonat, diuen, no ha existit mai. Es confon amb sant Ramon de Penyafort.

A la prestigiosa revista ANALECTA SACRA TARRACONENSIA serà publicat un treball molt documentat, en el qual surto al pas d'aquesta posició tan negativa d'alguns historiadors catalans. Proposo un camí que no ha seguit ningú. Un camí que deixa la persona de sant Ramon Nonat ben definida en la història, si l'acceptem com el més petit dels germans d'una família que la documentació, contrastada amb la tradició, ens diu que és la del Nonat.

El fet històric de l'existència del Sant

L'insigne historiador de l'Església de Solsona, Costa i Bafarull (1749-1806) no dubta de l'existència del sant. Al seu temps ningú no l'havia negada. Ni podia dubtar-ne. Havia llegit l'original de la carta, conservada al seu temps a l'Arxiu Diocesà de Solsona, en la qual sant Pere Nolasc, fundador de l'Orde de la Mercè, demanava al paborde de la famosa Canònica de Solsona, Grau Calbó, germà de sant Bernat Calbó, territori al terme de Portell, del qual l'esmentada Canònica n'era el senyor alodial i jurisdiccional, per a poder-hi edificar un convent del seu Orde. Aquesta carta, del 1245, va desaparèixer de l'Arxiu a finals del govern del bisbe Fra Josep Mezquia (1746-1772) que se li va apropiat "sin duda —diu Costa— para darla veneración pública en algún convento de su Orden como reliquia del santo Patriarca, de cuya orden era el dicho señor Mezquia". Costa no transcriu la carta més sí la resposta del paborde Calbó i del seu monestir, ... "por la que consta —escriu Costa— como el preposito Geraldo y su convento concedieron a Fra Pedro Nolasch y a todos los frailes de dicha orden de Redención de cautivos, la iglesia de san Nicolás que, dicen, está en términos del castiño de Mediano, con todo el territorio que necesitan. Aquesta escriptura de cessió de l'església de sant Nicolau, és feta el 6 dels idus de juny del 1245, i la signen el paborde Calbó i tot el convent.

Sant Ramon havia mort en opinió de tots els historiadors

Santuari de Sant Ramon Nonat, a l'antiga població de la Manresana, prop del Portell.

l'any 1240, amb fama de santetat per part del poble. Què podia moure sant Pere Nolasc a edificar un convent en aquella ermita de sant Nicolau en la qual ens diu la tradició que el sant anava a pregar de jovenet mentre guardava el ramat de casa seva? Per què edificar un convent en un lloc desèrtic com era aleshores el que és avui Sant Ramon? Tot això només als cinc anys de la mort de sant Ramon. La resposta més convincent és la de la fama de sant amb la qual el poble va acompanyar la mort del Nonat. Aquell convent edificat per sant Pere Nolasc s'ha convertit avui en el gran monestir de Sant Ramon, a l'ombra del qual han nascut el poble d'aquest nom i la Manresana.

Costa ens dona testimoni del culte que va tenir sant Ramon en aquesta ermita, des del començament. Ell, que no dona una notícia sense haver-la comprovat als arxius, ens diu que els bisbes d'Urgell i els paborde de Solsona aprovaren aquest culte permetent que es fessin col·lectes per a mantenir-lo. Aquest culte s'ha mantingut sempre. No solament no ha decaigut, sinó que ha anat creixent convertint-se actualment en una festa multitudinària el dia de la festa del Sant, en la qual s'apleguen a Sant Ramon devots d'arreu de Catalunya.

La família del Sant

Tot el que la tradició ens diu sobre la família del Nonat és que era parent dels senyors del castell de Cardona.

Què ens diu la documentació sobre això?

El 15 d'abril del 1167 Arnau de Cardona i la seva muller, Ermessenda de Claret, acaben les disputes que es tenien amb el pare i germà d'Ermessenda sobre el dot que havien d'assignar-li. Amb la intervenció de nobles cavallers per cada una de les parts, decideixen donar a Ermessenda, als seus fills i al seu marit, Arnau de Cardona, tot el que tenen a Comabella, cinquanta morabetins i un cavall.

És molt interessant advertir que la donació és feta no solament a Ermessenda sinó també als seus fills i al seu marit. És un individu. Tot serà de tots. Ningú no podrà alienar, vendre o donar, res de Comabella, sense el consentiment dels altres.

Claret és un poble de la Segarra que avui només té una quinzena de veïns.

Bernat de Claret, pare d'Ermessenda, era el senyor del castell d'aquest nom i un prestigiós temple.

Comabella és un lloc confrontant amb el terme de Portell i de la Manresana. Tenia una torre o cas-

tell, del qual n'eren senyors, l'any 1079, Ramon Miró i dona Engèlia, que pelegrinaren al Sant Sepulcre.

Arnau de Cardona era un fill natural del vescomte Guillem de Cardona i per tant germà del vescomte Ramon Folc IV i d'Agnès, la pubilla dels Torroja senyors del Castell de Solsona.

Aquest cavaller, Ramon Arnau de Cardona i la seva muller Ermessenda són pares de quatre fills: Pere, Berenguer, Guillem i Bertran. Tota la qüestió està en si a aquests quatre fills cal afegir-n'hi un altre, el més petit, el nostre Ramon.

Els "sarraïns"

Aquests quatre fills d'Arnau de Cardona eren coneguts pel poble amb el renom de "els sarraïns". No sabem per què. L'únic que s'escapa d'aquest renom és Berenguer. Se li va atribuir la torre o castell de Comabella i sempre és diu i es signa "Berenguer de Torre". Els altres tres no solament accepten aquest renom, sinó que s'apropien, signant Pere Sarraí Guillem Sarraí i Bertran Sarraí.

No és l'únic cas que trobo d'apropiació d'un renom lligat amb els moros. En la donació d'un cap d'aigües per al molí de la Ribera, situat al Cardener, que fa al monestir de Solsona els senyors de

Joal, s'hi llegeix "Jo, Arnau Ostenc, i els seus germans, Berenguer que s'anomena Almoravid...", i en les signatures del document, després del senyal d'Arnau Ostenc, segueix el de Berenguer Almoravid (13-V-1147). Es tracta d'un que ha estat rescatat dels moros i això era motiu d'orgull. No era aquest el cas dels tres germans "sarraïns", els quals també tenien com honor aquest renom, que s'apropriaren.

Ramon Sarroy

El cognom que els biògrafs més antics atribueixen a sant Ramon és el de Ramon Sarroy. Accentuant la y grega final resulta Sarroí, que no dubtem a considerar una corrupció, en el parlar del poble del mot "sarraï". Els mots que tenen una y grega final en català solen indicar que aquesta y grega és accentuada, com s'esdevé en tants pobles pireneics: Llesuy, Bernuy, Selluy, Berestuy, etc.

Aquesta consideració ens fa Ramon Nonat germà, el més petit, dels fills d'Arnau de Cardona, els "sarraïns".

Ha estat precisament aquesta consideració la que m'ha fet caure en aquesta conclusió. Els historiadors ens movem sovint a les palpenes. Perquè és fosc. Si no ens podem moure a la claror del sol ho hem de fer a la de la lluna. Si fins i tot aquesta ens manca hem de refiar-nos de la de les estrelles. En aquest cas, quan és de nit, per manca de documents segurs o per la seva obscuritat i concisió, pot succeir que anant a la recerca d'alguna notícia, ens passi per davant dels ulls sense captenir-nos-en, com quin passa de nit per davant de l'objecte que està buscant sense advertir-ho, fins que algú per casualitat se n'adona i mirant-lo detingudament veu que es tracta d'allò que tots buscaven. No és això el que va passar al gran historiador, Ramon d'Abadal, en investigar la casa comtal de Barcelona per poder arribar a Guifred el Pilós? Molts i eminents historiadors, com ell mateix, havien llegit i estudiat una mateixa documentació. No fou fins que ell, replantejant-se el problema, en descobrí la solució, fixant-se en les poques paraules d'un inventari del 879, amb les quals li fou possible refer la genealogia del Pilós, nét del comte de Carcassona. Bel·ló, i en conseqüència casa originària dels comtes de Barcelona. Quelcom semblant m'ha passat a mi. Fou en topar amb uns germans que el poble coneixia amb el renom de "sarraïns" que m'acudí que sant Ramon Nonat, a qui els seus biògrafs més antics anomenen Ramon Sarroy, fos un d'aquests germans.

ANTONI LLORENS I SOLÉ
Canonge Arxiver de Solsona

VIDA CREIXENT celebra una Peregrinació a FÀTIMA dels dies 26 d'octubre a l'1 de novembre de 1986.

Ens hem posat en contacte amb CATALUNYA CRISTIANA que organitzarà aquest viatge pels membres de VIDA CREIXENT i en general per tothom que hi estigui interessat. Preu: 32.900 pessetes.

Per informació C.C. Maria Figueras de 10 a 13 del matí. Tel. 215 27 39 i 215 27 84.

Avui es viu "Insólito"

MARIA JOSE
EJARQUE

Cotó a quadres per al vestit d'ell i per a la faldilla mini d'ella. Ambdós porten camisa contrastada.

Cotó a quadres blaus i grocs per a la camisa d'ell, que es porta amb pantalons texans. Els mateixos quadres pels pantalons d'ella que es completa amb camisa a quadrets i llarga jaqueta texana.

Aquesta marca especialista en moda jove, ha creat tota la seva col·lecció primavera-estiu '86 basada en la desimboltura de línies i en els teixits naturals, cent per cent cotó, amb una marcada presència del te-xà indi.

Blaus, vermells i grocs vius, que competeixen amb alegres

estampats de dissenys exclusius, així com quadres, molts quadres en boniques combinacions i coordinacions de color.

Línies folgades per a uns models de tall molt lliure, que a voltes es barregen entre si o se sobreposen buscant efectes de conjunt dos, tres i fins i tot

quatre peces.

Pantalons també folgats, rectes, shorts, bermudes i mini faldilles que, s'acompanyen de tops, camises, armilla i jaquetes llargues. Tot això forma la bonica i extensa col·lecció autènticament estiuenca, avalada per una firma que parla per si sola: INSOLITO. (Fotos Jordi Sarra)

Ant serigrafiat sobre fons color taronja pel blazer de llargues solapes que llueix ella. Per a ell, blazer creuat en ant color blavós i pantalons.

Napes i ants de firma

La pell suau i de tacte dolç i agradable, de la firma Patrícia és present a la millor confecció de peça exterior home-dona. En la seva recent col·lecció per primavera-estiu '86, s'ha pogut valorar matisos nous sempre a través de colors i estampats exclusius d'aquesta firma.

Les superposicions dins de la línia informal que vesteix la joventut, ha suposat un evident canvi en l'expressió. Guardapols com a peça capdavantera, jaquetes llargues fins al genoll i caçadores combinant pell i punt, es complementen molt bé amb tota classe de pantalons i gracioses faldilles mini de napa.

Com a imposició, ants molts fins i suaus, napes per a abundància de temes i com a autèntica novetat l'ant serigrafiat per a peces evidentment elegants, molt originals tocant a concepte.

En conjunt, gran varietat de peces per a una gamma de color molt selectiva, en consonància sempre amb l'alta qualitat d'aquesta firma.

COSTUMS I TRADICIONS

Trencacaps d'una llegenda russa

ESTEVE BUSQUETS i MOLAS

Del "Full Diocesà" de Barcelona vaig espigolar, no recordo quan, una llegenda russa que servia per il·lustrar un comentari sobre el treball i l'oració si no ho recordo malament. Amb tot, allò que m'interessava fou l'atribució del fet a sant Nicolau en dues advocacions, com si fos una de sola.

M'explicaré millor si abans us conto la llegenda tal i com la vaig recollir: "...Déu envià sant Nicolau i sant Cassià a la terra. Tot fent camí trobaren un pagès que intentava treure del mig del fang el carretó que portava. Sant Cassià, per tal de no presentar-se davant de Déu amb la túnica bruta es posà només a resar. Sant Nicolau va resar, es va alçar un xic la túnica, ajudà el pagès i, naturalment, en arribar al cel el seu blanc vestit estava ple de taques. En recompensa, però, sant Nicolau té dues festes anyals i sant Cassià només una".

Suposo que es devia referir a sant Nicolau de Bari, patró dels nois, per allò de la llegenda ja ho sabeu: va ressuscitar-ne tres que havien estat assassinats per un matrimoni de taverners i posats en una bóta amb salmorra. És el sant que en alguns països porta presents als infants, en comptes de fer-ho els Mags. La seva festa és el dia 6 de desembre.

Ara bé; sembla que la segona festa de sant Nicolau podria ser la del 10 de setembre —per això en parlo avui— si no fos que és Nicolau de Tolentí, monjo agustinian patró de Canyelles, diòcesi de Barcelona.

Aquest Nicolau, ja de petit, se sentí cridat

per Déu i, segons els seus Goigs, "...el Senyor tant us volia que en la Santa Eucaristia us parlà i aparegué..."

Resulta, però, que hi ha un altre sant Nicolau —el d'Albergati, cartoixà, bisbe i cardenal que quan era només beat tingué dues commemoracions; un sant Nicolau de Flue (22 de març) que fou home polític, pare de deu fills, guerrer i, finalment ermità. És patró de Suïssa. I, encara sant Nicolau Factor, valencià, franciscà i tan home de Déu que una vegada varen fer-li d'escolans a la Missa, sant Francesc d'Assís i sant Domènec.

Donades les nacionalitats i circumstàncies d'aitals Nicolaus, no puc relacionar-los amb Rússia. Al primer, potser sí perquè fou bisbe de Turquia i la seva fama és molt estesa en els pobles antics del continent.

Tenim sant Cassià. Millor dit; en tenim set. Triem el més conegut, monjo (23 de juliol). Era escita, és a dir d'un antic poble establert al sud de Rússia i fou "pelegrí de la vida monàstica". Recorregué força món —arribà a tenir cinc mil monjos a Egipte— i acabà escrivint el que em podríem dir les seves memòries, a Marsella on havia fundat un monestir.

Un home que viatjà tant, segurament es degué trobar amb més d'un pagès enfangat. Sigui com sigui, de la llegenda russa no n'he pogut treure'n l'entrellat. Com passa sovint, la gent barreja i confon fets, persones i fantasies.

claret

Roger de Llúria, 5 - Barcelona-10 - Tel. 301 08 87

LA BIBLIA. La Història de la Salvació contada als nostres fills.

Aquesta Bíblia pot ésser un excel·lent ajud per a la iniciació bíblica del noi de 9 a 13 anys, tant en la vida familiar com en la comunitat cristiana. Destaquem l'encert que suposa la presentació de la història des d'una interpretació cristocèntrica. 144 pàgs.

SENYOR, FES QUE HI VEGI! Apropem-nos a l'evangeli segons sant Marc.

Un petit gran llibre que ha nascut d'una dèria: portar la Bíblia a la catequesi i a l'escola. Els seus autors són membres de l'Associació Bíblica de Catalunya compromesos a fons en la catequesi parroquial. Estan ben convençuts que la Paraula de Déu és Bona Nova que cal proclamar i no tenir-la arxivada en les biblioteques dels especialistes. Col·lecció CATEQUESI nº 6 132 pàgs.

Editorial Claret

ENCREUATS

Per ROSA COLLELL

FILATELIA

Per ENRIC GRAUPERA

El 3 de juliol del 1952, commemorant el IV Centenari de sant Francesc Xavier, Espanya posà en circulació una sèrie d'un sol segell, correu aeri, fidel reproducció d'un quadre del Sant. Dentat: 12 1/2 x 13. Tiratge: 1.000.000 d'exemplars. Valor: 2 ptes. Color: blau. Avui és un dels valors més cotitzats.

Sant Francesc Xavier nasqué al castell de Javier (Navarra), l'any 1506. El seu vertader nom era Francesc Jaso i Azpileueta. Estudià humanitats a Espanya, i filosofia a París. Ensenyà a Beauvais on conegué Ignasi de Loyola. Celebrà la seva primera missa a Vincennes. Marxà a l'Índia i d'allà a Ceilan, a les Moluques i finalment al Japó. Morí a l'illa de Sancian davant de la costa xinesa, l'any 1552, quan es dirigia cap aquest país. Fou declarat, junt amb santa Teresina de l'Infant Jesús, Patró universal de les missions. Fou beatificat per Pau V (1619), i canonitzat per Gregori XV (1622).

JEROGLÍFIC

Per SNOOP

QUÈ ET SEMBLA EN JOSEP?

T

Solució al 363:

ÉS SALAT

(S) ESSA (NOTA) LA T

Gerents interessats en algun candidat truqueu a: l'Associació Cristiana de Dirigents

Tels. 237 18 45
237 19 12
Hores: de 4 a 6

TREBALL

OFERIMENTS

ADMINISTRATIU i oficial electricitat. Contracte mercantil.

P E T I T S A N U N C I S

QUALSEVOL treball. Contracte mercantil.

TENIR CURA d'ancians o malalts durant el dia. INEM 0037.328.

CAMBRER, o neteja general. INEM 38.082.106.

TENIR CURA de malalts o altra feina tardes 4 a 9. Contracte mercantil.

PER ACOMPANYAR malalts tardes 4 a 9. Contracte Mercantil.

DEPENENT, xòfer o control admissió bingo. INEM 37.308.287.

DIBUIXANT art finalista, selecció colors, muntador i maquetista expert. Contracte mercantil.

ADMINISTRATIU lliure servei militar, carnet de conduir, coneixement mecànica moto-cotxe, per a oficina, magatzem, etc. Tel. 303 21 60.

AUXILIAR administratiu i primer grau d'electrònica, francès i català. INEM 37.282.852.

ORGANITZACIÓ administrativa i comptabilitat. INEM 36.178.007.

AUX. ADMINISTRATIVA o aux. clínica titulada INEM 37.233.125.

QUALSEVOL treball tardes. Contracte mercantil.

VISITAR clients i traduccions anglès. Contracte mercantil.

ADMINISTRATIU auxiliar comptable i caixa. INEM 19.475.446.

COMPTABLE TITULAT a hores. Contracte mercantil.

DELINEANT industrial, amb coneixements d'anglès. INEM 38.072.273.

ADMINISTRATIVA auxiliar, recepcionista. INEM 46.316.396.

SENYORA tenir cura de nens o vells i feina. Contracte Mercantil.

CAP ADMINISTRATIU, balanços, cta. resultats, mecanització. Contracte Mercantil.

SECRETÀRIA import-export-Full-time, o classes d'anglès particulars a partir de 2/4 de 7 tarda, traduccions. Contracte Mercantil.

PETICIONS

PERSONES qualsevol edat i sexe, treball fàcil, encara que siguin jubilats, hores a convenir, tinguin ànsia de treball per amor a Déu per despertar i revitalitzar la fe del proïsme, encara que visquin en qualsevol localitat d'Espanya, precisen a SECIN (Servei Catòlic d'Informació) Apartat de Correus 2168 Barcelona.

VARIS

PROF. EGB. Matemàtiques, català, mecanografia. Tel. 824 42 96

SOLTER de 41 anys vol casar-se amb noia cristiana i situada. Tel.: 347 39 23 i 872 59 80.

MESTRA E.G.B. esp. ciències humanes, amb experiència. Títol de català, religió, bàsic, anglès. Blanquerna Tel. 201 49 51.

SANTA MARTA Servei a domicili de ATS, INFERMERES, PUERICULTORES, AUXILIARS. Informes: Tel.: 245 37 58.

ENGLISH LANGUAGE CORNER. Anglès tots nivells. Totes edats. Profs. qualificats. Experiència. Av. Paral·lel, 115.

TEAS

Taller escola d'Arts Sumpuàries Centre d'Educació especial Dedicat a disminuïts psíquics A partir dels setze anys Taller especialitzat Esmalt sobre metall-ceràmica Tapis i estora Cultura General Recuperació Física-Logopedia "CLUB-ESPLAI" Assessorament psiquiàtric i psicològic Informació: 215 69 77 de 12 a 14 hores

VENDES

VENDA DE XALETS I APARTAMENTS en els millors indrets de l'Escala (Costa Brava). Preus interessants. FINQUES GUANTER (A.P.I.) Avinguda Ave Maria, 7. Tel. (972) 77 02 72.

Si voleu anunciar, ompliu la BUTLLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadrat, deixant un espai en blanc entre cada paraula i envieu-ho junt amb un taló nominatiu de l'import total del vostre anunci a CATALUNYA CRISTIANA, carrer València, 244, 2on. 08007 - Barcelona

NOM .....

ADREÇA .....

POBLACIÓ ..... Tel. ....

PREU LÍNIA ..... SETMANES .....

- 100 ptas.
- 200 ptas.
- 300 ptas.
- 400 ptas.
- 500 ptas.
- 600 ptas.
- 700 ptas.

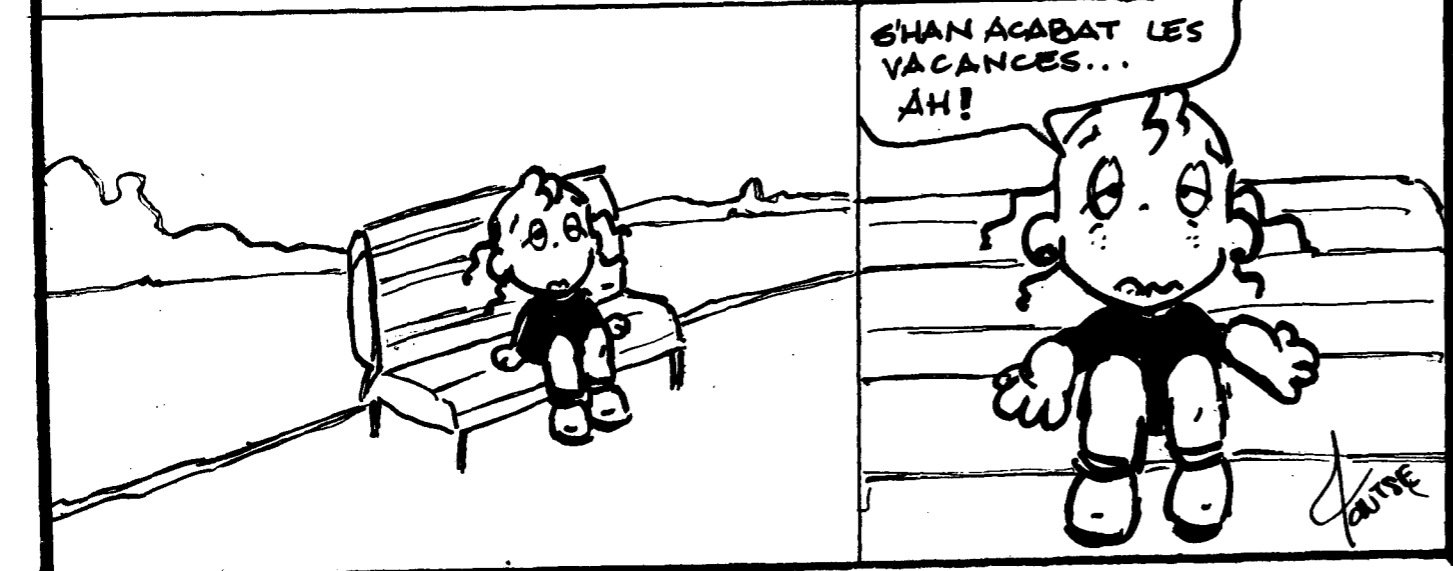
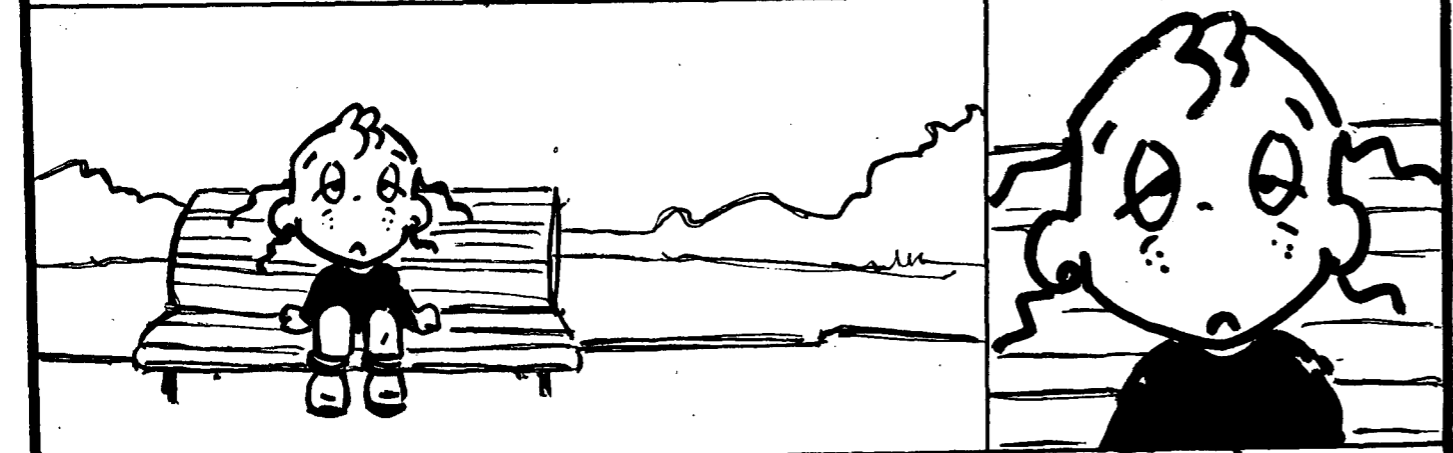
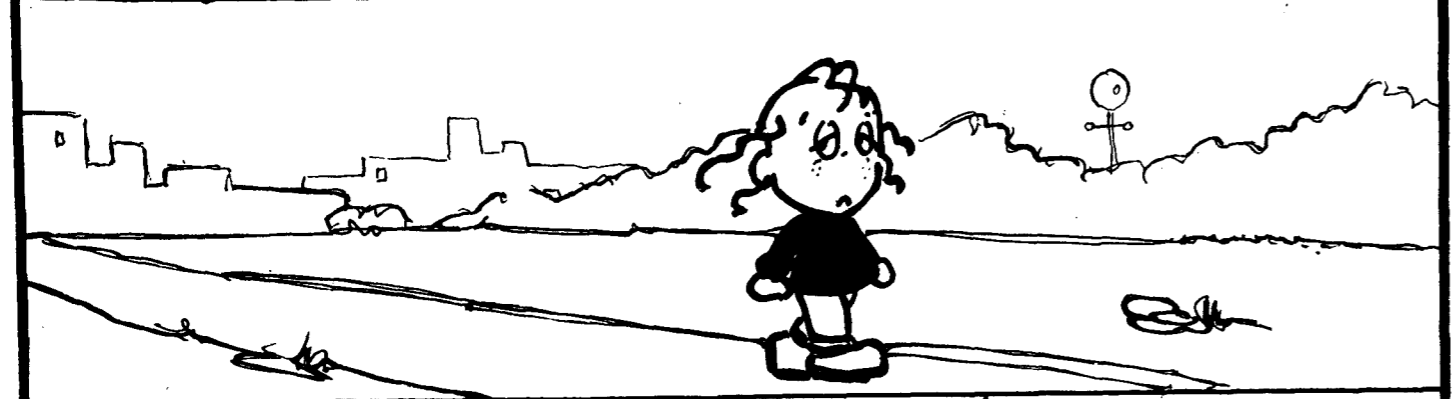
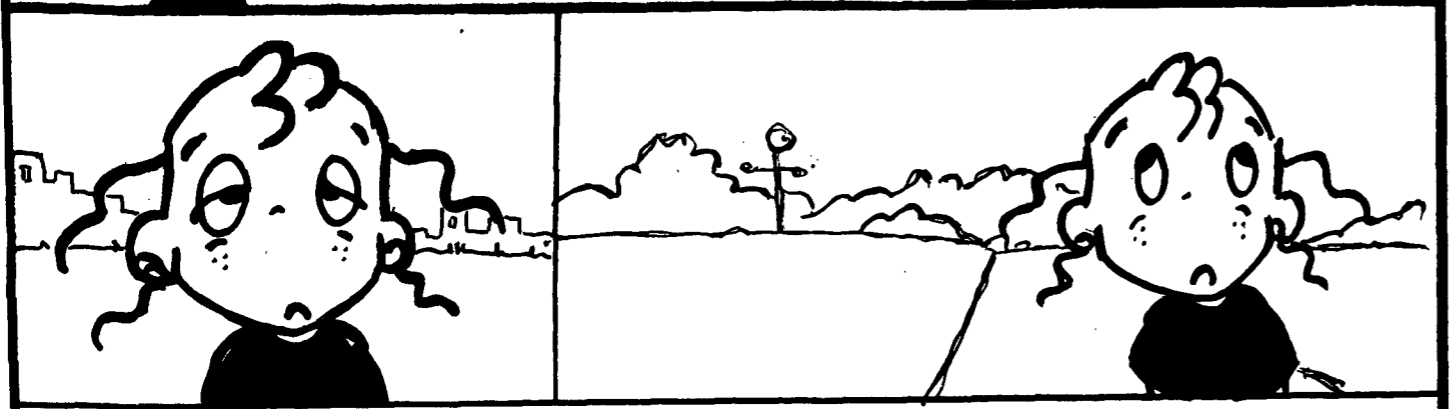
Calculeu l'import que haureu d'abonar multiplicant el preu de l'anunci pel nombre d'insercions.

Adjunteu un taló o gir postal a nom de CATALUNYA CRISTIANA, carrer València, 244, 2on. 08007 - BARCELONA

La Baldufa

EHAN ACABAT LES VACANCES... AH!

KAUFE

L'EIXERIT

SUPLEMENT INFANTIL DE "CATALUNYA CRISTIANA" Any VI - N.º 321

Històries d'Eixerits

Som-hi nois!

A l'estiu, tinc la impressió que el temps vola. I, durant el curs, que va a pas de tortuga. El cas és que, l'estiu del 1986, ja ha volat. És hora, doncs, de tornar-hi. Ja m'enteneu, oi? Vull dir de tornar al "cole".

Aquests dies, si badem, ens posarem nerviosos i ens emmurriarem. La veritat és que preparant les coses anem tots una mica de bòlit. Cal pensar en moltes coses: roba, llibres, cartera, bosses, carpetes, bolis, etc. Ja se sap, per fer un treball es necessiten les eines.

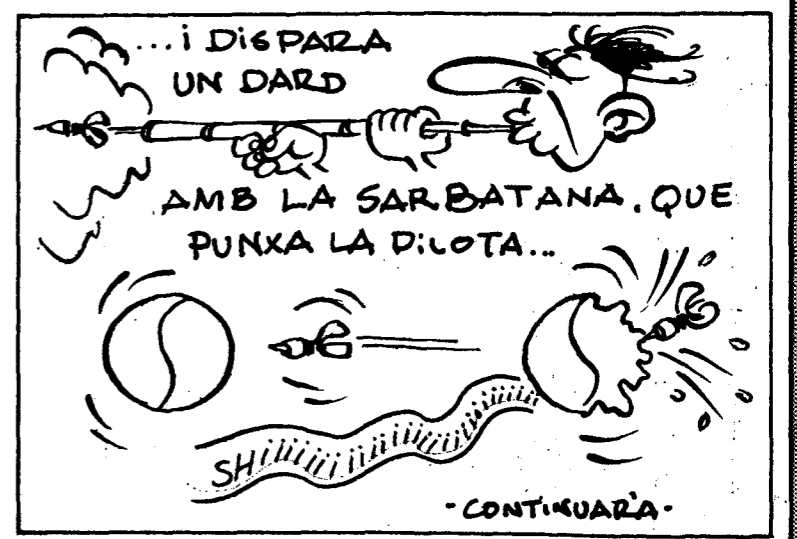
Per altra banda, allò que em fa gràcia és tornar a veure tots els companys i companyes de la meua classe, i més encara, aquells amb els quals hi ha vertadera amistat.

Al "cole" hi passem moltes hores, eh. A part d'aprendre coneixements d'això i d'allò, és també molt interessant i agradable, el fet de relacionar-nos els uns amb els altres: parlar, jugar, i tenir alegries i maldecaps en comú. Per això, la mandra de tornar-hi, es compensa amb la il·lusió de retrobar-nos. Ja se sap, totes les coses tenen cara i creu.

Eixerits i Eixerides, ànims! Que tinguem tots un bon començament del Curs 1986-1987; i si pot ser, un acabament encara millor.

L'Eixerit

COM QUE ELS NOIS, JUGANT AL FUTBOL, FAN MOLT XIBARRI, EL SENYOR CANONS ELS VOL PUNXAR LA...

-CONTINUARÀ-

EN BADOSA i EN BASORA

Jesús ens parla

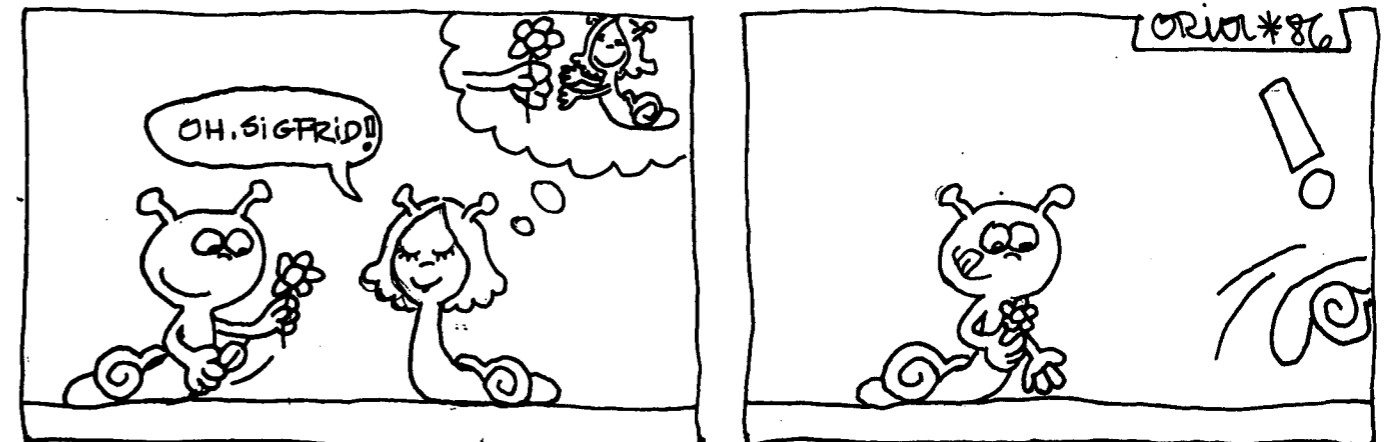
Busquem l'evangeli del diumenge: Evangeli de Sant Joan, capítol 3, versets del 13 al 17 (Jo 3:13-17).

Reflexionem: 1. La persona de Jesucrist és el gran do de Déu a la Humanitat. Ell "ha baixat" enmig nostre, perquè nosaltres poguéssim pujar fins a Déu. La mort, plena d'amor, de Jesús a la creu, ens mostra amb quin amor i amb quina generositat, es lliurà a complir la voluntat del Pare i a la salvació de tots els homes.

2. Totes aquelles persones que des de la seva llibertat, des de la seva fe i des del seu amor donin un "sí" a Jesucrist, participaran també de la seva victòria sobre els enemics de l'home: el pecat, el mal, la mort. Vol dir que, per més que pesin damunt nostre, no ens aixafaran mai fins a fer-nos perdre l'esperança de la Vida eterna. L'última veritat és la victòria de Jesucrist.

3. Déu vol que totes les persones se salvin. Per això ha enviat el seu Fill al món. Per la fe, pel baptisme i per la confirmació, el Pare, el Fill i l'Esperit Sant comprometen a tots els cristians en aquesta tasca de salvació dels homes. Allò que Déu vol, ho volem també els seus fills: que totes les dones i els homes del món puguin reunir-se en el seu Regne.

El mossèn

DIUMENGE - 14

- 10.45 Matinal a TV3.
- 12.45 Fi d'emissió.
- 15.00 Telenotícies.
- 15.30 Charlie Brown i Snoopy.
- 16.00 La pel·lícula del diumenge: "La vida és un circ".
- 17.00 Els supertrònics.
- 18.30 Botó fluix.
- 19.00 La gran vall. "El dia del cometa".
- 20.00 Curar-se en salut.
- 20.30 Trenta minuts.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.33 Tenko especial (Últim capítol).
- 23.00 Gol a gol.
- 00.15 Fi d'emissió.

DILLUNS - 15

- 13.30 Avanç informatiu.
- 13.33 "Trenta-vuit comarques": "Segrià".
- 14.00 TV3, segona vegada.
- 14.30 Telenotícies.
- 15.10 Carson i Carson, advocats. 49
- 15.55 Fi d'emissió.
- 19.15 Avanç informatiu.
- 19.20 Poltrona express i Laurel i Hardy
- 19.50 Joc de ciència.

- 20.30 Filiprim.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.33 Informatiu cinema.
- 22.05 Cinema 3: "Flors negres per a la núvia".
- 23.55 Telenotícies.
- 00.10 Arsenal.
- 01.10 Fi d'emissió.

DIMARTS - 16

- 13.30 Avanç informatiu.
- 13.33 Trenta-vuit comarques: "La Selva".
- 14.00 TV3, segona vegada.
- 14.30 Telenotícies.
- 15.10 Carson i Carson, advocats. Cap. 50.
- 15.55 Fi d'emissió.
- 19.15 Avanç informatiu.
- 19.20 Fes Flash.
- 19.50 La guerra de Tom Grattan: "L'observador".
- 20.30 Filiprim.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.33 Camping.
- 22.05 Perry Masson: "El marit desapareixiu".
- 23.00 Històries imprevistes.
- 23.30 Telenotícies.
- 23.45 Jazz.
- 00.30 Fi d'emissió.

DIMECRES - 17

- 13.30 Avanç informatiu.
- 13.33 Trenta-vuit comarques "Solsonès".
- 14.00 TV3, segona vegada.
- 14.30 Telenotícies.
- 15.10 Carson i Carson, advocats. Cap. 51.
- 15.55 Fi d'emissió.
- 19.15 Avanç informatiu.
- 19.20 Fes Flash.
- 19.50 Sèrie juvenil: "La guerra de Tom Grattan".
- 20.30 Filiprim.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.33 Magnum: "El món és un teatre".
- 22.23 Pel·lícula: "Terra generosa".
- 00.10 Telenotícies.
- 00.25 Fi d'emissió.

DIJOUS - 18

- 13.30 Avanç informatiu.

- 13.33 Trenta-vuit comarques: "Tarragonès".
- 14.00 TV3, segona vegada.
- 14.30 Telenotícies.
- 15.10 Carson i Carson, advocats. Cap. 52.
- 15.55 Fi d'emissió.
- 19.15 Avanç informatiu.
- 19.20 La guerra de Tom Grattan: "L'intrús nocturn".
- 20.30 Filiprim.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.33 Narracions italianes.
- 22.30 A tot esport.
- 23.45 Telenotícies.
- 00.00 Dimensió desconeguda. "Pols".
- 00.30 Fi d'emissió.

DIVENDRES - 19

- 13.30 Avanç informatiu.
- 13.33 Trenta-vuit comarques: "Terra Alta".
- 14.00 TV3, segona vegada.
- 14.30 Telenotícies.
- 15.10 Carson i Carson, advocats. Cap. 53.
- 15.55 Fi d'emissió.
- 19.17 Avanç informatiu.
- 19.20 Fes Flash.
- 19.50 Sèrie juvenil.
- 20.30 L'ofici d'aprendre.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.33 Jonny Staccato: "El doble".
- 22.00 El món del cinema: "Bernardo Bertolucci".
- 23.45 Telenotícies.
- 00.00 Cinema de mitjanit: "Viatge a la gran Tartària".
- 01.40 Fi d'emissió.

DISSABTE - 20

- 15.00 Telenotícies.
- 15.30 Els barrufets.
- 16.00 Buck Rogers en el segle XXV.
- 17.00 Esports en acció.
- 18.30 Ellery Queen.
- 19.30 Música vista.
- 20.30 Natura en profunditat: "Inmersió nocturna".
- 21.00 Telenotícies.
- 21.30 Chicago: "Tristesa subterrània".
- 22.30 Galeria oberta.
- 00.40 Fi d'emissió.

DIUMENGE - 14

- 8.30 Concert.
- 9.30 Caminar i veure.
- 10.30 El dia del Senyor - Santa missa.
- 11.30 Poble de Déu.
- 12.00 Estudi Estadi.
- 15.00 Telediari 1.
- 15.35 Els diminuts.
- 16.00 Autopista vers el cel: "La última misió".
- 16.50 Si ho sé no vinc.
- 17.35 Volta ciclista a Catalunya.
- 18.05 L'altre guerra.
- 19.05 De 7 en 7.
- 19.30 Punt de trobada.
- 20.30 Curses de cavalls.
- 21.00 Telediari - 2.
- 21.35 Volta ciclista a Catalunya.
- 21.45 Cançó trista d'Hill Street: "La consagració de la primera".

- 22.40 Al fil de l'impossible:
- 23.40 Estudi estadi.
- 01.10 Comiat.

DILLUNS - 15

- 7.30 Bon dia.
- 9.10 Posada a punt.
- 9.25 La bossa de la compra.
- 9.40 La font de pedra: Ep 31.
- 10.10 De 7 en 7.
- 10.35 Punt de trobada.

- 11.30 Només es viu una vegada: Ep 21.
- 12.25 Connexió amb Sant Cugat.
- 12.30 Tres per quatre.
- 13.30 Unesco 40 anys, una llarga història.
- 14.00 L'informatiu.
- 15.00 Connexió amb Madrid.
- 15.00 Telediari - 1ª ed.
- 15.35 El cotxe fantàstic: "Ladrones de diamantes".
- 16.30 Dinamo.
- 17.00 Volta ciclista a Catalunya.
- 17.30 Quina tarda!
- 18.30 L'espill màgic.
- 19.30 D'aquí cap allà.
- 20.00 Consum.
- 20.30 Estiu 8.30, PM. Magazine.
- 21.00 Telediari - 2.
- 21.45 Volta ciclista a Catalunya.
- 21.55 Tot queda a casa.
- 22.25 Corrupció a Miami: "Lombard".
- 23.20 Els Beatles.
- 00.20 Telediari - 3.
- 00.50 Telesport.
- 01.00 Comiat.

DIMARTS - 16

- 7.30 Bon dia.
- 9.10 Posada a punt.
- 9.25 La bossa de la compra.
- 9.40 La font de pedra - Ep 32.
- 10.10 Si ho sé no vinc.
- 11.10 Consum.
- 11.35 Només es viu una vegada: Ep. 22.
- 12.25 Connexió amb Sant Cugat.
- 12.30 Tres per quatre.
- 13.30 Unesco, 40 anys, una llarga història.
- 14.00 L'informatiu.
- 15.00 Connexió amb Madrid.
- 15.00 Telediari - 1ª ed.
- 15.35 El cotxe fantàstic: "Los caballeros en veloz carrera".
- 16.30 A mitja tarda.
- 17.00 Volta ciclista a Catalunya.
- 17.30 Quina tarda!
- 18.30 Els electrofollets.
- 19.00 Objectiu 92.
- 20.00 Els comptes clars.
- 20.30 Estiu 8.30, PM. Magazine.
- 21.00 Telediari - 2.
- 21.45 Volta ciclista a Catalunya.
- 21.55 Plató buit.
- 22.55 Mai se sap - Ep. 4.
- 23.55 Telediari - 3.
- 00.25 Telesport.
- 00.35 Testimoni.
- 00.40 Comiat.

DIMECRES - 17

- 7.30 Bon dia.
- 9.10 Posada a punt.
- 9.25 La bossa de la compra.
- 9.40 La font de pedra - Ep 33.
- 10.10 Plató buit.
- 11.10 Val més prevenir.
- 11.35 Només es viu una vegada: Ep 23.
- 12.25 Connexió amb Sant Cugat.
- 12.30 Tres per quatre.
- 13.30 Gent guapa.
- 14.00 L'informatiu.
- 15.00 Connexió amb Madrid.
- 15.00 Telediari - 1ª ed.
- 15.35 El cotxe fantàstic: "Dia de difuntos".
- 16.30 Tocata.
- 17.00 Volta ciclista a Catalunya.
- 17.30 Quina tarda!
- 18.30 La terra de l'arc iris: Ep. 6.
- 19.00 El planeta imaginari.
- 19.30 L'art de viure.
- 20.00 Lletxa menuda.
- 20.30 Estiu 8.30 - PM magazine.
- 21.00 Telediari - 2.
- 21.45 Volta ciclista a Catalunya.
- 21.55 Vent, fusta i fang.
- 22.25 Sessió de nit: "La última esperanza".
- 00.15 Telediari - 3.
- 00.45 Telesport.
- 00.55 Comiat.

DIJOUS - 18

- 7.30 Bon dia.
- 9.10 Posada a punt.
- 9.25 La bossa de la compra.
- 9.40 La font de pedra - Ep 34.
- 10.10 Fi de segle.
- 11.35 Només es viu una vegada: Ep. 24.
- 12.25 Connexió amb Sant Cugat.
- 12.30 Tres per quatre.
- 13.30 Gent guapa.
- 14.00 L'informatiu.
- 15.00 Connexió amb Madrid.
- 15.00 Telediari - 1ª ed.
- 15.35 El cotxe fantàstic: "El doble de KITT".
- 16.30 A la naturalesa.
- 17.00 Volta ciclista a Catalunya.

- 17.30 Quina tarda!
- 18.30 El quisc.
- 19.30 Dins d'un ordre.
- 20.00 Al mil per mil.
- 20.30 Estiu 8.30 PM magazine.
- 21.00 Telediari - 2.
- 21.45 Volta ciclista a Catalunya.
- 21.55 Louisiana - Ep. 2.
- 22.50 La comèdia dramàtica espanyola: "Esta noche, gran velada".
- 00.20 Telediari - 3.
- 00.50 Telesport.
- 01.00 Comiat.

DIVENDRES - 19

- 7.30 Bon dia.
- 9.10 Posada a punt.
- 9.25 La bossa de la compra.
- 9.40 La font de pedra - Ep 35.
- 10.10 Tocata.
- 10.40 Lletxa menuda.
- 11.10 A la naturalesa.
- 11.35 Només es viu una vegada: Ep 25.

- 12.20 Connexió amb Sant Cugat.
- 12.30 Tres per quatre.
- 13.30 Fonts d'energia.
- 14.00 L'informatiu.
- 15.00 Connexió amb Madrid.
- 15.00 Telediari - 1ª ed.
- 15.35 Sessió de tarda: "Virginia".
- 17.35 Quina tarda!
- 18.30 Noeli - Ep. 3.
- 19.00 Un país de sagitari.
- 19.30 Al galop.
- 20.00 Val més prevenir.
- 20.30 Estiu 8.30 PM magazine.
- 21.00 Telediari - 2.
- 21.45 Volta ciclista a Catalunya.
- 21.55 Entre amics.
- 23.15 L'investigador: "Partida gratis para Klimmek".
- 00.05 Telediari - 3.
- 00.30 Cinema de mitjanit: "El sacerdote".
- 02.10 Comiat.

DISSABTE - 20

- 9.00 Barenboim.
- 9.30 La nostra setmana.
- 10.00 Al mil per mil.
- 10.30 La bola de cristall.
- 11.55 Entre amics.
- 13.25 Loteria.
- 13.35 Gent jove.
- 15.00 Telediari - 1.
- 15.35 Els petits.
- 16.05 Primera sessió: "Los inconquistables".
- 18.40 Ja sé que tens promès.
- 19.30 De pel·lícula.
- 20.00 La fugida de Colditz: "El oficial de mayor graduación".
- 21.00 Telediari - 2.
- 21.35 Volta ciclista a Catalunya.
- 21.45 Informe setmanal.
- 22.50 Dissabte cinema: "La condesa descalza".
- 01.05 Comiat.

DIUMENGE - 14

- 10.30 Santa Missa.
- 11.30 Miramar esportiu.
- 14.00 Recull informatiu.
- 15.30 Connexió amb Madrid.
- 15.35 Documental.
- 16.00 La bona música.
- 17.00 Estrenes TV: "Grace Kelly".
- 18.40 Candy, Candy.
- 19.10 Moments.
- 20.10 Recordar, perill de mort.
- 21.05 Ni en viu ni en directe.
- 21.30 El dominical.
- 00.20 Metropolis.
- 00.50 Comiat.

DILLUNS - 15

- 17.00 Marta sempre, Marta tothora (1)
- 18.00 Pica puça.
- 18.15 Misteri.
- 18.30 La família Robinson (45).
- 19.00 Connexió amb Madrid.
- 19.00 Agenda informativa.
- 19.15 Mans artesanes.
- 19.30 Alicia al país de les meravelles.
- 20.00 Altres pobles.
- 21.00 Música a les nou.
- 22.00 Dilluns cinema: "Pasaporte a la fama".
- 23.30 Curt-metratges.
- 23.55 Últimes preguntes.
- 00.25 Suspens.
- 00.40 Comiat.

DIMARTS - 16

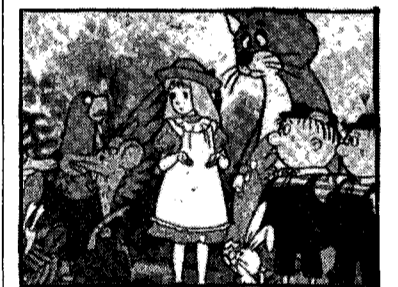
- 17.00 Marta sempre, Marta tothora.
- 18.00 Pica puça.
- 18.30 La família Robinson.
- 19.00 Connexió amb Madrid.
- 19.00 Agenda informativa.
- 19.15 Mans artesanes.
- 19.30 Alicia al país de les meravelles.
- 20.05 Planta baixa.
- 21.05 L'arca de Noé.
- 21.30 Crist s'atura a Eboli - 4.
- 22.25 Documents TV.
- 23.25 Pop rock.
- 00.05 Tendido cero.
- 00.35 Suspens.
- 00.50 Comiat.

DIMECRES - 17

- 17.00 Marta sempre, Marta tothora.
- 18.00 Pica puça.
- 18.30 La família Robinson.
- 19.00 Connexió amb Madrid.
- 19.00 Agenda informativa.
- 19.15 Mans artesanes.
- 19.30 Alicia al país de les meravelles.
- 20.00 Els Viskitts.
- 21.05 Katie i Allie (10).
- 21.30 Fi de segle.
- 23.00 Temps moderns.
- 23.55 Carol Burnett (8).
- 00.20 Temps de creure.
- 00.25 Suspens.
- 00.50 Comiat.

DIJOUS - 18

- 17.00 Marta sempre, Marta tothora.
- 18.00 Pica puça.
- 18.30 La família Robinson.
- 19.00 Connexió amb Madrid.
- 19.00 Agenda informativa.
- 19.15 Mans artesanes.
- 19.30 Alicia en el país de les meravelles.

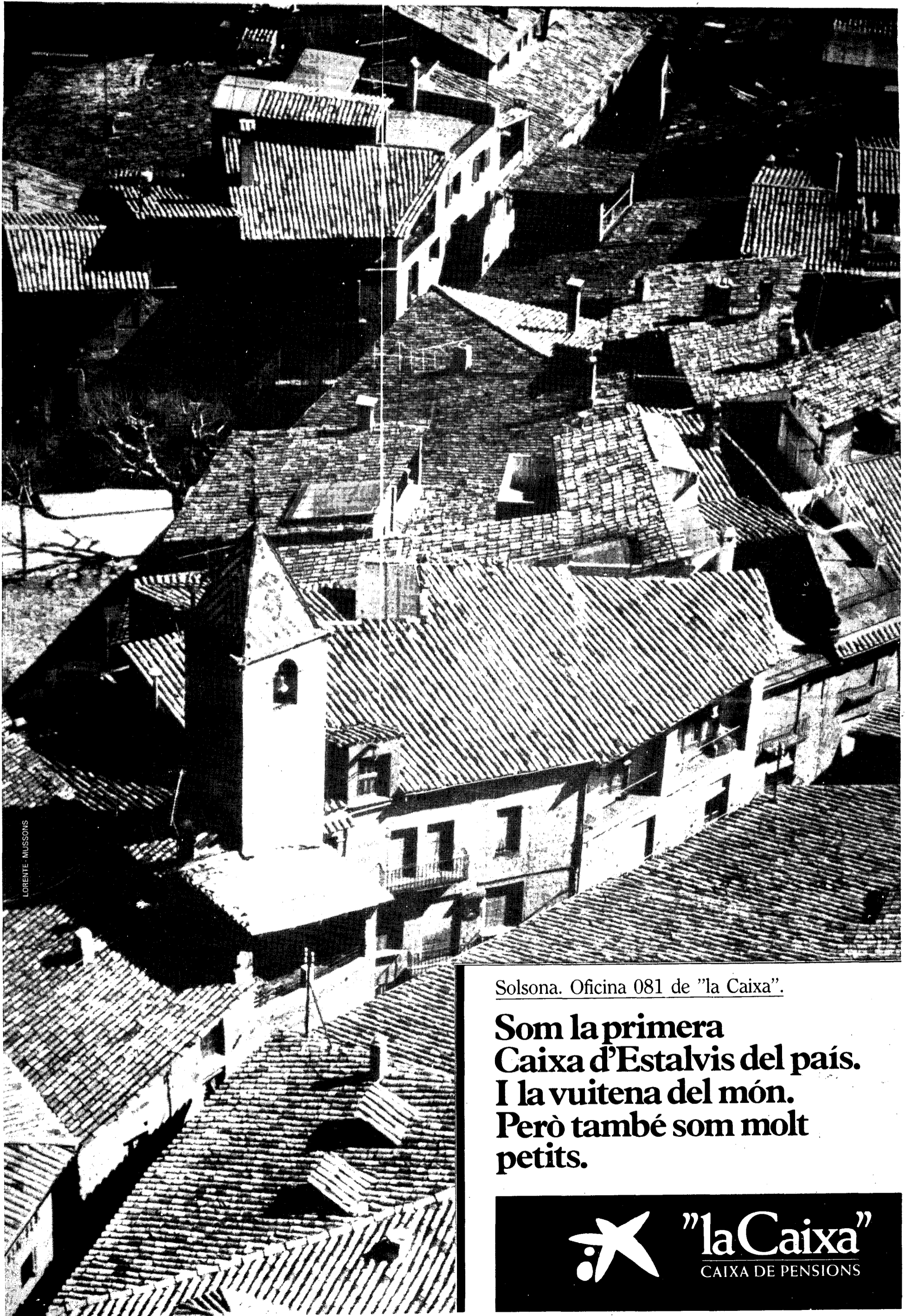
- 20.00 A-u-an-ba-buluba-balam-bambu.
- 21.00 Fila 7.
- 22.10 Cinema Club. "Inspiración".
- 23.35 Especial fila 7.
- 00.35 Comiat.

DIVENDRES - 19

- 17.00 Palmerstown.
- 17.50 Produccions de TVE a Catalunya.
- 18.30 Pleitaguensam.
- 19.00 Connexió amb Madrid.
- 19.00 Agenda informativa.
- 19.15 Mans artesanes.
- 19.30 Alicia al país de les meravelles.
- 20.00 Mermelada de futur.
- 20.30 El cinema: "Juárez".
- 22.35 La memòria fertil.
- 23.35 Jazz entre amics.
- 00.35 La veu humana.
- 01.05 Comiat.

DISSABTE - 20

- 10.30 Les aventures de Tom Sawyer. (Ep. 33 - 34).
- 11.35 Gran matinal "Agent secret".
- 14.00 Recull informatiu.
- 15.00 Musical.
- 15.30 Connexió amb Madrid.
- 15.30 Estadi 2.
- 21.00 La finestra electrònica.
- 23.40 Concert 2.
- 01.00 Comiat.

LORENTE - MIJUSONS

Solsona. Oficina 081 de "la Caixa".

**Som la primera
Caixa d'Estalvis del país.
I la vuitena del món.
Però també som molt
petits.**

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS